

naša luč

1980

1

Dr. Vojan Rus piše v učbeniku za osmi razred DRUŽBA IN SOCIALISTIČNA MORALA (Ljubljana 1977), da „ljudje v večjih mestih veliko manj hodijo v cerkev kot ljudje na deželi, zlasti kot poljedelci“; to da je razumljivo, saj se „ob svojem nastanku velike religije in cerkve posebno prepletajo s poljedelstvom in s tedanjo razredno družbo“. Kaj reči k temu?

Človek bi šel lahko mirno mimo teh trditev, ko se ne bi za njimi smehljala marksistična gotovost in osmošolcu namigovala: „Vidiš, nevedni in prestrašeni kmet je lahko veren, prebujen in svoboden delavec pa ne.“

O izvoru religije ponuja Rus slovenski mladini sila preprosto razlago: gre najprej za omejene in ustrašene poljedelce, ki si ne znajo razložiti pojavov, kot so suša, toča, povodenj, bolezen, letni čas itd., k temu pa potem pride še organizirana skupna samozvanih vedežev, ki so hkrati nabriti sleparji — Rus jih imenuje „cerkev“ —, ki te naravne pojave razlagajo z „nadnaravnimi, božjimi vzroki“.

Vprašanje o izvoru vere je z zgodovinskega vidika nerešljivo. Nobenih možnosti namreč nimamo, da bi prišli do zanesljivega poznanja misli in verovanj prvih ljudi. Tako nam tudi danes znane najstarejše človeške kulture ne povedo ničesar o začetkih človeštva ali o izvoru vere. Med sodobnimi prvotnimi kulturami in med začetki človeštva so milijoni let, o katerih ne vemo nič.

Rusove trditve temeljijo na izkrivljeni podobi preteklosti in kot take ne sodijo v šolski učbenik, marveč kvečjemu v kakšen stalistično navdahnjen protiverski pamflet. Kako je vse poenostavljeno in otročje jasno: na eni strani neuki poljedelci, na drugi kasta sleparjev. Tu smo pred naivnim in hkrati namernim poskusom poplitenja verskega dejstva.

Kateri resni zgodovinar sprejema to razdeljevanje ljudi na nemočne žrtve in zvijačne izkoriševalce? Od kod so se vzeli prvi, od kod drugi? Od kod pri prvih nepremagljiva slepota in lahkovernost, pri drugih pa hladna in do-

vsak zakaj ima svoj zato

sledna volja do varanja? Od kod pri drugih taka samozavest in gotovost, pri prvih pa taka otročja zaupnost? Je človeštvo v resnici tako? Je zgodovina v resnici taka? Je bilo tako že v začetku? Kateri zgodovinar vere, ki ni obremenjen s svetovnonazorskimi postavkami, bi se strinjal s tem črno-belim prikazom?

Rus piše v učbeniku, da je Cerkev v preteklosti poskrbela tudi za „držabno in kulturno življenje kmetov in nižjih meščanov“ in s tem postala seveda zelo vplivna. Vendar pa ta vpliv ni koristil samo njej. Delila ga je s tistimi, ki so tlačili ubogo ljudstvo: „Sloj duhovnikov je bil največkrat povezan z vladajočimi razredi.“ Cerkev oziroma duhovnik je bil med ljudstvom zaupnik vladajočih, s katerimi je imel skupne koristi na račun nižjih slojev. Skupaj z njimi je izkoriščal in usužnjeval preprosto ljudstvo.

Rus predstavi vero oziroma Cerkev kot obširno početje, kjer gre predvsem za vpliv, za oblast nad pokornimi množicami, za zelo zemeljske koristi na račun preprostih in revnih. Podoba Cerkve je tako v očeh učencev kar se da očrnjena.

Naj se omejim na krščanstvo. Da je v mnogih svojih voditeljih iskalo vpliv, denarno moč in oblast — kdo bi mogel to tajiti? Vendar je na splošno in v spodnjih plasteh ostala krščanska Cerkev iz-

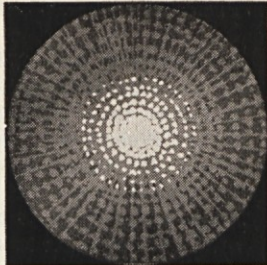
razito ljudska, globoko povezana z ljudstvom, tako da je s svojim mišljenjem, s svojimi običaji in prazniki prežela ljudsko miselnost, ustvarila pristno ljudsko umetnost in celo krščansko folkloro. Ko bi bila Cerkev v službi vladajočih, na strani vladajočih, ne bi nikdar tako globoko prodrla v ljudsko dušo, ostala bi tuje v narodu. Prodrla je tudi zato, ker je narod čutil, da mu hoče po svojih močeh iskreno služiti.

Tudi izjave o povezanosti med „slojem duhovnikov“ in „vladajočimi razredi“ ne moremo sprejeti brez pridržka. Kar zadeva krščanstvo, se bije boj med vladajočimi in Cerkvijo — s krajšimi ali daljšimi presledki — dejansko od začetka do danes. Samo nekatera imena sodobnih bojnikov za človeka in njegovo dostojanstvo: Camilo Torres, Helder Camara in številni južnoameriški škofje. Tu je zveneča beseda Janeza Pavla II., ki se nenehno zavzema za človekove pravice. Tu je jasna in dostojanstvena beseda nadškofa Pogachnika, ki zahteva enakopravnost za kristjane v naši družbi.

Kar zadeva skrb Cerkve za maledga človeka, za njeno ljubezen do najbolj ubogih, lahko navedemo nešteta besedila, kjer prihaja ta ljubezen do veljave; lahko omenimo ustanavljanje škofijskih, župnijskih in samostanskih šol v srednjem veku; lahko spomnimo na krščansko dobrotelost, ustanavljanje bolnišnic (ustanova, ki je ne pozna nobena druga civilizacija); na pomoč ob kugi in vojski itd. Ne bom koval v zvezde krščanske preteklosti. Tu so inkvizicija, preganjanja Židov, tu je nečastno povezovanje z oblastniki, tu so druge temne plati krščanske zgodovine. Vendar je poleg tega tudi toliko sočutja in požrtvovalnosti do bližnjega, toliko ustvarjene lepote, toliko čiste ljubezni in predanosti Bogu, da v Rusovem opisu kristjanov preprosto ne moremo spoznati sami sebe. Še manj moremo videti v teh izmišljenih nasprotjih med različnimi plastmi ljudi izvor vere in gorivo za njen obstoj.

France Rode

Slika na naslovni strani:
Motiv iz slovenskih gora pozimi

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 29
januar 1980

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba
sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe
sv. Mohorja v Celovcu.
Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	5 angl. f.
Avstrija	120 šil.
Belgija	280 belg. fr.
Francija	40 fran. fr.
Italija	8000 ital. lir
Švica	18 švic. fr.
Nizozemska	19 niz. gld.
Nemčija	18 n. mark
Švedska	40 šv. kron
Avstralija	8 av. dol.
Kanada	12 kan. dol.
USA	10 am. dol.

Razlika v cenah je po-
gojena zaradi neenakih
poštnin v posameznih dr-
žavah in različnih deviz-
nih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo po-
verjeniki in uprava „Naše
luč“.

Uredništvo in uprava:

Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Printed in Austria

za uvod

Priloga ljubljanskega verskega tednika Družine ZNAMENJI IN KLICAJI (18. novembra 1979) bo šla v slovensko zgodovino kot dokument nekega časa. V uvodu le-te je zapisano: „Priloga... se loteva nekaterih perečih vprašanj našega družbenega življenja. Gre za kritično analizo nekaterih poglavij učbenika Družba in socialistična morala za 7. in 8. razred osnovnih šol, ki je izšel v Ljubljani leta 1977. To ni osebni napad na dr. Vojana Rusa, ki je avtor spor-
nih sestavkov. Kritika velja knjigi kot uradnemu učbeniku, ki ga je potrdil Re-
publiški komite za vzgojo in izobraževanje.“

Nekaj ugotovitev iz ZNAMENJ IN KLICAJEV:

● „Osvobajanje“ od religije pri vzgoji in izobraževanju v šolah, ki jih ob-
skujejo otroci vernih in nevernih staršev, je MANIPULACIJA s človekom in
NASILJE nad njim, ki ne vodi k svobodi, temveč k zaslužnjevanju človeka.

● Naša šola v zvezi z oblikovanjem celostnega marksističnega pogleda
na svet načrtno pospešuje ateizacijo. ATEIZACIJA torej ni stranski pojav
„znanstvene“ vzgoje in izobraževanja, ampak je zavesten cilj odgovornih de-
javnikov.

● Kolikor odgovorni vztrajajo, da mora šola posredovati marksizem v ce-
loti, vključno z ateizmom, ki je njegov sestavni del, s tem postavljajo verne
v NEENAKOPRAVEN POLOŽAJ IN NASPROTUJEJO TEMELJNIM CLOVEKOVIM
PRAVICAM.

● Z nedopustnim poenostavljanjem družbenih vprašanj, z nedokazanimi
trditvami, z neupoštevanjem nekdanjih razmer in potrebnih zgodovinskih dej-
stev, celo z nekaterimi izmišljenimi rečmi SKUŠA (UČBENIK) UMAZATI CER-
KEV, posebno cerkvena vodstva, in krščansko poštenost. To ponuja učbenik
štirinajstletnikom, ki jim manjka ustreznih podatkov in sposobnost tovrstnega
presojanja. Ali ni to MANIPULACIJA? Rus dela z obravnavanim pisanjem
krščanstvu KRIVICO in nas kristjane ŽALI.

● Kaj reči o Rusovih pogledih na izvor religije, na njeno vlogo v druž-
benem in posamičnem življenju? Mislim, da moramo biti do takih stališč ne-
prizanesljivi. Ne zato, ker se ob njih verni čutimo prizadete, marveč zato, ker
NISO ZNANSTVENA.

Kaj naj rečemo k tem ugotovitvam?

Slovenskim kristjanom se že vse od konca vojne godi nepopisna krivica,
ker jim po šolah njihove otroke zavajajo iz v Boga in človeka odprtega, od-
rešujočega, naprednega pogleda na svet v pritlikavo, zaslužnjevalno materiali-
stično ideologijo. In tej krivici v slovenskem prostoru še ni videti konca. Kaj
čuda, če se bo ta in oni slovenski vernik zamišljeno ustavil ob stavkih, zapi-
sanih tudi v ZNAMENJIH IN KLICAJIH: „Mogoče cerkvena vodstva niso vedno
ali niso vedno dovolj odločno nastopila proti krivični oblasti. Načelno je Cer-
kev vedno odklanjala vladajoče oblasti, ki so bile diktatorske, tiranske, kri-
vične, nezmožne zagotoviti ustrezno skupno dobro. V praksi pa tega niso
mogle vedno uveljaviti.“

V nekaterih mariborskih delovnih organizacijah je bilo ta mesec nekaj **PREKINITEV DELA**. Prekinitev v Swatyju, Intesu in Snagi ocenjujejo kot izsiljene sestanke, saj so nespornostne in zaostrene razmere uredile kar tovarniške

MED SLOVENSKIMI KRAJI JE KAMNIK NAJLEPŠI — Na tekmo-
vanju slovenskih turističnih krajev,
ki ga je enajstič pripravila Turi-
stična zveza Slovenije, in v kate-
rem je sodelovalo rekordno šte-
vilo 220 vasi in mest, si je naslov
najprizadevnejšega za leto 1979

PREKMURSKI KROMPIR V IRAKU — Pomurski kmetje so se začeli
uveljavljati na tujem trgu. V Čren-
šovcih in Turnišču so natovorili
prvih 2700 ton krompirja, ki je do-
bro obrodil, za Irak! To je prvi pri-
mer prodaje prekmurskih poljščin.

in doma?

družbenopolitične organizaci-
je brez pomoči od zunaj,
medtem ko je bila potrebna
pomoč občinskih družbeno-
političnih organizacij ob pre-
kinitvi dela v Elektrokovini.
Osební dohodki so bili po-
vod za prekinitve.

DELO, Ljubljana, 23. 10. 79.

Prejšnji ponedeljek navse-
zgodaj so se na pločnikih
SREDI LJUBLJANE pojavili
KUPI zavrženega pohištva,
odsluženi gospodinjstvi stroji,
odprte in strgane črne vreč-
ke, raztreseni odpadki in ku-
pi papirja, ki so — marsikje
ves dan in ponekod še na-
slednjega dne — bodli v oči,
češ komunalci so spet na po-
čitnicah. K sreči okrog teh
črnih kupčkov, kupov in pra-
vih grmad odpadkov niti ni
preveč zaudarjalo, ker je bilo
razmeroma hladno vreme.

Kje je napaka? Poizkusno
odvažanje smeti na nov na-
čin (odlaganje smeti in od-
padkov v črne polivinilaste
vrečke namesto v „prehrup-
ne“ pločevinaste smetnjake)
so trije nosilci (Javna higie-
na v Ljubljani, krajevni skup-
nosti Ajdovščina in Poljane,
komunalna skupnost občine
Ljubljana-Center) skušali spe-
ljati po načelu „mačka mi-
ško, miš pšenico pod goro“,
zato je takoj prišlo do zmede.

DELO, Ljubljana, 13. 11. 79.

priboril Kamnik, drugo mesto sta
si razdelila Cerkno in Muta, tretje
Bled in Velenje, sledé pa jim Cer-
klje na Gorenjskem, Predvor, Mo-
zirje, Portorož, Rogaška Slatina,
Ptuj in Bovec.

**MEŠANA DRUŽBA „RADENSKE“
IN „EMONO“** — „Radenska“ je
skupaj z ljubljansko „Emono“ na
Dunaju ustanovila skupno mešano
družbo, ki bo skrbela za prodajo
slatine, brezalkoholnih pijač in
Emoninega blaga na tujem trgu,
predvsem v Avstriji in ZR Nemčiji.

VIŠJE POKOJNINE ZA KMETE —
Starostna pokojnina kmetov se je
s prvim januarjem povečala za
52,4 odstotka, kar pomeni, da bo-
do kmetje, ki so doslej dobivali
letno 840 dinarjev, v prihodnje do-
bili 1280 dinarjev pokojnine.

**VEDNO VEČ MLADIH UŽIVALCEV
MAMIL** — Nenaden porast kazni-
vih dejanj v podravske dolini, ka-
terih storilci so bili uživalci ma-
mil, se dalo odgovornim misliti, ka-
ko se s tem zlom spopasti.

USPEH NAŠIH SMUČARJEV — Na
prvem letošnjem tekmovanju za
svetovni smučarski pokal v fran-
coskem zimskem središču Val d'
Isere-ju so dosegli naši smučarji
najboljšo uvrstitev v zgodovini slo-
venskega smučanja; v veleslalomu
so se razvrstili: Bojan Križaj na
drugo mesto, Boris Strel na če-
trto mesto in Jože Kurlalt na peto
mesto.

ALKOHOL OSVAJA — Ob 85-let-
nici Klinične bolnišnice v Zagrebu
je bil prvi jugoslovanski kongres
o alkoholizmu. Na kongresu je so-
delovalo 1500 udeležencev iz vseh
republik in pokrajin, zvečine zdrav-
nikov, psihologov, znanstvenih de-
lavcev in predstavnikov ustanov,
ki se ukvarja s preprečevanjem
alkoholizma, navzočih pa je tudi
bilo 20 predstavnikov iz sredozem-
skih držav. Po ugotovitvah, ki so
jih navedli na kongresu, je v Ju-
goslaviji skoraj 900.000 ljudi, ki so
vdani pijači. Ugotovljeno je bilo
tudi, da vedno več žensk čez me-
ro uživa alkohol.

**DVESTO LET ŠOLSTVA NA DO-
LENJSKEM** — V Novem mestu so
proslavili 50-letnico ustanovitve no-
vomeške osnovne šole in 200-let-
nico osnovnega šolstva na Dolenj-
skem. Hkrati sta bili odprti tudi
dve razstavi, s katerima so v sliki
in besedi predstavili dve stoletji
osnovnega šolstva.

**V NOVEMBRU LANI NEKOLIKO
SKROMNEJŠE PODRAŽITVE** —
Novembra so se v Sloveniji cene
na drobno povečale za 0,8 odstot-
ka, kar je bilo za lanske razmere
sorazmerno skromno. Kljub temu
pa se je podražilo precej reči, ta-
ko premog-lignit, telefon, milo,
prašni prašek, gradbeni material,
tekstilni izdelki ipd. Pomembno pa
je, da so bile cene na drobno no-
vembra lani v primerjavi z novem-
brom leta 1978 višje kar za 24,6
odstotka.

*

BELTINCI — Ob koncu leta se je
pet romskih družin iz Beltincev,
ki so živele v razrušenem zaselku
na obrobju Beltincev, vselilo v pet-
stanovanjsko hišo, ki jo je zgra-
dilo beltinsko gradbeno podjetje
„Graditelji“. Pri gradnji so sodelo-
vali tudi Romi.

BLED — Na Bledu se je zbralo na 25. seminarju okoli 90 medicinskih sester, ki delajo v bolnišnicah in dispanzerjih za tuberkulozne bolnike. Namen tega seminarja je bil, da bi seznanili medicinske sestre z novjšimi dosežki v medicinski znanosti ter z uporabo teh dosežkov pri vsakodnevnem delu. Seminar je trajal tri dni, pripravil pa ga je kot že leta poprej Inštitut za tuberkulozo z Golnika.

BRASLOVČE — Prosvetno društvo Braslovče je od 24. do 28. novembra praznovalo 90-letnico obstoja in 20-letnico moškega pevskega zbora. Pripravili so vrsto kulturnih prireditvev. Tako je nastopila domača dramska skupina s predstavo „Hermana Celjskega“, iz Šmihela na Koroškem so se predstavili tamkajšnji prosvetni delavci z veseloigro „Trije tički“, s koncertom koroških pesmi in literarnim večerom. Zadnji dan pa je bil koncert moškega pevskega zbora Braslovče.

BUNČANI — Bunčani so majhna vas v Ljutomerski občini. Dolgoletna želja vaščanov, da bi v vasi uredili hipodrom za vadbo dirkalnih konj, se je uresničila. Konjski klub iz Ljutomera je prispeval sredstva, da so si vaščani blizu reke Mure uredili hipodrom urjenje dirkalnih konj. V tej vasi je namreč veliko kmetov, ki se ukvarja s tem športom.

CELJE — Celjsko društvo stenografov in strojepiscev je pripravilo v Ekonomskem šolskem centru v Celju področno tekmovanje strojepiscev. Pri članicah je v 30-minutnem prepisu zmagala Irena Ratej s 395,6 neto udarci na minuto, v desetminutnem točnostnem prepisu pa Darinka Kodrin z 205 neto udarci na minuto. Med mladinkami je bila najboljša Tatjana Pečnik z 264,4 udarci.

CELJE — Celjska turistična zveza je tudi letos izdala turistični kalendarček, droben, toda zanimiv turistični vodič za leto 1980. Poleg koledarskega dela obsega knjižica zapise najznačilnejših slovenskih

vremenskih pregovorov, nekaj receptov za pripravo znanih slovenskih jedi, popis praznikov, predvsem pa turistični opis celjskega območja.

CELOVEC — Nadzorni odbor delniške družbe za zgraditev turske avtomobilske ceste, ki je hkrati družabnik pri cestnem predoru pod Karavankami, je na sestanku objavil javni razpis za oddajo del pri gradnji tega predora, ki bo povezoval Slovenijo in Koroško.

ČRENŠOVCI — Za popglasbo je med mladimi veliko zanimanja, kar se je pokazalo tudi v Črenšovcih, saj se je predavanja o tej zvrsti glasbe, ki ga je pripravila Glasbena mladina Slovenije, udeležilo veliko mladih.

DRAVOGRAD — Delavci pri splošnem gradbenem podjetju „Kograd“ so ustanovili folklorni krožek. Vadijo enkrat tedensko na Prevaljah. Za začetek bodo naštudirali venček koroških narodnih pesmi in plesov iz Bele krajine. Kogradovi plesalci bodo spomladi sodelovali tudi na drugem kulturnem srečanju slovenskih gradbincev v Ajdovščini.

GEDEROVCI — Vedno več potnikov prestopa mejo na novem mednarodnem mejnem prehodu Gederovci-Wischelsdorf, ki je sedaj najhitrejša povezava med Avstrijo in Pomurjem. Nova poslopja na mejnem prehodu so zgradili v petih mesecih, zanje pa so porabili 12 milijonov dinarjev. Zdaj je boljša tudi cesta proti Murski Soboti.

GORNJA RADGONA — Vsakoletni „Teden filma“, ki ga že več let za pored prireja v radgonski občini Zveza kulturnih društev, so namenili predvsem mladim. Tudi tokrat so predvajali v Radgoni in v nekaterih krajevnih središčih samo domače filme, kot so „Boško Buha“, „Deček in violina“, „Akcijski stadion“, „Živemu človeku se vse zgodi“ in nekatere druge.

ILIRSKA BISTRICA — S sodelovanjem komunalne skupnosti in cest-

Bohinjska SREDNJA VAS je zasnežena.

nim podjetjem v Ilirski Bistrici je koprski „Slavnik“ zgradil avtobus-
(Dalje na strani 9)

MANJKA, ali bolje povedano, ni glisantina, pralnih praškov, mesa, kave, limon in še česa. Nad pomanjkanjem živil in nekaterih proizvodov se ne pritožujejo le kupci, temveč tudi gospodarstveniki in trgovci, ki zaradi ovirane proizvodnje in prodaje premalo zaslužijo. Zastoji v preskrbi tako iz gospodarskega preraščajo v politični problem. Kljub temu pa nismo slišali še nobenega mnenja od tam, kjer so za obravnavo takšnih vprašanj najbolj pristojni, torej od potrošniških svetov.

DELO, Ljubljana, 13. 11. 79.

malo premisleka ne škodi

NOVOLETNI DAN: podarjen mi je. Vem, da je dar Ljubezni. Na samo novoletno jutro — božji smehljaj! To mi daje pogum.

Vsak dan znova! To pomeni: vsako jutro se zavem svojega bivanja, vsak dan je pred menoj moje poslanstvo, vsak dan začnem z novo močjo, vsako jutro sprejem svoj dan, da ga napravim lepega, bogatega.

...
Ker ne morejo s šestilom izmeriti božje veličine, ker mu ne morejo s kotomerom določiti oblike, ker ne morejo s pinceto dotipati njegove biti, v svoji nezreli ošabnosti prepričujejo sami sebe: ni Boga.

...
HOČEJO UBITI BOGA. Kričé: Bog je mrtev. Moderni evangelisti govore o mrtvem Bogu.

V tem svetu je potrebno moje pričevanje. Ne gostobesedje dokazovanj. Dati moram dokaz življenja. Ga dajem?

...
ČIM MANJ SE TRUDITI — to je smrt krščanskega življenja. Osladkano krščanstvo postaja osladno krščanstvo. Brezkrvno krščanstvo. Obsojeno na smrt.

Tudi v dvajsetem stoletju ni igrarica biti cel kristjan. Parade v nedeljski obleki ne bodo rešile Cerkve. Treba je zanosa, tveganja, garanja, vere vase, vere v milost, vere v Cerkev, vere v mladino in najbolj vere v svetega Duha.

...
NA BEGU je milijone ljudi. To ni emigracija iz dežele v deželo. To je bolj usodna emigracija — beg pred samim seboj. Praznina, osamljenost, strah ženejo človeka v beg. Zato se polnijo čakalnice psihologov in psihiatrov.

Če pa je duša polna Boga, je polna miru in ni razloga za beg. Zato je danes potreben klic: več notranjosti! Srečo je treba ustvariti v sebi. Drugod je za nas ni.

...
SKRITO, na videz neuspešno **DELO** ne privlačuje. A božje kraljestvo se gradi brez reklame in veličanja. Ostane tisto, kar je premoljeno, trdo doseženo in morda v nobenem časopisu objavljeno. Veliko šuma, dviganja prahu, to so kratkotrajne melodije.

Moje vprašanje ni: ali je vredno? Moje vprašanje je: ali Bog od mene to hoče? Ali bom videl uspeh svojega dela ali ne, moram prepustiti Bogu.

...
Znati **BITI SKRIT**. Pa se tako veličamo, želimo bleščati. Ali imam danes pogum sprejeti tri stvari, od katerih ne smem odstopiti noben dan:

- v krščansko dozorelost moram rasti v tihoti,
- z globoko vero moram izostriti pogled, da korak za korakom odkrivam božjo voljo,
- da jo bom izpolnil brez omahovanja, brez vzbujanja pozornosti, mi je potrebna globoka ponižnost.

slovenski kristjan v zgodovini

mimo naše krščanske preteklosti ne moremo. iz nje izhajamo. nosimo jo v sebi. kaj je ostalo od nje do danes živega?

Slovenski škofje so lanskega oktobra izdali brošuro **ČLOVEK IN KRISTJAN V DANAŠNJI SLOVENSKE DRUŽBI IN CERKVI**, ki naj bi pripomogla k prenovi Cerkve na Slovenskem. Iz nje povzemamo v skróčeni obliki poglavje Slovenski kristjani v zgodovini.

POKRISTJANJENJE SLOVENCEV

Ko so okrog leta 745 Obri vse bolj ogrožali karantansko državo, se je knez Borut politično naslonil na krščanske Bavarce in se odločil za krščansko vero, v upanju, da mu bodo pomagali proti poganskemu nasprotniku z vzhoda. Kot dokaz svoje odkrite volje je poslal na Bavarsko svojega sina Gorazda in nečaka Hotimira, ki sta bila krščena kot talca.

Z Gorazdom je leta 749 Karantanija dobila svojega prvega krščanskega vladarja. Pokristjanjenje se je uspešno nadaljevalo pod Hotimirom. To delo so opravljali salzburški misijonarji pod vodstvom sv. Modesta, s središčem pri Gospe Sveti.

Poganski upor po Hotimirovi smrti, ki ga je knez Valkun zlahka zatrl, je pokazal, kako je bilo krščanstvo trdno zasajeno na karantanskih tleh.

V drugem delu Slovenije — v Posočju, na Krasu in v Posavju — je misijonsko delovanje vodil oglejski patriarh sv. Pavlin II. Na tem območju sta bili od 5. oziroma 6. stoletja dalje dve škofijski središči — tržaško in koprsko — ki sta igrali tudi pomembno vlogo v verskem življenju našega naroda.

Meja med salzburškim in oglejskim misijonskim področjem je tekla ob reki Dravi in se je obdržala skoraj tisoč let. To je bilo za slovensko narodno ozemlje usodno, saj je razdelila Karantanijo na dvoje in se tako Modestov sedež pri Gospe Sveti ni mogel razviti v cerkveno-upravno enoto, ki bi družila vse krščanske Slovence.

Prihod Cirila in Metoda na Moravsko in v Panonijo sto let kasneje je pomenil za Slovence poglobitev v veri. Sveta brata sta učila v slovanskem jeziku in sta narodni jezik uvedla tudi v bogoslužje. S tem se je Cerkev močno okrepila. Za krščanstvo sta pridobila tudi novo slovensko kneževino v Spodnji Panoniji, ki ji je tedaj vladal knez Kocelj.

Na okoliščine, ki so spremljale vstop Slovencev v Cerkev, danes lahko gledamo kritično. Če upoštevamo našo zemljepisno lego, ki dela iz Slovenije eno glavnih evropskih križišč, pa tudi tedanje

politično stanje, ko so bili naši vzhodni sosedje nevarno konjeniško pleme Obrov, na severozahodu pa dobro organizirani in vojaško močni Bavarci, moramo priznati, da je bilo krščanstvo za nas politična nujnost in da smo se narodno lahko obdržali samo kot kristjani. Kaže, da je ljudstvo sprejemalo krščanstvo radovoljno, saj je bil poganski upor pod Valkunom predvsem zadeva veljakov in še ta ne posebno pomembna.

Od trenutka, ko smo sprejeli krščansko vero, smo stopili v krog evropskih narodov. Politična organizacija Evrope pa je bila tedaj v obliki piramide. Tako smo kot majhna in slabo organizirana državna tvorba morali postati podložniki nekoga. Kaj drugega v tedanjih razmerah ni bilo mogoče. Tako lahko sklenemo, da smo se ohranili kot narodna skupnost, ker smo postali kristjani, vendar pa smo sočasno izgubili politično neodvisnost.

Še vedno čutimo, da smo bili narod brez središča, še več, naše središče je bilo vedno zunaj: Modestov sedež pri Gospe Sveti ni mogel postati splošno cerkveno slovensko središče. Ko so se kasneje oblikovala ozemlja vladarskih hiš, je narodna zavest skoraj potonila v zavesti pokrajinske pri-

Zima v BOHINJU.

padnosti. Zamisel svetih bratov Cirila in Metoda, ki sta hotela postaviti temelje posebni krščansko-

luč sveta

● **PAPEŽ** je govoril pred kratkim o naši večni usodi in med drugim dejal: „Ko bi človek zanikal obstoj Boga, bi pokopališče pomenilo zares zadnjo postajo. Postalo bi kraj dokončne zmage zemlje nad človekom, zmage tvari nad njim, ki si je v življenju domišljal, da je nje gospodar. Ko človek dopušča,

da mu v srcu umira Bog, obsoja sam sebe na smrt brez vrnitve, sprejema program smrti človeka, ki žal postaja tudi program sodobne civilizacije.“

● **Beograjski dnevnik Politika** je 9. novembra obširno poročal o seji **KOMISIJE ZA AGITACIJO IN PROPAGANDO** pri predsedstvu CK ZK Slovenije v Ljubljani, na kateri so razpravljali o pisanju tiska o odnosih družbe do verskih skupnosti in o težnjah v delovanju rimskokatoliške Cerkve na Slovenskem. Na omenjeni seji so omenili,

da slovenska Cerkev vse pogošteje poudarja pomen, ki ga ima boj za uveljavitev človekovih pravic; da so v njej navzoče težnje po oblikovanju nekakšnih novih oblik katoliške akcije, ki naj bi bila neke vrste „novobelogardistična akcija, proti kateri se je treba odločno bojevati“; da se skušajo slovenski cerkveni krogi postavljati za zaščitnike slovenske narodnosti (kar da je posebno opazno v pisanju Družine); da je po zadnjih analizah v Sloveniji le 44 do 48 % vernih (ko je v resnici deklariranih vernih nad 80 %!).

(dalje na strani 8)

slovanski kulturi, ostaja za nas vir navdihov za bolj samoniklo, v narodni duši globlje vraščeno krščanstvo.

ORGANIZACIJA IN POGLOBITEV CERKVENEGA ŽIVLJENJA

Krščanstvo na Slovenskem je je lo dobivali tudi zunanje oblike. Leta 1177 je oživila koprška škofija, ki je vse do 19. stoletja obhajala v krajih, naseljenih s slovanskim prebivalstvom, bogoslužje v slovanskem jeziku. 1462 je bila ustanovljena ljubljanska škofija.

V tem obdobju se Slovenec poglagoma navaa na cerkvene strukture. Utrdi se mu predvsem zavest župnijske pripadnosti. Župnija je urejala vsakdanje življenje z molitvami, obredi, prazniki, ki so krojili človekovo življenje od rojstva do smrti.

Versko življenje se je pri nas poglabljalo tudi pod vplivom velikih samostanov in kasneje beraških redov. Če so bili veliki samostani na naših tleh velika gospodarska podjetja, ki so ljudem včasih pomagala do boljšega gmotnega življenja, so bili vendar prvenstveno molilna središča, kamor so ljudje hodili, da bi živeli v ožjem stiku z Bogom. Že s svojim obstojem so ta središča opozarjala na bistveno in našega človeka navaala h krščanski resnosti. Beraški redovi pa so s svojo pridigo pripomogli k boljšemu poznanju krščanskega nauka.

otroci, otroci...

Žena ni dovolila, da bi mož kupil TELEVIZOR. Dokler so bili otroci majhni, je nekako šlo. Ko so začeli hoditi v šolo in so vrstniki kar naprej pripovedovali, kaj vse so videli, so ji otroci začeli uhajati k sosedom. Tudi doma so se čutili prikrajšane za nekaj, kar se jim je zdelo samo po sebi umljiva stvar.

Druga skrajnost: Televizor se vključi, brž ko se začne oddaja, in nato gleda vsak, kar se mu zdi, brez časovne omejitve, ne glede na duševno zmožnost dojemanja.

Zlata sredi: Starši skupaj z otroki pregledajo tedenski spored in se domenijo, kaj bodo gledali. Ko si dogovorjeno oddajo ogledajo, se pogovorijo, kaj so videli, česa so se naučili.

Neka mama je rekla: „Pri vsem veselju ob televiziji me še bolj veselijo napovedi, da bo letošnje zimo primanjkovalo toka. Kako lepi bodo spet družinski večeri brez televizije.“

...

V današnjem čudnem obdobju OTROK NE PRIGANJAMO VEČ, da bi delali v šoli po svojih najboljših močeh. Z njimi ne delamo več domačih nalog, ne beremo z njimi, ne učimo jih poštevanke, ne sprašujemo angleških besed. Rajši jim kupimo računalnike, stripe in prižgemo televizorje. Plačamo jim varstvo, tudi celodnevno šolo, da pod strokovnim nadzorstvom napišejo naloge in se naučijo. Se bodo že tam naučili vsega, kar potrebujejo za življenje, za poklic.

In kaj se potem dogaja?

Nekateri otroci pokažejo v vrtcih večje sposobnosti, kot so pričakovali vzgojitelji. Kasneje, v višjih razredih osemletke, v

srednjih in visokih šolah, pa ti nekdanji nadebudneži in čudežni otroci ne znajo niti poštevanke, ne zmorejo sestaviti prostega spisa, obnove, morda niti ne znajo pravilno pisati, ne znajo gladko brati, povedati nekaj na pamet ali po svojih besedah.

Zakaj vse to? Glavni krivci smo starši: čakamo, da jih bodo le v šoli naučili poštevanke, branja, pisanja, pravilnega izražanja, istočasno smo pa tudi otroke zazibali v spanje, ker od njih skoraj ničesar več ne zahtevamo. Starši moramo naučiti otroka delovnih navad, ki jih bo potreboval kasneje, ko naša pomoč ne bo več nujna. Otrokove pomehkuženosti smo krivi sami, ker mu vedno popustimo in mu ne znamo reči „ne“.

Nekaj primerov zdrave vzgoje: „Od danes naprej bova vsak dan ponavljala poštevanke, dokler je ne boš gladko znal.“ — „Vsak dan po kosilu mi boš prebral kratko povestico.“ — „Kadar ne boš imel drugega dela, boš zato, da se naučiš lepo pisati, prepisal iz knjige kratek sestavek.“ — „Danes se ne boste podili s kolesi, ampak bomo za razvedrilo skupaj popravili vašo sobo.“ — „Jutri ne bomo gledali televizije, gremo na izlet s kolesi.“

...

VEROUK! V veroučni vzgoji se zanašajo starši na katehete, na njihov uspeh in čudeže, ki jih bodo naredili z njihovimi otroki, brez sodelovanja staršev.

Starši so velikokrat preveč lagodni, da bi otroku kupili Mavrico. Če bo katehet zahteval, da si jo otrok naroči, mu bojo pač dali denar zanj. Lažje mu dajo denar, kot da si vzamejo nekaj

časa in jo skupaj z otrokom prelistajo.

Če bo prvo obhajilo šele v drugem razredu, lahko starši še eno leto mirno dremljejo: k nedeljski maši bojo pričeli otroka pošiljati šele naslednje leto.

Kakšno uslugo so naredili staršem kateheti! Vse potrebne molitvice se otrok lahko nauči pri verouku, zakaj bi jih z njim ponavljali starši?

Če predlaga katehet otrokom, da naj bi vsaj na sveti večer in na veliki petek ne gledali televizije, pravijo kakšni starši, da je tisti duhovnik preveč samostanski in da naj jim nikar ne daje receptov, kako naj preživljajo praznike.

Če zahteva duhovnik od birmancev poglobitev osebne vere, se nekateri starši prestrašeni umaknejo, da ne bi morda zahteval kaj takega tudi od njih. Hočejo ostati „zmerni“ in „trezni“, ne marajo „pretiravanj“.

Kako zlasti **TELEVIZIJA** vpliva na otrokovo življenje! Ob malem zaslonu se je spremenilo: igranje so postale nezanimive, mucki in kužki pozabljeni, kadar se otrok zagleda v žareče barve televizorja in sledi napetim dogodkom na ekranu.

„Otrokova duša, tako je zapisal sedanjí papež, „je kakor vosek, na katerem se pozna vsak odtis; izpostavljena je vsakemu miku, ki v njem prebujá zmožnost razmišljanja, sanjarjenja, čustvenosti in občutkov. Vtisi iz te dobe prodirajo najgloblje v dušo in pogosto za trajno določujejo kasnejše odnose do samega sebe, do drugih, do okolja. Ta doba je zelo občutljiva in kočljiva.“

Odveč je tarnanje nad televizijo, filmi, ilustriranimi revijami. Vse to je postalo del našega življenja. A otroci niso zmožni presoditi, kaj jim je v prid, kaj v škodo. Tu morajo

vstopiti starši, vzgojitelji, v zavesti odgovornosti za vzgojo najmlajših.

Otroka je treba navajati, da bo znal ločiti zrno od plev, dobro od slabega. Privzgojiti mu je treba občutek za sveto. Zato pa naj mu starejši ne pustijo gledati tistega, kar ta občutek ubija: prizorov nasilja, neobvladane spolnosti, „sreče“ lahkega in brezdelnega življenja, poveličevanja nesvobodnih družbenih ureditev, ustvarjanja bogov v osebah, ki so nepristransko gledano, nepoštené.

Velikokrat srečamo ljudi, ki se radi pohvalijo, kako so bili nekoč ministranti, kako SO HODILI K VEROUKU. Kolikokrat bi duhovnik kateremu od teh rad zastavil vprašanje: „Kaj si pa sedaj?“ Mnogi so hladni, neumni, morda pokukajo za božič in veliko noč v cerkev, da vidijo, če se je kaj spremenilo (da imajo potem spet snov za nerganje).

Taki se potem, ko pride čas, da njihovi otroci prejmejo zakramente, sklicujejo na svoja rosna leta, ko so še ministrirali in hodili k verouku. Vso dobo od svojih štirinajstih let do tedaj pozabljajo, ni jim mar za mujenega, hočejo le slovesnost, da bodo potem lahko spet rekli, kako dobri kristjani so.

Marsikje ugotavljamo, da več kot **POLOVICA STARŠEV NE SODELUJE PRI VERSKI VZGOJI OTROK**. Tako se začne slaba volja v vrstah staršev: katehetova vabila..., pa trde besede..., pa preložitvev otrokovega prvega obhajila ali birmé... in tako se ponavlja leto za letom...

Seveda ne manjka ob vsem tem klevet, opravljanja in obrekovanja, kajti gorje tistemu, ki ne ugodí napadalnim verskim hladnežem!

PO DRUŽINI

S svojimi čudovitimi cerkvami in cerkveno umetnostjo, s svojimi pridigami in obredi so naši dušni pastirji in menihi ustvarili glavne oblike slovenske verske zavesti: predstave o sveti Trojici, o Mariji, o svetnikih, o blaženih v nebesih, o dušah v vicah in o mukah pogubljenih v peklú.

„KRVAVI PUNT IN ROPANJE TURČIJE“

Stoletji velikega trpljenja in preizkušenj za slovenskega človeka sta XV. in XVI. stoletje. Od leta 1408 se Turki vse bolj pogosto pojavljajo na naši zemlji, kjer ropajo, morijo, požigajo in odvajajo ljudi v sužnost. V tem času so pestile naše ljudi tudi razne naravne ujme, zlasti kuga.

Tu se močneje izrazi značilna poteza v slovenskem krščanstvu. Slovenijo zajame ozračje zdihovanja, pomilovanja, obupnega klicanja na pomoč. Slovenec se živo zaveda svojega trpljenja. V tej dobi se posebno rad istí s trpečim Kristusom (obrazi in noša rabljev (dalje na str. 35))

ne morite otrok - tudi nerojenih ne!

Jugoslovanski škofje so na zadnjem zasedanju izdali pastirsko pismo o zaščiti nerojenih otrok pod naslovom VELIČINA IN VESELJE ŽIVLJENJA.

● V PRVEM DELU obravnavajo KRŠČANSKI POGLED NA ŽIVLJENJE. Bog ljubi življenje, saj je on življenje samo. Otroci so božji dar. V enem najstarejših krščanskih spisov beremo: „Ne ubijaj! Ne delaj splava in ne ubijaj otroka po rojstvu. To je pot smrti. Morijo svoje otroke in uničujejo božjo podobo.“ Pri tem pričevanju je Cerkev vztrajala do današnjih dni. Cerkveni zakonik določa posebne kazni za zavestne in svobodne storilce splava, 2. vatikanski koncil pravi, da sta splav in usmrtitev otroka gnusna zločina.

● V DRUGEM DELU govorijo škofje o današnjem stanju VARSTVA NEROJENIH OTROK. Škofje obžalujejo, da novejša jugoslovanska zakonodaja iz leta 1963 ni upoštevala uredbe jugoslovanske

vlade iz leta 1952, po kateri je lahko zdravnik splav odklonil. Menijo tudi, da ima zdravniško osebje pravico, v imenu vesti zavrniti sodelovanje pri splavu.

● TRETJI DEL pisma obširneje obravnava sedanja VPRAŠANJA OB SPLAVU. Škofje z žalostjo ugotavljajo, da razlagajo v Jugoslaviji ustavno določilo, da ima človek pravico svobodno odločati o rojstvu svojih otrok, v smislu neomejene svobode nad življenjem in smrtjo nerojenega otroka. V posameznih primerih sicer težavne okoliščine res lahko zmanjšajo osebno odgovornost pri splavu, vendar je tudi res, da je veliko ljudi izgubilo zavest, da je splav hudo нравno zlo. Od tod prihaja celo omalovaževanje splava kot družbenega, duševnega in celo narodnega vprašanja. Ta miselnost postaja tako močna, da je ponekod potrebno veliko moči in vere, da se ženska upre nevzdržnemu pritisku. Splav je neizpodbitno znamenje oslabiljene volje do življenja

in pot k uničenju naroda. Takšna miselnost uničuje veselje do življenja, ne pozna velikodušnosti in pripravljenosti za žrtev, ne računa na božjo previdnost.

● V ČETRTEM DELU škofje opozarjajo, da bi morali tako Cerkev kot družba VEČ STORITI ZA DRUŽINE. V današnjem svetu se kristjan pogosto čuti osamljenega s svojim krščanskim gledanjem na življenje in doživlja vero kot breme. Ni lahko živeti po vesti, a v tem je veličina življenja. Zato naj kristjani ostanejo zvesti svoji vesti! Cerkev bi morala več storiti v pomoč družinam. Potrebna je pa tudi pomoč družbe: sredstva javnega obveščanja bi morala širiti temeljna нравna načela, ne pa družbe kvariti, družinska politika bi morala biti bolj vsestranska (za matere in nosečnice prilagojen delovni čas, gospodarska pomoč družinam z mnogimi otroki, stanovanja za rast družine), spreminiti bi bilo treba zakonodajo o splavu.

● PETI DEL vsebuje SPODBUDE staršem, njihovim sorodnikom in znancem, zdravnikom, predstavnikom oblasti in duhovnikom: vsi naj si prizadevajo, da bodo, vsak na svoj način, varuhi življenja.

(nadaljevanje s strani 5)

● Prvič PO 400 LETIH je sklical papež vse kardinale v Rim, da se pomenijo o najvažnejših zadevah Cerkve. V zadnjih štirih stoletjih se je zbiral kardinalski zbor le ob volitvi novega papeža in ob cerkvenih zborih. To pot je prišlo v Rim 121 kardinalov z vsega sveta. Pogovorili so se o treh vprašanjih: o službi rimske kurije, o odnosu Cerkve do kulture in o finančnem stanju apostolskega sedeža. Papež je dejal ob sklepu zborovanja: „Menim, da je naš sestanek omogočil, da bomo lahko v kratkem uresničili

zborno vodstvo Cerkve v duhu 2. vatikanskega koncila.“ Kardinale naj bi v treh mesecih dopolnili predloge glede omenjenih treh vprašanj in jih poslali papežu.

● Svetovno znani poznavalec marksizma jezuit P. GUSTAV WETTER je na mednarodnem posvetovanju o človekovi pravici do svobode v Salzburgu dejal, da marksizem načelno ni nasilno sovražen do verskega prepričanja in Cerkve, da pa to iz praktičnih razlogov največkrat je, ker je vera naravni nasprotnik marksistični totalitaristični težnji po samovladju ene sa-

me stranke, namreč komunistične, in njenega brezbožniškega, miselno krhkega in nedoslednega nauka.

● VERSKE KNJIGE, ki jih lahko naročite iz Slovenije:

— KRATKO SVETO PISMO s slikami, 520 strani, Ognjišče, 250 din.

— SVETO PISMO NOVE ZAVEZE (žepna izdaja), 880 strani, škofijske pisarne in župnijski uradi, 120 din.

— EVANGELIJI IN APOSTOLSKA DELA (žepna izdaja), 528 strani, škofijske pisarne in župnijski uradi, 90 din.

(nadaljevanje s strani 3)

no postajo v Voljovem drevoredu, stala je 6 milijonov dinarjev.

ILIRSKA BISTRICA — V vasi To-mine, Zajelšje in Pregarje je prvič pritekla voda iz brkinskega vodovoda. To so kraki načrtovanega brkinskega vodovoda, ki ga bodo zgradili v treh obdobjih in bo predvidoma stal 36 milijonov dinarjev.

KOPER — Prenovljena osrednja koprška knjižnica bo odslej nosila ime njenega dolgoletnega ravnatelja Srečka Vilharja. Izposojanje knjig v tej knjižnici je posodobljeno, tako da bralci sami izbirajo knjige.

KOPER — Smučarski klub Koper je tudi pred letošnjo zimo pripravil smučarski sejem. Leto poprej je sejem obiskalo okrog 1000 ljudi, tokrat pa se je v prostorih atrija Slovenske gimnazije v Kopru zvrstilo okrog 3000 ljudi. Sejem, s katerim smučarski klub tudi ob morju na svojevrsten način širi smučarski šport, je po oceni prideliteljev zelo uspel, kaže, da je na slovenski obali vse več ljubiteljev smučanja med mladimi oziroma najmlajšimi.

KRANJ — Ob 110-letnici smrti Simona Jenka, pesnika Sorškega polja, ki je umrl v Kranju in je tam tudi pokopan, so v galeriji Prešernove hiše odprli razstavo „Jenko v literarni zgodovini in prevodih 1969—1979“. Gradivo, ki sta ga pripravila Gorenjski muzej in osrednja knjižnica iz Kranja, prikazuje Jenkova dela, ki so izšla v slovenskem jeziku ali v prevodih jugoslovanskih jezikov in v tujih jezikih v zadnjem desetletju.

KRANJ — V Savskem logu so slovesno položili temeljni kamen za večnamensko dvorano Gorenjskega sejma. V novi stavbi bo za okoli 6 tisoč kvadratnih metrov prostora. Prostori bodo namenjeni drsalnim in drugim športom ter sejemskim dejavnostim.

KRMELJ — Novembra minulo leto so odprli nov odsek asfaltirane ce-

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

DRUŽINA:

ODLOČEN NASTOP PROTI SEKTASTVU

Posamezne organizacije in organi zveze komunistov delujejo na star način. To se med drugim kaže v naslanjanju teh organov in organizacij na državne in druge izvršne in poslovodne organe, ne pa na delavski razred, na delovne ljudi in občane.

Nadalje se obnašajo do SZDL, sindikata, ZSM in drugih družbenopolitičnih in družbenih organizacij, kot da so to preproste transmisije partije.

V takšnih okoliščinah se ponekod prebijajo in vsiljujejo sektaška stališča še ob drugih vprašanjih, tako da se na primer kot splošno veljavno merilo za izvolitev nekoga v organe družbenopolitičnih organizacij, delegacije in delegatske skupščine, v samoupravne organe ter za določena strokovna in upravniška dela postavlja pogoj, da je ta človek član ZK. Rezultate volitev v svete, komisije in odbore, recimo v krajevnih skupnostih, ocenjujejo tu in tam samo po tem, koliko članov ZK je bilo izvoljenih, pa da se potem reče, da je najboljše tam, kjer v teh organih in telesih ni nepartijcev. To je nesmisel.

Tudi merilo o moralno politični neoporečnosti je ponekod dobilo birokratske razsežnosti in se zlorablja tako, da je to v nekaterih primerih že protiustavno. Po mnenju nosilcev te vrste mišljenja so moralno neoporečni samo tisti, ki imajo partijske knjižice!

Resda je v višjih oblikah združevanja in družbene organizacije večina delegatov v skupščinah, svetih in izvršnih organih članov zveze komunistov. V skupščinah občin je na primer 74 % članov, v skupščinah republik in pokrajin 93,5 in v skupščini SFRJ 99,3 % (! — op. NAŠE LUČI). Med posameznimi poslovodnimi organi in temeljnih organizacijah združenega dela je skoraj 83 % članov ZKJ.

Branko Mikulić na 8. seji CK ZK Jugoslavije, Beograd, 18. oktobra 1979,

Družina, Ljubljana, 11. novembra 1979, str. 4.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:

JUGOSLAVIJA IMA TEŽAVE S PRESKRBO

V Beogradu je opaziti vedno resnejše težave s preskrbo dobrin za vsakdanjo porabo. Jugoslovanski časopisi, predvsem beograjska *Politika*, kot tudi revija *NIN*, objavljajo ob tem članke, v katerih se skušajo sicer delno opravičevati, v katerih pa tudi odkrito izražajo nevoljo občanov. Beograjski župan Kovačević je, kot se šušlja, zagrozil z odstopom, če se beograjski mestni svet ne zgane.

Politika piše, da je tudi v drugih delih Jugoslavije opaziti veliko pomanjkanje raznega blaga. Spricho poostrenega položaja bi bilo danes težko govoriti le še o slučajih ali posebnih okoliščinah. „Ni zadosti mleka, izbira mesa je slaba, ni kave,“ piše časopis in ponavlja geslo: „Namesto mleka — izgovori“. Soli je na voljo le za pol zime, kar se bo moralo pokazati pri soljenju cest; ni butanskega plina, premoga je le malo, pri uporabi toka je treba računati z omejitvami; tudi bencina ni vselej zadosti na razpolago in avtomobilisti bodo imeli težave pri preskrbi s sredstvi proti zmrznjenju in z oljem za motorje. Dobiti ni celó mnogih zdravil. Poleg tega je pričakovati zvišanje stanarin.

Pri naštevanju vzrokov je *Politika* previdna, da ne bi bilo treba obtožiti same družbene ureditve. Glavni vzrok, tako piše, je v večini primerov „pritisk za doseg višjih cen“. Kot je znano, so v Jugoslaviji določili v avgustu ustavitve cen, da bi zadržali inflacijo. *Politika* ponavlja mnenje nekega velikega nakupovalnega in prodajalnega podjetja za mleko, češ da ima to pri mleku izgubo. Glede mesa pravijo, da so ga morali poleti poslati velike množine v tujskoprometne kraje ob Jadranu. Kava naj bi sicer ležala na ladjah v jugoslovanskih pristaniščih, a oblasti se ne morejo zediniti o dodelitvi deviz za uvoz, o cenah in obdavčenju. Pogosto navežejo velika trgovska in razdelilna podjetja stike prepozno ali pa pridejo zadevni državni predpisi prekasno. Pri premogu naj bi kratko malo imel glavno besedo pritisk na cene.

Pri presoji teh razmer bo pač treba izhajati iz tega, da je v pravih vzrokih državnih položaj pogosto še mnogo slabši, le da tamkajšnji časopisi o tem ne poročajo. Seveda je tudi v Jugoslaviji, če izvzamemo krajevene posebnosti, trgovina na drobno in s tem preskrba občanov v rokah velikih državnih podjetij. Ta poslujejo bolj zamotano in z večjimi stroški, kot bi to delali zasebni trgovci. Zato splava pri ustavitvi cen njihov zaslužek kaj hitro po vodi. Zasebna podjetja so od trgovine na drobno kolikor mogoče izključena. Poleg tega, tako menijo opazovalci v Beogradu, naj bi cene za kmečke pridelke že prej nudile kmetom le malo spodbude. Položaj se je z ustavitvijo cen še poslabšal. K vsemu se zdi, da ima Beograd posebno neprožno preskrbovalno mrežo.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 14. novembra 1979, stran 7.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:

SLEDI NAPADA V VELIKOVCU VODIJO V LJUBLJANSKE „POLICIJSKE KROGE“

18. septembra je eksplodirala bomba v občinski hiši in muzeju (v Velikovcu na Koroškem). Tam so našli težko ranjena dva jugoslovanska državljana: 32 let starega Luka Vidmarja iz Ljubljane in mlajšo Marino Blaj iz Maribora. Oba sta imela pri sebi jugoslovanski potni list, ona na ime Mira Logar.

„Grobo izzivanje,“ sta zapisali ljubljansko *Delo* in beograjska *Politika*, ko se je na Koroškem vzbudil sum, da sta bomba nastavila tadvá Jugoslavana. Obotavlja se je razodela jugoslovanska policija Avstrijcem, da je neka Marina Blaj prijavljena v Mariboru, a je še pojasnila, da sta oba potna lista ukradena in ponarejena. Avstrijski strokovnjaki so zadevo preverili in ugotovili, da gre za brez slehernega dvoma redno izdana potna lista. Po potrpežljivem zasliševanju so dobile avstrijske oblasti od obeh osumljencev popolno priznanje. Tedaj so jugoslovanski napadi po časopisih kot odrezano obmolknili in jugoslovanske oblasti so odpovedale sleherni zadevni sodelovanje z Avstrijci in dajanje podatkov.

Jugoslovanska onemelost je razumljiva. Avstrijski uradi so pri svojih

ste, ki bo še bolj povezala kraje Št. Janž, Krmelj in Tržišče. Obenem so v Krmelju tudi odprli oddelek sevniške „Lisce“ šivalnico, kjer bo našlo zaposlitev 350 delavk.

LJUBLJANA — 7. decembra lani so slovesno proslavili 60-letnico fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo. Fakulteta se je v svojem 60-letnem obstoju razvila v ugledno in pomembno ustanovo.

LJUBLJANA — V osnovni šoli „Jože Moškrič“ v Ljubljani je bilo pod pokroviteljstvom sveta za vzgojo v cestnem prometu občinsko prometno kviz-tekmovanje iz vseh 17 centralnih šol in podružnih šol v občini Moste-Polje.

MARIBOR — S krajšo slovesnostjo so konec minulega novembra odprli novo Tržaško in Ptujsko cesto in s tem zaključili prvo stopnjo gradnje hitre ceste skozi Maribor. V tej prvi stopnji so zgradili 3,5 kilometrov sodobnih štiripasovnih cest, 6,3 kilometrov dvopasovnih in tri nadvose, posodobili pet križišč in vgradili nov vodovod.

MURSKA SOBOTA — Na Miklavževem sejmu v Murski Soboti, ki je poleg Terezijinega ena največjih tovrstnih prireditev v Pomurju, se je trlo ljudi od blizu in daleč. Med obiskovalci je bilo veliko Madžarov. Tako se je tudi številnim sejmarjem in razstavljalcem blaga, med katerimi so prevladovali izdelki domače obrti, splačala pot na sejem tudi iz oddaljenih krajev Slovenije in Hrvatske.

MAČKOVCI — V Mačkovcih na Goriškem v soboški občini, ki so znani po svoji stezi za domače in mednarodne moto-dirke, so odprli novo asfaltirano cesto, ki pelje skozi ta kraj.

NAZARJE — Krajani v Nazarju že nekaj časa razmišljajo o pokritem plavalnem bazenu. V „Glinu“ imajo namreč precej odvečne toplotne

energije, ki jo dobijo pri kurjenju lesnih odpadkov. Sedaj so pripravili načrt za pokrit plavalni bazen, ki bi služil za območje cele Zgoranje Savinjske doline.

NOVO MESTO — Novomeška Industrija motornih vozil je že šestič razstavljala na mednarodnem sejmu v Solunu, kjer so Grki pokazali veliko zanimanje za proizvodni program počitniških prikolic „Adria“. Tako bo v prihodnje novomeška tovarna izvažala dosti večje število teh prikolic v Grčijo.

RAVNE NA KOROŠKEM — Hiter razvoj naselij ter vse večje potrebe po čim boljših poštinih storitvah so privedle v Slovenj Gradcu odgovorne do spoznanja, da bodo v Mežiški dolini v naslednjih petih letih ustanovili tri nove pošte: v novem središču Raven in Prevalj pri Bračurniku ter v Kotljah.

SLIVNICA — Prebivalci krajevne skupnosti Gorica pri Slivnici so pred nedavnim postali bogatejši za skoraj dva kilometra dolg asfaltirani cestni odsek med Javorjem in Turnim.

Izkušnje DELEGATSKEGA SISTEMA v celjskih krajevnih skupnostih so zanimive in poučne. Nekatere delegacije se v tem mandatnem obdobju v nekaterih krajevnih skupnostih sploh še niso sestale. Bili so primeri, ko so se vodje in njihovi namestniki izgubili in ni znano, kje so. Ponekod jih iščejo po stanovanjih. Postregli so tudi s primerom, ko je na sestanek delegacije prišlo vseh osem delegatov, predsednik delegacije pa je ostal doma in gledal nogometno tekmo.

DELO, Ljubljana, 13. 11. 79.

dognanji prišli očitno do presenetljivih izsledkov. Izjavljajo obzirno, a brez ovinkov, da vodijo sledi čisto jasno v Ljubljano in sicer v „policijske kroge“. Izrecno pravijo v Ljubljano, ne v Beograd. Bolj jasni nočejo biti. Od enega leta, ko sta Tito in Kardelj na neki tajni seji partijskega predsedstva postavila Slovence v kot in jim zapovedala namesto sovražnosti do sosedov sodelovanje z njimi, se je Beograd trudil za izboljšanje odnosov z Dunajem.

V slovenskih krogih in onstran meje so v namigih bolj jasni. Na vseh straneh je čutiti veliko zadrego. „Policijski krogi“ dajejo bolj določne izjave. Pravijo, da je bil težko ranjeni Vidmar ne le „v zvezi“ s slovenskim ministrstvom za notranje zadeve, marveč da je bil tam celo v službi. UDBA, jugoslovanska tajna policija, naj bi potemtakem nastavljal bombe proti sosednji deželi? Tisti jugoslovanski urad torej, katerega najvišji šef notranji minister Herljević vedno znova terja od Avstrije in Nemčije množične ukrepe proti „protijugoslovanskemu terorju“, posebno s pogledom na čas po Titu?

Glede nagiba za atentat sta dve inačici, ki se pa med seboj ne izključujeta.

Vodja krščanske organizacije koroških Slovencev Filip Varaš je na nekem zborovanju manjšin v Kopru zastopnikom slovenskih oblastnikov baje javno vrgel v obraz, da so spravili z atentatom slovensko krščansko skupino na Koroškem in njeno *Enotno listo* pri volitvah za v deželno zbornico ob dober glas. Znano je, da skušajo že dolgo jugoslovanske oblasti potisniti tako v Italijo kot na Koroškem slovensko krščansko skupino ob stran; s tem bi ostale le tako imenovane „titoistične“ organizacije, ki jih krmarijo iz Ljubljane. Zdi se, da je Jugoslovanom sprva uspelo zavzeti krščansko organizacijo z novim vodstvom takorekoč posredno. A to novo vodstvo je prišlo zadnji čas očitno do spoznanja, da jih Jugoslavija samo uporablja. Socialistična in Titovemu režimu naklonjena organizacija koroških Slovencev pod F. Zwitterjem je po Titovem naročilu izpred enega leta obrnila plašč po novi politiki, označila državno pogodbo kot vsaj po zunanji plati izpolnjeno in začela s svojim vključevanjem v avstrijske stranke. Od *Koroške enotne liste*, ki jo je bila zadnjikrat še podprla, se je to pot oddaljila. Zaradi tega in zaradi atentata v Velikovcu je ta lista izgubila 2000 glasov in ostala pri okrog 4000.

Drugi nagib za atentat sega bolj daleč. Mnogi krogi v Sloveniji ne soglašajo s prijateljsko politiko do zahodnih sosedov in s prenehanjem navduševanja občanov za manjšino. Pri starih komunistih se pri tem prepletata ljubezen do naroda in nejevolja do Zahoda. Pri policiji, ki vidi, da je v mejni Sloveniji sama na „bojni črti“ proti Zahodu, je najti za takšna občutja polno razumevanje. Že januarja je prišlo v Ljubljani do neobičajnega dogodka, ko je vodja ameriškega poročevalnega urada zasačil pet „neznancev“ pri poskusu, da bi mu v pisarni vgradili prisluškovalne naprave.

Razmere v Sloveniji so zapletene. Medtem ko je najvišje partijsko vodstvo s Popitom, Kraigherjem in drugimi usmerjeno strogo v Beograd in le malo stori za slovenske posebne koristi, sta srednja in mlajša plast funkcionarjev vse bolj in bolj mnenja, da mora Slovenija tako kot nekdanja za nerazvita področja Jugoslavije oddajati preveč denarja, da je s prilivom delovne sile z juga slovenska narodna duša ogrožena in da razvoj Slovenije, od industrije do cest, zaradi pomanjkanja denarja zaostaja. Nejevolja, ki se iz tega poraja, si, kot se zdi, daje duška na nekako vse strani.

Da bi se za velikovškim atentatom skrivali važni politiki, ni verjetno. Tega ne verjamejo niti o Ribičiču, ki se Avstrije vedno znova loteva. Mnogi postajajo zamišljeni ob nekem drugem vidiku: če se kažejo v Jugoslaviji težnje razpada celó pri policiji, k vsemu še s teroristično primesjo, v kaj se bo vse to spleteničilo v času po Titu?

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 17. oktobra 1979, stran 3.

DRUŽINA:

MARKSIZEM PO SLOVENSKIH SOLAH

Ali naša šola načrtno pospešuje ateizacijo?

Na eni strani so odkrite izjave odgovornih osebnosti, da naša šola nima namena ateizirati. Na drugi strani pa so uradni dokumenti in navodila ter mnenja pedagogov, ki jasno kažejo, da je namen izobraževanja in vzgoje oblikovati osebnost tako, da bo v celoti sprejela marksistični pogled na svet, to pomeni, tudi marksistični ateizem. V tem pa je seveda zaobsežena načrtna ateizacija.

Mislím, da na zastavljeno vprašanje lahko odgovorimo, da naša šola v vezi z oblikovanjem celotnega marksističnega pogleda na svet načrtno pospešuje ateizacijo. Ateizacija torej ni stranski pojav „znanstvene“ vzgoje in izobraževanja, ampak je zavesten cilj odgovornih dejavnikov. Nasprotno izjave nekaterih odgovornih predstavnikov razodevajo neko dvoličnost v naši družbi: treba je ustvariti videz, da je naša šola laična in ne izvaja načrtno ateizacije, ker ateizacija verne razburja, hkrati pa celotni vzgojni in izobraževalni proces nadaljevati, ne sicer nasilno, pač pa s prikritimi metodami, ateizacijo, ker so verski pogledi na svet nezdružljivi z marksizmom, ki je idejna podlaga naše družbene ureditve.

Danes je pri nas splošno že preseženo mnenje, da je znanstveno isto kot marksistično v smislu, da bi se marksizem predstavljal kot edini znanstveni nazor. Noben svetovni nazor ne sloni namreč le na znanstvenih spoznanjih, ampak tudi na vrsti resnic in domnev, ki jih ni mogoče znanstveno dokazati. Zato znanstvenega svetovnega nazora v pravem pomenu ni. Kljub temu mnogi postavljajo nasprotje med znanstvenim in verskim. Vera temelji na spoznanjih znanosti, seveda pa versko spoznanje znanstvena spoznanja presega in je drugačno, ne pa znanosti nasprotno.

Večina meni, da ima marksizem za svoj sestavni del, četudi ne bistvenega, tudi ateizem. Jasno je, da verni takega marksizma ne moremo

KOSTANJEVICA NA KRKI je najstarejše in najmanjše mesto v Sloveniji.

ŠEMPETER — Antični park v Šempetru je minulo leto obiskalo več kot 15 tisoč izletnikov, od tega veliko tujcev. S še večjim obiskom se lahko pohvali jama Pekel. Njenih 25 tisoč obiskovalcev pa je poleg podzemne jame navdušila tudi prijetna gostilna „Dom“ pri Peklu.

ŠT. JANŽ PRI DRAVOGRADU — 260 šentjanških šolarjev se je tik pred novim letom preselilo v novo, sodobno šolo.

ŠMARJE PRI JELŠAH — V kulturnem domu v Šmarju pri Jelšah so pripravili razstavo „Otrok — knjiga — risba“. V čitalnici tamkajšnje knjižnice pa so bile na ogled knjige, namenjene mladini, v predverju Kulturnega doma pa risbe, ki so jih na temo „Kako si predstavljamo ilustracijo ali ovitek za knjigo“ narisali učenci šmarske osnovne šole in tamkajšnjega vrtca.

ŠMARTNO — V naselju Šmartno v Goriških brdih so odprli prve prenovljene stavbe tega kulturnozgodovinskega, etnološko zaščitene kraja. Naselje, ki se je začelo razvijati v zgodnjem srednjem veku, očitno na ostankih antične naselbine, je v 16. stoletju postalo pomemben utrbeni mejnik med Slovenci v Avstriji in Beneško republiko.

ŠMARTNO OB PAKI — Tu zadnji dve leti ni delovala knjižnica prosvetnega društva. Pred kratkim pa so odprli novo knjižnico, ki jo je uredila Občinska kulturna skupnost Velenje. V knjižnici je zdaj 3150 knjig.

TOLMIN — Člani Zveze društev za varstvo okolja Slovenije so pred nedavnim razpravljali: „Soča in hidroelektrarna Kobarid“. Razpravljali o tem, kako bi lahko smotrneje izkoriščali Posočje, ne da bi ga pri tem prikrajšali za njegove naravne vrednote in lepote ali celo zavirali razvoj tega dela Primorske.

ZAGORJE — Doslej se je v Slovensko zvezo za varstvo in vzgojo ptic vključilo že 23 društev z več kot 1500 člani. Tudi v tem je videti napredek delovanja zveze, ki so jo ustanovili pred dobrimi tremi leti.

ŽELEZNIKI — „Alpes“ je lani v novem stanovanjskem delu Splita odprl salon pohištva. Uredili so ga v spodnjih treh nadstropjih stanovanjske stolpnice na površini 500 kvadratnih metrov.

ŽALEC — Glasbena šola „Risto Savin“ v Žalcu je lani priredila drugo srečanje glasbenih šol na celjskem področju. Namen srečanja je bil prikazati razvoj glasbene vzgoje na celjskem območju, saj zajema tovrstna vzgoja okoli 1500 učencev (otrok). Na prireditvi so nastopili učenci Glasbenih šol iz Slovenskih Konjic, iz Žalca, Šmarja pri Jelšah, Radeč, Celja in Velenja ter Žalca. Nastopajoče šole so na splošno pokazale precejšnjo stopnjo glasbene izobrazbe.

Pri JATu se prav radi pohvalijo s svojo rastjo, pri čemer imajo v mislih večanje števila sedežev v letalih pa tudi vse večjo razvejenost letalskih linij. Žal pa to zdravo rast vztrajno, kot senca, spremlja nesolidno poslovanje. Podatki za prvo polletje 1979 so pokazali, da se Jatov sloves nesolidnega prevoznika vse bolj potrjuje, saj je po rednosti med evropskimi letalskimi družbami zdrknil povsem na rep. Pri 28.192 poletih je kar v 13.867 primerih Jatovo letalo odletelo z zamudo, ki je bila v poprečju skoraj celo uro. Drugih „drobnih“ pomanjkljivosti pa v teh številkah ni niti videti, jih pa čutijo potniki vsak dan.

DELO, Ljubljana, 13. 11. 79.

sprejeti in v imenu človekovih pravic upravičeno protestiramo, da se v vzgojnoizobraževalnem procesu v imenu marksizma izvaja ateizacija.

V zvezi s tem je tudi vprašanje vernih učiteljev na naših šolah. Če naj bi bili verni res enakopravni v naši družbi, potem morajo veljati ista pravila za verne in neverne učitelje glede njihove vere ali nevere. F. Šetinc pravi, da ne moti učiteljeva zasebna vernost. Tako bi moral biti v šoli nevtrni učitelj tudi le zasebno ateist. Marksizem, ki ga podaja, ne bi smel vsebovati ateizma. Prav tako bi lahko tudi tistim marksistom, ki tega ne zmorejo, odsvetovali vzgojiteljski poklic, kakor ga Šetinc odsvetuje vernim.

Kolikor pa odgovorni vztrajajo, da mora šola posredovati marksizem v celoti, vključno z ateizmom, s tem postavljajo verne v neenakopraven položaj in nasprotujejo temeljnim človekovim pravicam. Tudi vprašanja vernega učitelja na naših šolah sploh ne bi bilo, če ni ateizem sestavni del znanstveno marksistične šole. Ne od vernih, od odgovornih v naši družbi je odvisno, ali bomo verni na področju šolstva res enakopravni ali ne.

Če marksizem jugoslovanskih komunistov res presega ateizem, potem je nerazumljivo, zakaj Zveza komunistov ne sprejema v svoje vrste vernih. Kajti prav dejstvo, da članstvo v ZK, ki je vodilna politična organizacija v naši družbi, zavrača kakršno koli obliko izpovedovanja vernosti, najbolj globoko deli naše občane glede na to, ali so verni ali neverni, kljub zagotovilom, da take delitve v političnem pogledu v naši družbi ni, ker se morejo verni udeleževati v Socialistični zvezi. Tu je najgloblja korenina neenakopravnosti vernih pri nas.

Vsiljevanje ateizma v naših šolah, četudi je prikrito, krši osnovne človekove pravice vernih staršev, da v skladu s svojim nazorskim prepričanjem vzgajajo svoje otroke. To, da morejo verni starši otroke pošiljati k verouku, ne zavrne tega očitka. Kajti šolski pouk je pri nas obvezen in starši nimajo možnosti zavarovati svojih otrok pred ateizacijo v šoli.

Tako postavlja ateizacija v šolah verne starše in otroke v neenakopraven položaj. Verni starši ne morejo — tako kot neverni starši marksističnega prepričanja — dati svojim otrokom celostne vzgoje v svojem verskem prepričanju. Zahteva po enotnosti šolske vzgoje in izobraževanja pomeni ob ateizaciji, ki se v vzgojnem procesu izvaja, neenakopravnost vernih v naši družbi.

Ateizacija v duhu marksističnega svetovnega nazora na neki način nareja naše šolstvo za zasebno. Saj je vzgoja v naših šolah, ki so za vse obvezne, tako usmerjena, kakor da bi bile šole vzgojna ustanova Zveze komunistov. Ateizirati v šolah, ki so vzgojne ustanove celotne družbe, družbe vernih in nevernih, pomeni izvajati nasilje nad človekom. Tudi prepričevanje, če je obvezno, je duhovno nasilje nad človekom.

Ateizacija, kakor se dejansko izvaja v naših šolah, onemogoča tudi to, kar postavlja naša družba (to smo verni in neverni) za cilj vzgoje, namreč oblikovanje svobodnega, razgledanega, presojačnega in ustvarjalnega človeka. Tako vzgoja podaja enostranske marksistične vidike glede svetovnega nazora. Mladi človek ne more celostno presojati in svobodno izbirati, če nepristransko ne pozna različnih možnosti. Vzgoja na naših šolah prikazuje verski nazor kot nekaj neznanstvenega, zaostalega, skratka, prikazuje vero zanikajoče, tako da se na podlagi takih prikazov mlad človek ne more svobodno in presojačno odločati.

Predvsem pa šola, ki ateizira, četudi prikrito, ne more vzgajati mladih ljudi za družbo, kjer naj bi verni in neverni v medsebojnem spoštovanju enakopravno delali in urejali življenje. Zato je edina možnost, da je šola res laična, to je svetovnonazorsko neopredeljena. To pa ni, če je idejna podlaga vse vzgoje ateistični marksizem. Kako naj vzgaja šola za medsebojno strpnost in enakopravnost, če učitelj ne sme učencem povedati, da je veren, če se boji javno hoditi v cerkev ali pošiljati svoje otroke

(dalje na strani 32)

janez jalen

ovčar marko

Povest o lepi ljubezni med
bajtarskim sinom in gruntar-
sko hčerjo

Gruntar Podlipnik je letos zaupal svoje ovce Jernejevemu vnuku Marku: tako pelje sedaj vsak dan Podlipnikovo čredo v gore namesto ostarelega Jerneja najmlajši ovčar Marko. Pri paši pomaga izkušeni pes Volkun.

Med kajžarskim Markom in gruntarsko Anico se jame plesti ljubezen, čeprav ni zaradi prevelike družbene razlike med njima nobenega upanja na morebitno kasnejšo poroko.

To, da je postal Marko Podlipnikov ovčar, ne gre v račune Rotilji in njenemu sinu Tevžu, saj se je on potegoval za to mesto. Zato začne Tevž Marku pri njegovem ovčarjenju nagajati: na vasi mu splaši ovce, v gorah namenoma sproži kamen v Markovo čredo, zastrupiti mu hoče Volkuna. Rotilja hodi ponoči strašiti Rozalko in Manico, tako da vzame Marko Manico k sebi v planine.

Marko se je začel ubadati z mislijo, kaj ko bi se poročil s Frčejevo Rezo, saj bi tako dobil denar za konje in voz in bi lahko postal vozar. Pa ga je brž postalo sram, da je tako lahko pozabil na Ančko.

Marko in Ančka si obljubita, da

se vzameta, če se ne bosta smela, ostaneta neporočena.

„Krrrii-vik! Krrrii-vik, vik!“

Od vseh strani so se oglašali črni ptiči, se zbirali v skalah pod gladkimi ploščami, posedali po gruču in kamenju in se preletavali z glasnim krivikom, kakor bi ogledovali, ali je njihov plen že resnično mrtev ali morda še živ.

Visoko pod nebom se je oglasil par krokarjev, se v kolobarjih prepeljal med jato kavk in obsedel na skali, kakor bi preudarjal, ali naj se že loti svojega opravka ali ne.

Obotavljajoči se ptiči so opomnili Marka, da se je šel prepričati. „Morda si je kakšen jarec polomil noge in čakajo njegove smrti. Škoda bi bilo zdravega mesa za take pogrebe.“ Živo so mu pele cokle, ko je z dolgimi koraki hitel čez meline pod peči.

Krokarja in kavke so preplašeni odleteli in Marko je iskal z očmi: „Aha! Na to skalo je priletel z gladkih plošč. Sledi se kri. Potem se je prevrgel še niže. Za skalo bo.“

Marko je prestrašen obstal: „Križ božiji!“

Pred njim je ležal z razbito glavo in polomljenimi udi mlad fant.

„Morda se še zave.“

V človeku, ki mu skala razbije pol glave, hitro ugasne življenje. Obraz je bil samo malo opraskan. Marko je videl, da je bil mrlič še včeraj zdrav, močan in lep fant. Ni ga poznal po obrazu, ne po imenu, po noši pa je presodil, da je pastir s koroške strani.

„Na Mavčevo planino pojdem povedat, naj pridejo ponj. Pravzaprav bi ga morali pokopati na Rodinah, ker je padel na našo stran. Nak! Med domačini naj leži, če jih ima! Pastirji po gorah imajo tudi svoje postave.“

Potegnil je veter. Z visokih skal je padlo na mrliča več plamenečih cvetov murk in še dvoje zagorelih in za njimi na pol razcvela očnica.

Kakor blisk, ki preseka temo, se je posvetilo Marku: „Fant je imel dekle. Rož ji je natrgal. Sedaj jih siplje veter na njega samega, mrtvega. Ubogo dekle!“

Marko je nameraval zakriti truplo

z ruševimi vejami in jih obtežiti s kamenjem, da bi ptiči ne načeli mrtvega, potem pa oditi k mačevskim kočam, ko je zagledal od daleč kozarja Petra Koračka, ki je hitel po stezi na Koroško. Priklical ga je. Koraček je ponesrečenega spoznal: bil je Urh, mačevski ovčar.

„Marija!“ se je spomnil Koraček. „Zalka se bo v solzah utopila.“

Peter je odšel. Marko pa je sedaj vedel, kako je ime nesrečnemu dekliču. „Ubogo dekle!“

Po skalah, obeljenih od sonca, in po gruču okrog mrtvega Urha so ležali raztreseni plameneči cveti murk, kakor bi svetile lučke mrliču. Zagoreli pa so bili kakor velike kaplje strjene krvi. In iz teh lučk in kapelj krvi je v soncu kipel omamen vonj.

Ptiči so posedali za streljaj daleč in se vresečeč zadirali, kakor bi hoteli prepoditi Marka, ki je, zatopljen v premišljevanje, varoval mrliča, tovariša po stanu in srcu.

Od mačevskih koč so prišli štirje možaki. Pripeljal jih je Koraček. Zavili so Urha v belo rjuho in ga z vrvmi privezali na nosila. Marko je zbral vse rože, zagorele in temne murke in na pol razcvelo očnico, in jih zataknil za vrvi krog mrliča.

Zmolili so tri očenaše: za rajnega Urha prvega, za duše tistih, ki so v gorah umrli nagle in neprevidene smrti, drugega in za vse verne duše tretjega.

Molče so se razšli koroški in kranjski pastirji.

Koraček ni zdržal dolgo brez molka. „Le počemu je lezel za rožami?“

„Ali si res tako kratkega uma?“ ga je zavrnil Marko.

„Čeprav je Zalka brhka, pa... naka!“ Peter Koraček je odhitel h kozam.

Možaki so se prikopali na vrh meli in se odpočivali. Kotlino za Vrtačo pa je napolnil glasen jok. Marko je videl, kako se je na prevalu vrgla čez nosila ženska, oblečena, kakor so dekleta na Koroškem, in vedel, da je prišla Zalka naproti svojemu fantu. Zalka! Njenemu srcu v veselje je šel Urh nabirat rože, natrgal jih je pa za svoj pogreb.

„Ubogo dekle! Pa je res prav,

da ni Manice z mano! Še boli prav pa, da ni Ančki!"

Okrog svete Ane gorenjske gore do vrhov vzcvetejo. Nobeno deklško okno ni tako lepo okrašeno.

Da mora natrgati Ančki za god šopek, kakršnega še noben fant ni prinesel s planin svojemu dekletu, to je Marko dobro vedel. Vsega cvetja, skoraj samih murk, je natrgal že več kakor dovolj, le nekaj lepih očnic bi še rad dobil.

V strmi skali je zagledal pod sabo bel vrtnice samih očnic. Štel jih je: "...petnajst, šestnajst." Srednje rože so bile lepo razcvetele. Legel je na polico, se oprijel z levo in se stegnil z desno za cvetjem. Še hitreje jo je umaknil. Izpod rož je zasikala kača.

Kmalu nato je naletel na sončno jaso, vso posejano z gorskimi nageljini. Komaj jih je obsegel s prsti, toliko jih je natrgal. Pridodati je samo nekaj najlepših cvetov murk in očnic in šopek ogledal v roki: "Pa naj reče kdo, da ni lep!"

Ančka je nesla na travnik malico, ko je zatrobil Marko v Pečeh. Skoraj ji je padel jerbas z glave, tako se je razveselila.

Skušala se je potajiti pred mamo. Še ozrla se ni v kuhinji, ko je Marko prignal na dvor, pa je vendar mama uganila njene misli.

"Ančka! Premagati se pa znaš!"

"Kaj?" se je delala Ančka nedvedno.

Mama se ji je pa smejala: "Ne taj! Rdečica te izdajal Si že prav ravna!"

Pritekel je Volkun in se tako dobrikal Ančki, da je mama ponagajala: "Še pes ve, katero ima njegov gospodar rajši."

"No, mama!" je zaprosila Ančka.

"Dober večer." Marko ni bil prav nič v zadregi. Res je najprej pogledal po Ančki, stopil je pa prej k Podlipnici, h gospodinji. Ko ji je dal za god tako lep šopek, se ji je kar prikupil in sklenila je, da mu to ljubeznivost vrne.

"Tebi, Ančka, sem pa nageljnove natrgal. Zdi se mi, da so deključ, kakor si ti, najbolj všeč."

"Tako sta lepa šopka, da ju morava koj v vodo postaviti." Anca je nalašč odšla, da sta ostala Marko in Ančka trenutek sama.

"Ali mama ve?" je zaskrbljeno vprašal Marko.

"Saj ne moreva skriti. Kako sva se pa dogovorila, nič ne ve."

"Kaj bo, ko zve?"

"Nič ne skrbi, mama je tako dobra!"

Ob Marijinem zvonjenju so pod Podlipnikovimi okni zaropotali otroci z zvonce in lonci gospodinji in hčerki za god. Še nobeno leto niso bili obdarjeni s tako velikimi kosi pogače in še nobeno leto si niso tako napolnili žepov s krljhi in orehi. Delila jim je Ančka.

Ko se je znočilo, so počile na vrtu pištole. Kako naj bi fantje pozabili na god obeh Podlipnikovih! Cena sam je šel vabit streljavce v hišo. Med njimi je bil tudi Marko.

Šopka sta stala na oknu. Nekaj rož pa si je pripela Ančka na žametasti životnik. "Kako se ji poda!"

Ob pogači in vinu so nazdravljali godovnicama. Ančki, deključ, je napil najstarejši fant, konjar Tomaž: "Ančka! Krajcpataljon! Vsi fantje naj Boga hvalijo, da sem jaz že star! Taka si!"

"Saj mi je žal, da nisi več mlad."

"Star ali mlad, samo to ti voščim: Bog ti daj fanta, ki te bo vreden!"

Marko je voščilo ponovil: "Bog ti daj fanta, ki te bo vreden!" In še dodal: "Toda drago te bo moral odkupiti od nas, drugih krniških fantov. In ovčarji bomo prišli na svatbo zaplédčevat. In bomo plesali, da bomo s coklami skedenj razbili."

Ančka ga je prav dobro razumela. "Marko! Tebi pa daj Bog deključ, ki te bo rad imel!"

Marko je moral umolkniti, ker so začeli hvaliti njega, na kar je Cena ukazal Ančki prinesiti še en bokal.

"Ančka! Okrog tebe se bo kmalu sukalo snubačev, da boš imela kaj izbirati."

"Ne bom nič izbirala. Tistega bom vzela, ki ga bom rada imela, ali pa nobenega. In če grem koj izpred oltarja z njim beračit."

Ančka je tako odgovorila, da so vsi vedeli, da ima že izbranega. Cena je tudi uganil, da je tisti 'nekdo' Marko.

Anca in Ančka sta šli k maši na Rodine. Potoma sta govorili o delu

in polju. Ančka se je venomer ozirala v Reber, kjer je pasel Marko jarce. Mama jo je na skrivnem opazovala. Od sinoči, ko je Ančka tako odločno povedala, da bo vzela samo tistega, ki ga bo rada imela, ali pa nobenega, je pričela Podlipnico zares skrbeti. Tudi Cena je na to namignil in že sinoči in danes vse jutro je videla skrb na njegovem obrazu. Sedaj, ko sta bili sami, je hotela natančno dogmati deključeve misli:

"Ančka, če bi danes ali jutri ali čez eno leto ali dve prišel k nam, recimo, brhek in dober fant, že gospodar, in bi vprašal zate, kaj bi mu odgovorila?"

Ančka je vprašujoče pogledala mamo, potem pa znova okrenila obraz proti Rebrji: "Bi mu rekla, da se ne bom možila."

"Ančka! Pomisli vendar!"

"Sem vso noč premišljevala."

"Saj nič ne rečem. Marko je postaven in priden fant. Samo, ti si Podlipnikova, on je pa naš ovčar."

"Veva to jaz in Marko. Zato ne bova silila v zakon. Drugega mi pa tudi nikar ne vsiljujte! Pa če pride zame vprašat sam španski kraljevič."

Mama je sedaj vedela vse. Ni ugovarjala, ker je že večkrat opazila, da je odločnost Ančka dobila po očetu, po Cenu, ki ga včasih ni mogel nihče pregovoriti, še

ona ne, žena, čeprav jo je imel zares rad.

Zadnji konec poti sta molčali.

Vesela se je vračala Ančka z dekleti od maše. Tako lahko ji je bilo, ker je povedala mami, kaj misli. „Marko bo vesel svojega dekliča, zato, ker ga ni pred domačimi zatajila.“

Anca je po maši dolgo ostala v klopi in šele prav zadnja izmed žena pokleknila pred oltar svete Ane. Ni mogla moliti očenašev. Uprla je oči v svetnico in prosila: „Njena patrona si, sveta Ana, tebi jo izročam. Ti bolje veš kakor jaz, ki nič ne vem. Vem pa, da bi bila Ančka z Markom prav tako srečna, kakor sem jaz s Cenom. Ljuba mati nebeške Matere! Saj bi šlo, ko bi pri nas ne bilo samo dveh... O ljuba sveta Ana, patrona moja, izprosi mi še otrok!“

Podlipnici so solze zalile oči. Nič več ni molila. Počasi je vstala in odšla domov. Ančka je v kuhinji veselo prepevala.

Podlipnica se je preoblekla. Ančka je kuhala, Anca pa je naredila iz murk, ki jih je prinesel Marko za god, dva šopka, jim pridala tudi nekaj Ančkinih nageljnov in odnesla tako preurejeno cvetje v znamenje sredi vasi, kjer ga je postavila na ozek nazidek pred sveto Ano in prižgala tudi dvojce sveč, za Ančko eno in zase eno.

Znamenje je napolnil vonj talečega se voska. Murke pa so dehtele v tihi toploti kapelice bolj in bolj

močno, da je zadišalo tudi okrog znamenja po njih kakor po močnem vonju kadila.

Kakor bi rože molile.

Vas je potihnila.

V Podlipnikovem konjaku so na novo prekovani, dodobra odpočiti konji bili ob steptano zemljo, da je bobnelo po vsej hiši. Kakor bi žival opominjala gospodarja, da je dovolj godovanja in da je treba znova zapreči in oditi na cesto.

Vsa vas je že spala, le gospodar in gospodinja, oba utrujena od dela, sta še bedela ob miglajoči lojenki in se pogovarjala o gospodarstvu.

Cena je vstal: „Mislim, Anca, da sedaj veš, kako in kaj, dokler se spet ne vrnem.“

„Vem.“ Vesela je bila, ker Cena ni bil nejevoljen zaradi Ančke in Marka. Vzela je svečo, da posveti še v kamri, ko bosta legala spat.

Ona je odgrinjala posteljo, on si je sezuval z zajcem škornjice. Kakor mimogrede je omenil: „Anca! Že ta in oni me je vprašal, če sme priti njegov fant kaj v vas k nam. Zavoljo Ančke, veš.“

Anca je rahlo ugovarjala: „Saj je komaj odrastla otroškim letom! Ali ni še prezgodaj?“

Cena se je zresnil: „Morebiti je pa že prepozno. Na ovčarja mislim.“

„Ne smeš biti hud nanjo!“

„Kaj bom hud! Samo Ančka naj vidi tudi druge fante, ki po postavi in pameti nič ne zaostajajo za Mar-

kom in imajo grunte! Morebiti se koga oprime. Sama uvidiš, da bi bilo tako bolj prav.“

„Seveda bi bilo. Siliti ji pa nikogar ne smeva. Saj sam veš, kako pusto je bilo nama, ko so mi drugega vsiljevali, jaz pa sem hotela tebe.“

„Ne bom je moral, koga naj vzame. Samo vidi naj jih in spozna! Saj bo težko kaj, ker ti z njo držiš. Če ne očitno, pa v srcu.“

Podlipnica je stopila k možu, mu popravila razkuštrane lase in ga ljubeče pogledala: „Cena! Ne zameri mi! Jaz vem, kako ji je hudo.“

Podlipnik se je zravnal in poljubil ženo: „Ančka!“

Upihnila sta luč in legla spat.

Po vseh Krnicah je bila tema, le v znamenju sredi vasi sta migljali pred podobo svete Ane sveči, ki ju je bila prižgala Anca.

Deseto poglavje GORE SE SPOGLEDUJEJO

„Podlipnikovi so na rovtih.“

To novico je zvedel Marko na Zelenici, kamor je zadnje dni skoraž vsak dan prišel. Premišljeval je, kako bi razveselil Ančko. Ozrl se je na strmo Orlišče, proti jutru obrnjeno, z zelenimi jasami okrašeno in s črnimi počmi in žlebovi preorano: „Prinesem ji najlepšo očnico.“

Drugo jutro sta Marko in Jok zažvižgala vsak svojemu tropu, stopila predenj in ga odvedla navzdol. Marko je zastavil jarce, se zagledal v skale in jase in peči in žlebove v Orlišču in določil, kod bo hodil in plezal.

Odšel je naravnost po travnati strmini. Dasi je imel cokle podkovane s sekanci, mu je vendar nekajkrat izpodrknilo na gosti lasnici, da se je moral tudi z roko poprijeti in se je z ostro travo do krvi urezal v mezinec.

Odpil je iz čutare in se spustil v grušč. Ogibajoč se skal, ki so se v stoletjih navalile z višin, je prehodil poprek Veliki plaz, se vzel na polico, kjer je v rahli črni prsti usledil razkroščene parkelje gamsove noge. Pod njim in nad njim so cvetele očnice, kakor da je nebo nasulo zvezdic po skalah.

Počasi in varno se je prestopal Marko, se oziral naokrog, odtrgal nekaj res lepih cvetov, a očnice, ki bi bila izredno velika in pravilno razcvela, z dvojno krono listov, ni nikjer izsledil.

Nedaleč od njega je prižvižgal kamen iz višine, treščil ob trdo skalo in se razletel na drobne kose. Marko se je spomnil gamsa, ki je odšel pred njim skozi Orlišče in po čigar sledi je hodil. Urno se je stisnil pod narahlo prevešeno skalo, da se zavaruje pred kamenjem, ki ga je že slišal ropotati nad sabo. Čeprav je vedel, da je popolnoma na varnem, mu je bilo vendar tesno, ko je gledal, v kako mogočnih odskokih brenči kamenje prek njega, in slišal, s kako strašno silo udarja ob skale, se razbija in proži nove plazove grušča.

Kavke, ki so gnezdele v skalnih počéh, so preplašene odletele z gnezd, krožile visoko v zraku in se zadirale nad rušeče se kamene. Marko se je spomnil, kako so pred nedavnim obkrožale ubitega mačevskega ovčarja Urha. Od tistega dne so se mu ti črni ptiči gnusili.

Marku se je sparila voda. Da bi ji zboljšal okus, je natrgal pelina, ga pomel v roki in natlačil v čutaro, pokusil, se grenko nakremžil in odšel naprej.

Opiraje se s hrbtom in koleni, s coklami v torbi, se je prerinil skozi kratek žleb. Na desno je bil svet odprt, da bi brez posebnih težav lahko prišel prav do vrha Orlišča. Na levo pa je bila dobra dva svežnja peč popolnoma gladka in malo nagnjena naprej. Za to neprestopno steno je bila skala zopet razčlenjena. In od tam, s policiče, komaj kakor dlan velike, je strmela v drznega plezalca izredno lepa očnica, kakor bi ga hotela vprašati: „Fant, po kaj si prišel?“

Marko se je razveselil cveta, tako razveselil, da je začel sam s sabo glasno govoriti. Pokazal je s prstom ogledano očnico: „Tebe iščem.“

Uvidel je, da prek previsa nikakor ne more doseči prelepega cveta. Spustil se je nazaj po žlebu, da poskusi doseči zaželeno rožo po drugi strani.

Dolgo je gledal od spodaj do-

Marku so se pošibila kolena. Zavedal se je, da ne sme prav nič več čakati. „Zdaj!“...

hod, skušal celo določiti razdaljo med posameznimi oprijemi in ugotovil: „Mogoče je priplezati gor, lahko pa ne bo. Ali bi ali ne bi?“ Spomnil se je Ančke. „Poskusim.“

Odložil je vse. Celo nogavice je sezul. Previdno se je plazil ob skali, se vzdignil z rokami čez majhen previs in zopet ugledal izredno očnico.

Marko je že od spodaj videl, da bo zadnji konec poti najtežji. Tega pa ni mogel naprej vedeti, da se oprijemi, ki je nanje računal, majejo. Ko bi očnice ne videl, bi morda odnehal. Narahlo nagnjena skala je bila za poldrugo njegovo dolžino pod njim gladko odsekana. „Če mi spodleti... Morda se še ujamem, če pa ne, bom padel kot kamen.“

Očnica ga je že kar dražila. Narahlo in urno, kakor bi še pol centa ne tehtal, je stopil čez oprijeme, izmed katerih se mu je en sam odtrgal.

Bil je pri očnici. Bila je lepo razcvela, da se je, sam ni vedel zakaj, začudil, kako da je ne varuje kača.

Stal je varno, dasi na tesnem prostoru.

Skrbno je odtrgal očnico, si jo zataknil za klobuk in zaukal.

„Hooohooj,“ se mu je oglasil pri tropih Jok. Marko je še bolj veselo zaukal in se obrnil nazaj.

Previdno je priplezal do nevarnega mesta. Preskušal je oprijeme. Spet se mu je eden odkrušil. Da se ni urno odgnal nazaj, bi padel. Tako si je ranil samo dlan.

Odločil se je preriti se navzgor, pa je dognal, da nikjer ne doseže previsa. Zopet je sam sebi glasno pripovedoval svoje misli: „Kakor

miš v mišnico sem se ujel. Miš pregloba včasih les in uide. Skale ne morem. Morem samo tam ven, kjer sem prišel noter. Moram!“

Poiskal je trdna oporišča in skušal doseči v navznoter upognjeni steni prihodnje oprijeme. Trudil se je in trudil, dokler se mu niso zatresla kolena, da je moral odnehati. „Noge in roke imam za laketi prekratke. Ko bi bilo v tej preklicani zagati vsaj toliko prostora, da bi imel kam sesti in počiti!“

Naslonil se je z obrazom na steno in dokler se mu niso umirila kolena, ni mogel nič misliti. Čimdalje jasneje se je zavedal, v kakšno stisko je zašel. „Pritrjene vrvi bi se moral oprijeti, pa je nimam in je nima nihče v planini. Če priključem Joka, bi mi šele jutri zjutraj prišel pomagat. Če se mi pa zadremle, bom zgrmel v globočino...“

Poskušal je moliti, pa ni znal izreči nobene besede. Vedel je, da prav misli, ko se ves, živ in mrtev, prepušča sveti volji božji. Zamižal je in izpregovoril: „Bog in ljuba sveta višarska Mati božja...“

Hotel se je še prekrizati. Desnica kar ni hotela od skale; držala jo je strjena kri.

Zavedal se je, se pobožno prekrizal, poiskal v žepu tolminec in si narezal na podplatih kožo, na vsakem večkrat, trdno prepričan, da ga bo strjena kri obdržala na strmi, gladki skali, preden se bo pognal čez za laketi preširoki del brez oprijemov.

S hrbtom se je obrnil k steni in čakal, da se je prilepila leva noga. Z levo roko je držal za trdni oprijem. Nato je pritisnil okrvavljeno desnico in desno nogo na skalo in čakal. Meril je strmino pod sabo in drugega ni več mislil kakor samo to, kako bi se vendarle ujel, če ga kri ne obdrži. Okrog glave mu je prifrftal pisan metulj. Če bi mu sedel na čelo, bi ga ne mogel odpoditi.

Zopet so se mu pošibila kolena. Zavedal se je, da ne sme prav nič več čakati. „Zdaj!“...

Če bi se bil moral pognati le za komolec dlje, bi kri ne bila vzdržala; padel bi bil. Tako se je pa krčevito držal trdnih oprijemov,

kakor bi sam sebi ne mogel verjeti, da je rešen.

Nadaljnja pot do torbe, cokol in čutare tudi ni bila lahka, pa Marko jo je preplezal, da niti enkrat ni pomislil na nevarnost.

Odžejal se je z opelinjeno vodo in se odpočil. Potem je še tretjič preplezal žleb, obul nogavice in nataknil cokle. Videl je v skali krvave odtiske svojih nog in desnice in mirno presodil, v kako nevarno peč se je bil zaskočil. „Naka! Tudi za konje in parizar ne grem še enkrat skakat čez to peč, samo na svojo kri oprt!“

Hitro se je povzpental navzgor, obšel Veliki plaz, stopil na Čelu na rob in se oglasil Joku. „Da ne bo v skrbeh!“

Nad orliščem je krožilo in krakalo nekaj krokarjev in Marko se je spomnil, kako malo je manjkalo, da ne obletavajo krokarji in kavke sedaj njega, kakor so obletavali Urha, mačevskega ovčarja. In Ančka bi za pogrebom še jokati ne smela, da bi ljudje ne zvedeli za njeno skrito ljubezen.

„Hvala Bogu.“

V rovtu so prišli senoseki in grabljeveke, da pokosijo in pograbijo travo. Ančka in Rozalka sta jim kuhali. Po večerji so zakurili vrh rovtu ogenj in polegili in posedli okrog njega. Marko je prišel šele, ko sta onidve že pospravili po večerji in sta komaj čakali, da gresta med vasovalce k ognju.

Ančka, ponosna na to, da kuha na rovtih, je z očitajočim glasom oponesla Marku: „Malo bolj bi se bil pa lahko podvizal, da bi bil vsaj večerjal z nami! Pa prideš, ko sva že pospravili.“

Marko, res truden in noge so ga skelele, je vprašujoče gledal Ančko in skušal uganiti, zakaj ni prijazna z njim. S klobuka je snel očiščeno, ki jo je dopolnje v Orlišču odtrgal zanjo.

„Ančka! Ali si videla že kdaj tako zvezdo?“

„Ne še.“

„Jaz tudi ne.“

„Jei, je lepa!“ se je začudila Rozalka.

„Ančka! Tvoja je!“

Marko je pričakoval, da bo Ančka, ko ji bo dal s tolikim tru-

dom in nevarnostjo pridobljeni cvet, rekla kakšno tako besedo ali da ga bo tako pogledala ali se božajoče dotaknila njegove roke, sploh da mu bo tako ali drugače povedala: „Ti, moj Marko, moj fant!“ Da bi opazila vsaj njegovo ranjeno desnico! Pa je ni. Saj milovati bi se ne pustil. Pa vendar...

Ančka je sprejela rožo in vsa vzradoščena rekla: „Nocoj se bom pa postavila!“

Marko je spoznal, po glasu in pogledu je spoznal, da Ančka ni prav nič mislila nanj, pač pa samo na to, kako se bo kot domača Podlipnikova hči, ki prvič gospodinja na rovtih, postavljala pri ognju med dekleti in fanti. In očiščeno ni bila vesela zato, ker ji jo je prinesel Marko, pač pa zato, ker nobena druga ne bo imela takega šopka na životniku.

Marko je bil žalosten in ključalo mu je v podplatih. Dal je Rozalki druga dva najlepša cveta, namenil ji je bil sicer enega samega in bi bil sicer vse cvetje poklonil Ančki, sedaj ji ga pa ni. Odšel je k ognju in razdelil očiščeno med dekleta, še Manica je dobila svojo.

Umaknil se je iz veselega kroga h Kuharjevemu Toneju, s katerim sta se pogovarjala o čebelah in razgovore drugih samo od strani poslušala.

Med fanti vasovalci je imel prvo besedo Višnarjev Šimen iz Žirovnice. Bil je lep in zgovoren, da ni bil nikoli v zadregi za odgovor, in doma je bil z ene najpremožnejših kmetij. Ko sta prišli Ančka in Rozalka k ognju, se za Rozalko še zmenil ni, Ančki pa je stopil naproti: „Dober večer, Ančka! Kako si brhka danes in boš vsak dan gorši! Fantje, zapojmo ji pesem!“

In so zapeli. Pa kako! Dobre pevce je pripeljal Šimen s sabo.

Ko je Ančka hvalila pesem in pevce, se je ustavila pred njo Manica: „Jo! Kako lepo očiščeno ti je dal Marko!“

Preden je Ančka utegnila odgovoriti, je posegel vmes že Šimen: „Dekliček! Ko bi bil jaz Podlipnikov ovčar in bi tako utegnil kakor on, bi prinesel Ančki tako veliko rožo, kakor je monštranca na Rodinah.“

„Lažeš!“ se je razhudil otrok.

„Očnica, kakor monštranca velika, nikjer ne cvete. Kajne da ne, Marko?“

„Nikjer, Manica!“

„No, si slišal?“

„Kaj misliš, otrok, da vaš Marko vse ve?“

„Toliko že kakor ti!“

Oglasila se je Ančka: „Manica! K Cenku pojdi in ne jezikaj odraslim!“ Bodlo jo je, ker je bil Marko razdelil rože med dekleta.

Rozalka se je namrdnila. Prav nič ji niso bile všeč Ančkine besede. Marka so pa kar zabolele.

Ančka je sedla v družčino. Šimen poleg nje. Da so fantje Ančko kot domačo hčer izmed vseh deklet najbolj častili, to ni Marka prav nič žalilo; tako se spodobila na rovtih. Tudi žirovniškimi fantom ni nič zameril, ker so pogovore čimdalje pogostejše zaobračali tako, da so izzveneli v: Šimen in Ančka in Ančka in Šimen. Saj zato jih je bil Višnarjev pripeljal s sabo. Hudo mu je pa bilo in ga je bolj bolelo kot bolne noge, ker Ančka tega namigavanja ni ustavila.

Volkun je stekel v rovt in zalajal. Nekdo je izpregovoril v temi in pes je utihnil. Vsi so obmolknili in čakali.

„Dober večer, ljudje božji!“ V krog svetlobe je stopil Vrbanek.

„O, Vrbanek!“ Prijazno so mu odzdravljali.

Pomežiknil je nekajkrat. Nič kaj mu ni bilo prav, ker je okrog Ančke videl samo fante iz tuje vasi. Ozrl se je naokrog, kakor bi koga iskal, obstal pred Ančko in ji pogledal naravnost v obraz. „Ančka! Ali je Volkun sam prišel tako daleč? Kje je pa Marko?“

Iz polteme se je oglasil Kuharjev Tonej: „Tu ob strani se o čebelah pogovarjava. Ali ležete k nama?“

Saj nisem neumen! O čebelah vidva govorita, ki sta stara; jaz pa, ki sem mlad, bom k dekletom sedel. Ančka, ali smem k tebi?“ In ni čakal, da bi mu Ančka, ki je bila zaradi Marka v zadregi, odgovorila. Kar sedel je. Ančka se je z drugimi vred zasmejala, kakor se je težko; bila je huda, pa ne nase, na Marka, ker ni blizu nje, da jo je zaradi tega Vrbanek zbolel.

Višnarjevemu ni bilo všeč, da je

sedel Vrbanek k Ančki. Pomignil je svojim fantom, češ naj mu pomagajo ponorčevati se iz starčka, in je koj začel: „No, očka, sedaj se pa le razvemi, ko pri tako brhkem dekliču sediš!“

Šimen ni vedel, na koga je naletel. Prav nič ni bil Vrbanek v zadregi. Zravnal se je in pokazal nase: „Zakaj pa ne? Vdovec sem. Toliko tudi imam, da bi ne bila lačna, čeprav tako vzamem brez rok. In v teh dneh, ko celo mrtve gore od ljubezni ožive, se bo menda tudi živ človek lahko razvnel, čeprav je nekaj dni starejši kot ti.“

„Kaj? Gore da od ljubezni ožive?“

„Ha, ha, ha,“ so se zasmejali Žirovničani.

„Se krohotate, pa ne veste zakaj.“

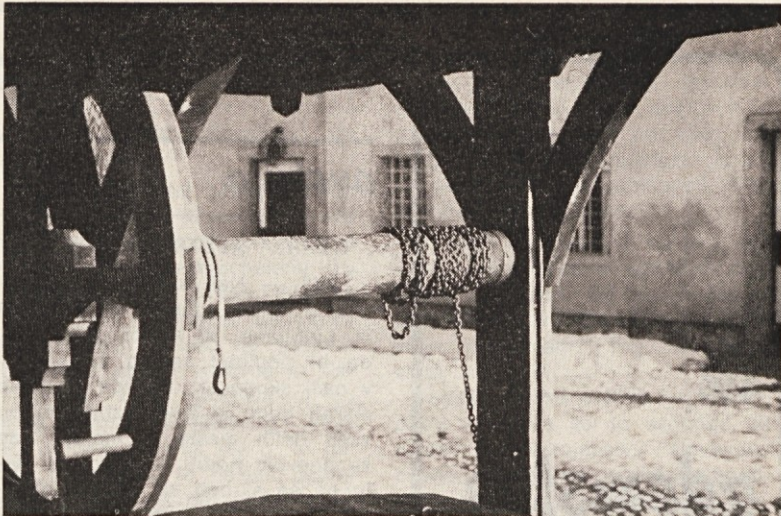
Krničani, posebno dekleta, le Ančka je bila tiho, so zahtevali, naj Vrbanek pove, kako se imajo gore rade.

„Vsako leto, ko dozori v rovtih seno in ukajo s hriba v hrib in z roba na rob fantje dekletom in jim dekleta s pesmijo odgovarjajo, zatrepetajo tudi srca v gorah: vsem poka v osrčju. Pa fantje pod noč prehodijo jarke in pridejo k dekletom v vas in se z njimi pogovarjajo. Gora pa h gori ne more in jim je tako hudo, da bi od bridkosti vse skoprnele, ko bi ljubi Bog ne bil nasejal po skalah očnic in tako obdaril vsako goro s sto in sto in stokrat sto očmi, da se v čistem soncu iz daljave v daljavo vsaj lahko spogledujejo.“

„To je lepo,“ se je oglasila izmed deklet ena.

„Vas gledam, dekleta, vse imate zaatakne očnice za rutami na prsih, Ančka najlepšo. Kakor bi srca gledala s hrepenečimi, nedolžnimi očmi! Pomislite, kako bi bilo hudo, ko bi bile ve gore in vaši ženini in fantje tudi! Pa bi bilo marsikaj bolj prav, ko bi bili na rovtih namesto gorá fantje v zemljo vkopani, ker se prerado kaj narobe naredi! Včasih pa srce nazaj grede še bolj boli.“

Ančka je prav dobro razumela, da je Vrbanek meril nanjo in na Marka. Ko bi sedel Marko poleg nje, bi mu znala povedati tako, da bi nihče ne opazil, naj ne bo hud in da ima samo njega rada. Pa

se je namesto Marka sklonil k nji Šimen in ji pošepetal: „Ančka, mene bo nazaj grede srce bolj bolelo.“

Ančka, ki je morala biti prijazna, se je prisiljeno nasmehnila in odgovorila, da pač nekaj reče: „Ne verjamem.“

Iz polteme je opazoval Šimna in Ančko Marko. Požvižgal je Volku, se opravičil, da ima še daleč, voščil lahko noč in naglo odšel, četudi so ga noge silno skelele.

Ančka se je zavedela, da bi bila morala za prelepo očnico Marka poljubiti, se mu pa še zahvalila ni. „Če bi ga poklicala in stopila za njim, češ da imam zanj moko ali sol? Ne. Bi ne verjeli. Vsi bi mislili, da odhajam zavoljo njega. Ne.“

Ko sta legali z Rozalko spat, tudi Manica je spala v koči, drugi so na svislih, je vprašala Rozalko: „Kaj je bilo danes Marku?“

„Mislim, da je nekaj bolan. Slišala sem ga celo, kako je po tistem zastokal.“

„Ni bil dobre volje.“

Rozalka je še hotela reči: „Kako naj bo dobre volje, če si bila ti taka!“ Pa se je premagala in končala pogovor: „Lahko noč! Zaspiva! Jutri bo zgodaj dan...“

Marko je samo tako daleč hitel, dokler so mogli slišati do ognja škrtanje sekancev. Počasi in narahlo, opirajoč se na robilnico, je bolj lezel kakor šel po rovtih navz-

dol. Zakričal bi, tako ga je zabolelo, kadar je stopil nerodno.

Pomočil je nekaj kratov noge v ledeno mrzlo vodo. Kljuvanje v podplatih je malo odnehalo in spomnil se je svoje prave bolečine: „Plezam zavoljo nje, da bi se kmalu ubil, ona me pa komaj utegne pogledati! Kar vzame naj ga, Višnarjevega, in naj sne besedo, jaz je ne bom in se pred njo ne bom ženil! Nikoli se ne bom! Za kužka ji pa tudi ne bom, če je stokrat Podlupnikova! Ne bom ne, ker ne bom!“

Šel je mimo Jezérc. Jarci so mirno ležali. Marko se je spomnil, da se je še pred nedavnim kakor danes Šimen okrog Ančke on sam v rodinski koči smukal okrog Frčeve Reze in kako je bilo Mežkovemu Jožu tisti večer hudo. „Danes je meni hudo. Prav mi je!“

Marko je narahlo, da bi ne prebudil Joka, odprl kočjo za Šijo. Legel je na pograd, oblečen kakor je bil, samo sezul se je.

Jok se ni oglasil, dasi ni spal, in je do jutra molče poslušal pridušeno ječanje Markovo. Zjutraj pa, ko se je Marko opotekal okrog ognjišča, je skoraj zarežal nad njim: „Zakaj ne poveš, če si bolan? Kaj ti je?“

Marko mu je priznal, kako se je rešil iz Orlišča. Kakor mati otroku je komposteljski romar izpral obolelemu tovarišu vnete rane, nalil nanje arnike, raztrgal ponošeno, oprano srajco in mu jih obvezal.

bo še

iz zdamstva

anglija

Na prvo adventno soboto smo se srečali z rojaki v Wales-u. Dopoldne smo se v Aberdare Bogu zahvalili v cerkvi sv. Jožefa. Prišli so skoraj vsi rojaki iz bližnje in daljne okolice. Prosili smo za naše bolnike, osamljene in za vse naše družine.

Popoldne pa smo se srečali v Bargoed-u v cerkvi sv. Petra in Pavla. Spodbudna je vera in stara zvestoba naših velških rudarjev.

V Londonu nas je na prvo adventno nedeljo po maši obiskal sv. Miklavž. Da je naletel na same pridne, je dejal in parkeljnu niti ni bilo treba priti. Mame so se v glavnem s tem kar strinjale, čeprav se je dalo iz splošnega odobravanja le razločiti, da bi včasih šiba tudi prav prišla.

Sv. Miklavž je potem modro rešil zadrego — da, če beseda ne zaleže, tudi šiba ne bo dosti pomagala. Pri „pomiklavževanju“ se je ugotavljalo in sklenilo, da je sv. Miklavž še vedno zelo priljubljen svetnik in da bo tak še ostal. Naša londonska hiša je bila tokrat spet

malo pretesna, saj je že številka našega drobiža šla tja v štirideset.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Naš sedanji dušni pastir, g. Anton Jakoš, ki je prišel iz Ljubljane, si veliko prizadeva, da bi poglobil versko življenje v v naši skupnosti. Seveda ni lahko zbirati ljudi, ki živé raztreseno po vseh delih mesta in morajo dan za dnevom hoditi na delo, po delu pa še skrbeti za družine oziroma kot sezonski sami zase. Uvedel je enkrat *mašo med tednom*, ki jo ima kar v Slovenskem centru in po maši je čas za verske razgovore.

V adventu je poslal oziroma razdelil posebno anketo, s katero hoče ugotavljati versko stanje med rojaki. Anketa je za vsakega neke vrste spraševanje vesti, na katero ob dnevnih skrbih in televizijskih programih tako radi pozabljamo.

Naš župnik ima še vedno nogo v mavcu. Lepo se zahvaljuje vsem rojakom, ki so ga obiskali na domu ali pa v bolnišnici, kjer je bil v novembru tri tedne.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Novembrska maša je bila kar lepo obiskana. Visokošolci, ki so koroški rojaki, so med mašo lepo prepevali. Po božji službi so se pa zbrali na kratek razgovor v dvorani.

V novembru je g. Franc Orehek iz bližnjega Freilassinga *dopolnil 75 let*. K visokemu življenjskemu jubileju mu vsi iskreno čestitamo in mu želimo, da bi še dolgo ostal zdrav in zadovoljen.

Družina g. Plesnika, ki je bil več let zaposlen v Bergerjevi banki v Salzburgu, se je preselila na Koroško. Pogrešamo ga z ženo in malo Tanjo, saj so redno prihajali med nas.

PREDARLSKA

Martinovanje: Sveti Martin naj bi nam bil vzor pravičnega odnosa do

soljudi, ki so v potrebi. Izgleda pa, da je med Slovenci bolj poznan kot patron dobre kapljice, ki se prav za njegov god rojeva iz soka žlahtne trte.

Tako so tudi letos njegovi častilci napolnili našo dvorano v Rankweilu, in to še v večjem številu kot pretekla leta. Prišlo jih je čez 300. To pomeni, da so naše prireditve na dobrem glasu, in tega smo bili veseli. Poleg dobre kapljice je bilo seveda največ zanimanja za ples po vižah domačega orkestra, ki je poznan že preko mej.

Nismo še čisto izgubili stika z gledališčem. Tri naše znane igralkе so predvajale kratko šaloigro. Šlo je za lahkovernost ljudi v napovedi vedeževalk in tem podobnih „coprnic“. Prikazano je bilo, da taka ženščina lahko „prerokuje“ samo to, kar izvleče iz obiskovalke. Saj „madame Fichou“ niti tega ni „pogrunjala“, da ji je pri plačilu honorarja obiskovalka utajila bankovec za 100 šilingov. Uživali smo, da je bila šaloigra doživeto podana in igralkе niso samo zbrbljale besedila.

Druga privlačna točka je bila *tombola*, ki jo je organiziralo Slovensko planinsko društvo na Predarlskem. Zanimanje je bilo veliko, saj je bilo vseh 1000 srečk prodanih. Dobitkov je bilo 115; izžrebani so bili po vrsti od manjvrednih do glavnega dobitka, ki je bil prenosljiv televizor. Poleg tega so vzbujali veliko zanimanje tudi kavni mlinčki, aparat za kuhanje kave, kuhinjska tehnična in podobno. Jasno je, da se je napetost proti

„Coper, coper, coper...“ je prerokovala vedeževalka na našem lanskem martinovanju v Rankweilu.

„Utajeni stotak...!“ Z lanskega martinovanja v Rankweilu.

koncu vedno bolj stopnjevala. Preden je majhna deklica potegnila številko glavnega dobitka, so posebno dolgo in skrbno mešali številke v vrečki. Ko je bila številka izvlečena, je kakor krogla iz topa skočil na oder mali Zlatko in hitro prevzel televizor.

Zanimivo je, da je bil eden od televizorjev v Zlatkovi družini v popravilu in je oče pred žrebanjem napovedal, da bodo oni zadeli glavni dobitek.

Veseli smo bili, da to pot sreča ni bila slepa in je z blagim očesom pogledala na družino, katere člani v zboru in na odru že leta sodelujejo.

Dobra volja je trajala do polnoči in še čez. Pričakujemo, da se bo mo v tako lepem številu zbrali pri pustovanju, ki bo v nedeljo, 20. januarja.

belgija

LIMBURG-LIEGE

Obisk iz domovine: Lani 9. 11. je „Vesela mladina“ imela v Genku svoj družabni večer. Pozdravila je voditeljica ga. Anica Varzsak. Besedo je povzel tudi g. Marko Pogačnik, tajnik Izselj. matice.

„Slomškov“ mešani zbor je pod

vodstvom g. Poldija Cverleta zapel nekaj pesmi in „Vesela mladina“ je izvedla nekaj plesov. Za prosto zabavo so skrbeli „Planšarji“ Janeza Jeršinovca.

Večer je potekal prav prijetno. Približno isto se je ponovilo dva dni pozneje pod vodstvom Društva sv. Barbare v Maasmechelenu. Tu je nastopila tudi šolska mladina in žela lepo priznanje. Zastopnik jugoslovanskih oblasti je zvestim sodelavcem podelil srebrna in zlata odličja. Med odlikovanimi so bili g. Avgust Tanjšek, g. Alojz Rak, g. Ivan Smerke ter g. in ga. Trkaj. Med gosti in našimi ljudmi so se v teku teh dni porodila ali obnovila poznanstva in prijateljstva, kar je vsekakor zelo pozitivno.

Iskrena hvala vsem, ki so sodelovali pri teh večerih! Zahvala gostom iz domovine! Posebno priznanje zaslužijo družine, ki so gostom nudile streho in hrano. Upamo, da so se gostje med nami dobro počutili.

Za nas, ki živimo v tujini, je to srečanje bilo lepa priložnost za razmišljanje in opazovanje.

Dramski igralec g. Jože Logar lepo govori. V svojih izvajanjih je često rabil izraze: *svoboda, pravica, bratstvo* itd. Te besede osveščeni Slovencem in kristjanom veliko pomenijo. Vse namreč, kar je človek lepega in plemenitega ustvaril v teku zgodovine, je izšlo iz te občutljivosti, iz te ljubezni do resnice, pravice in svobode. V te svetle ideale so zakoreninjeni veliki preobrati v zgodovini. V zgodovini je prelomnica časov, kadar je na tehnični prihodnost resnice in svobode, njun vzpon ali za-ton.

Te misli so mi rojile po glavi, ko sem poslušal simpatičnega dramskega igralca. In vsililo se je vprašanje, kaj se dogaja z resnico in pravico v naši domovini? Tako smo sredi problemov. Gostje so med nami mirno prodajali „Rodno grudo“, koledarje Izselj. matice itd. V redu! Živimo v svobodni deželi. Priznam drugim, kar zase zahtevam. Drugače biti ne more, bolje

rečeno: drugače ne bi smelo biti. Pa je. V Sloveniji velik del izseljenskega tiska nima domovinske pravice, čeprav stori ogromno dobrega med razkropljenimi brati. Ni reciprocitete, vzajemnosti. Hej, svobodica zlata, kje si?!

Nobena skrivnost ni, da je v domovini skoro redno potrebna partijska izkaznica, če se hočeš v družbenem življenju povzpeti malo višje. In nečlani?! Hej, svobodica zlata, kje si?!

Jugoslovanska ustava jamči *svobodo vere*. Pa so to svobodo, ki spada k dostojanstvu človekove osebe, skrčili na svobodo bogoslužja in še to le delno. Ta svoboda ne velja npr. za prosvetne delavce. Vera je privatna zadeva, pravijo. V redu! Pa naj še nevera bo privatna zadeva! Šole, vojašnice in javna obveščevalna sredstva pa naj bodo nevtralna. Za vse enako! To zahtevajo kristjani v domovini. Pa jih ne poslušajo. Nevera ima pri nas vso pravico javnosti. Hej, svobodica zlata, kje si?!

Zgodovina se še vedno prikazuje v črno beli luči: na eni strani so borci za svobodo, narodni heroji, na drugi strani pa izdajalci in okupatorjevi hlapci... Resnica, kje si?! Ne morem in ne smem pozabiti na trpljenje naših ljudi med vojsko in po vojski. To trpljenje naj ponazori primer moje družine: Moj starejši brat, velik zadrugar, je bil z družino vred deportiran od Nemcev, druga dva brata od Italijanov.

Po vojski, ko je drugod bil že mir, pa so naši lastni bratje komunisti zverinsko pomorili moje tri brate, sestro in svaka skupno z 12.000 slovenskih mož in fantov. Ali so to res bili izdajalci? In če bi nekateri res bili izdajalci, zakaj jih niso postavili pred zakonito, neodvisno sodno oblast? Glavna „krivda“ teh ponosnih, poštenih in zavednih borcev je bila, da so se v Sloveniji prvi uprli stalinističnim metodam množičnih likvidacij. Trpljenje naših ljudi je bilo nekaj strašnega. O tem govorim vsakomur, ki me hoče poslušati...

To kliče po javnem razčiščenju in zadoščenju!

„Planšarji“ so lepo igrali; Logar je marsikaj lepega povedal; Župančičeva in Jeršinovec sta lepo prepevala; rojaki so veselo plesali; vsi gostje iz domovine so bili prijazni.

Jaz pa sem mislil na našo narodno tragiko, na zamujene trenutke v naši narodni skupnosti, na tisočere nedolžne žrtve, na vse to, kar sem že zgoraj omenil.

Sestre in bratje, kaj moramo storiti, da bo naš čas, ki je gotovo važna prelomnica v zgodovini, tudi in predvsem čas milosti za napredek RESNICE in rojstvo RESNIČNE SVOBODE?

Kaj moramo storiti?

Osvestiti, prebuditi se moramo! Razumeti moramo, za kaj gre v svetu, sredi katerega živimo.

Potem pa se zavestno, dosledno in brez vsakega sovraštva postavimo na stran *resnice*, pravice in svobode. Dosledno!

Ne bomo dobili odlikovanj, a imeli bomo prijetno zavest, da smo v usodni prelomnici časov zvesto vršili svoje poslanstvo kot ljudje, kot Slovenci in kot kristjani.

Naši bolniki: V Waterschei-u so naslednji rojaki v bolniški oskrbi: Ga. Vivod Marija iz Eisdene, ga. Škorjanc iz Winterslaga, g. Branko Pretner iz Zwartberga, ga. Slavka Kidrič iz Opglabbeeka, ga. Leopoldina Pec iz Winterslaga. — G. Stevo Radić se je že vrnil domov v Houthalen, enako je po težki operaciji doma tudi g. Alfonz Ajdišek. Komaj se je njegova skoro pol metra dolga rana za silo zacelila, smo ga že videli med sodelavci pri mladinskem večeru v Genku. Spomnimo se na Alfonzov zgled, ko nas bosta mučila lenoba in komodnost! — V Genku se zdravi pridna sodelavka v naši skupnosti ga. Angela Trinko iz Eisdene. — V družini Rozi Cesar-Puttemans iz Dilsena so imeli velike skrbi s 5-letnim sinčkom, ki je prišel pod avto. Kmalu bo vse dobro. — G. Matija Zupan pa ima že kar domovinsko pravico v zdravilišču v Lanaken. Vsi ga cenijo, ker je zelo vljuden in potrpežljiv.

Omenjenim in vsem našim bolnikom in osamljenim pošiljamo posebne pozdrave.

† AMALIJA KRAVANJA: Poročali smo že o smrti dobre matere ge. Amalije Kravanja, rojene 9. 1. 1900 v Trenti. Umrla je 3. 7. 1979 v Waterschei-u.

Iskreno se zahvaljujemo znanecem in prijateljem za pomoč in tolažbo ob smrti naše dobre, nena-domestljive mame.

Družine

Kravanja, Marela in Koren

Pokojna Amaliya Kravanja,
Waterschei (Belgija).

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Kar po časovnem redu nekaj novic:

Sinčka prvorojenca — ime so mu dali David — so dobili v družini Cornu-Burnik Vilme iz Montignies-sur-Roc, in sicer 12. oktobra lani, po 15 letih zakona! Iskreno čestitamo tej družini in se veselimo njihove sreče!

V 79. letu starosti je umrl na svojem domu v Montignies-sur-Sambre g. Karel Šerbec, upokojeni rudar. Umrl je lani 16. oktobra. Bil je dober človek in naj v miru božjem počiva! Sinu Rajmundu in ostalim sorodnikom naše sožalje!

V bolnišnici Baudour je lani 9. novembra umrl g. Anton Kranjc iz Eugies, ki se je rodil 1. 1924 v Zabukovju pri Sevnici. Na pogreb je prišla iz Slovenije njegova sestra ga. Kristina. Njegovi materi,

sestri in ostalim sorodnikom naše sožalje!

SREČNO NOVO LETO 1980 želi vsem rojakom in rojakinjam po Belgiji in drugod po svetu „Zveza slovenskih kulturnih delavcev iz Charleroi“ in se priporoča, da slovenski rojaki še v naprej podpirajo njeno kulturno udejstvovanje.

Francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo in praznik ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v CHATILLON, poleg Slovenskega doma, Impasse Hoche.

Miklavževanje v nedeljo, 9. 12. 1979, je bil pravi praznik mladih in manj mladih. Že ves popoldan so otroci v šoli bolj mislili na Miklavža kot pa na to, kar so se učili.

Ker zaenkrat nimamo drugega razpoložljivega prostora, smo morali miklavževanje prirediti kar v cerkvi in je zelo lepo uspelo. Po maši so otroci pod vodstvom Janeza z lepim prizorčkom „Nebeška angelska kuhinja“ pripravili prihod Miklavža, ki je kmalu burno pozdravljen in željno pričakovani prišel v spremstvu angelčkov in dveh porednih „rogačev“. Ko je Miklavž razdeljeval darila, so otroci doživljali nekaj najlepših trenutkov svoje mladostne brezskrbnosti; ko je odhajal, jim je bilo zato težko, eni in drugi so pa bili nadvse veseli prijetne ure, ki so jo preživeli skupaj.

O Božiču in Novem letu, ko bo praznično razpoloženje v naših družinah, se spomnimo naših kar številnih in nekaterih težkih bolnikov, da bi jim Bog vrnil zdravje, njihovim družinam pa zaželimo srečo in mir!

MELUN (Seine-et-Marne)

K skupni maši se bomo zbrali v nedeljo, 13. 1., v poljski cerkvi v Dammarie, ob devetih zjutraj.

Kot smo že poročali, nas je lani v novembru obiskal škof iz Nanterre msgr. Delarme (v njegovo področje spada tudi Slovenski dom). Na sliki ga vidimo, ko mašuje našim rojakom.

LYON

V nedeljo, 13. 1., bomo imeli ob treh popoldne *skupno mašo* v Ste. Colombe-Vienne. Čeprav se zberemo bolj poredko, zato pa takrat, kadar se, pridemo vsi!

SLOVENSKI DOM V PARIZU

Ob požrtvovalnem delu poklicnih in prostovoljnih delavcev dvorana dobiva počasi svoje končno lice. Tako smo prepričani, da bomo v doglednem času imeli lepo dvorano.

Medtem ste rojaki v Franciji dobili posebno pismo o domu in o tem, kako je s finančnimi sredstvi. Prepričani smo, da bomo z Vašo pomočjo in Vašo podporo z roko v roki poskrbeli, da bomo dela uspešno dokončali, poskrbeli pa tudi, da bo dom lahko živel in služil svojemu namenu.

Ob božičnih in novoletnih praznikih je lepa priložnost, da pokažemo svoje zanimanje in svojo zavzetost za našo skupno zadevo.

Darove pošiljajte na poštni čekovni račun:

C. C. P. PARIS 19285 04 F
MISSION CATHOLIQUE
SLOVENE
3, Impasse Hoche
92320 CHATILLON

PAS-DE-CALAIS in NORD

Sveta Barbara nas je zbrala okrog oltarjev in pri bratski mizi v prijetnem bratskem krogu.

Miklavževanje je po trudu in zaslugi odbora Društva svete Barbare v veselje naših najmlajših najlepše uspelo.

Že so za nami svetonočni prazniki, ki so s svojo milostjo prenovili nas vse. Za novo leto in novo desetletje si pa želimo vse dobro, milost, zdravje in mir!

Krstna voda je prerodila v Mericourt-Mines 25. novembra 1979 Sebastijana Courtmont, 2. decembra pa Rudija Janssoone. — V Lurdu je bila krščena lani 27. septembra ob krstnem kamnu sv. Bernardke Virginija Polin, v Dourges pa 4. novembra Delphine Polin.

Srečnim staršem naše čestitke, novokrščencem pa obilje milosti in božji blagoslov!

Vsem rojakom želimo srečno in milostipolno novo leto 1980.

*Pokojni Franc Gomilar, umrl
24. 10. 1979 v Bruay-en-Artois.*

Po maši je nanterški škof msgr. Delarme obiskal tudi Slovenski dom, kjer smo se zbrali k prijetnemu domačemu razgovoru.

AUMETZ

6. novembra 1979 je mirno v Gospodu zaspala v bolnišnici v Briey gospa Jožefa Požlep, doma iz Št. Lenarta nad Laškimi, v starosti 74 let. Pogreb je bil 9. novembra. Pokopaval je slovenski duhovnik iz Aumetza g. Dejak. Ob njem je so-maševal Mgr. Grims iz Merlebacha. Oba sta med mašo spregovorila in se ji zahvalila še posebej za to, kar je dobrega storila slovenskim duhovnikom. Bili so navzoči Slovenci iz Tucquegnieux, Fameck, Knutange in od vsepovsod iz okolice.

Gospa Zefka (tako so jo znanci imenovali) je bila močna žena in obenem blaga duša. Naj še v „Naši luči“, katere zvesta naročnica in razširjevalka je bila, podčrtamo nekatere poteze njenega življenja in delovanja: njeno gostoljubnost, njeno delavnost; saj ni mogla biti brez dela, njeno pripravljenost pomagati, organizirati, njeno družabnost in šegavost; podčrtati moramo njeno molitveno življenje, njeno ljubezen do Jezusa in Marije, njeno pomoč duhovnikom. Z možem sta imela na hrani in v oskrbi slov. duhovnika v Aumetzu in tudi poprej je bila njena hiša kraj, kjer so dobivali duhovniki okrepčilo in odpočitek. Naj ji vse to Bog bogato poplača!

Z njo in z gospo Vončina in gospo Hren nas je zapustila tripe-

Pokojna Jožefa Požlep iz Aumetza.

resna deteljica. Kako rade so se imele te tri žene in koliko so storile za slovensko skupnost na Aumetzu in ob Luksemburgu! Naj bi se znali učiti od njih in jih v dobrem posnemati!

Namesto venca na grob pok. Zefke Požlep so slovenske žene iz Aumetza darovale 400.00 FF za maše za pokoj njene duše.

Čestitamo 11-letnemu slovenskemu muzikantu Vinku Pišlarju, ki je član godbe na pihala v Aumetzu („Harmonie“) in ki je s francoskim tovarišem na tekmovanju muzike v Metz dobil najboljšo oceno „tres bien“ in nagrado.

Moški zbor Slovenskega delavskega društva je nastopil na večerni prireditvi 17. novembra lani v zvezi z aumeško godbo na pihala in izpolnil s svojim petjem polo-

Škof dr. Lenič pri maši v Nici obhaja birmance.

vico programa. Ljudje so bili zelo zadovoljni.

23. novembra pa so nas obiskali „Veseli planšarji“ iz domovine. Nastopili so vmes pogumno tudi otroci aumeške slovenske šole s petjem in recitacijami. Tudi tokrat so bili ljudje nad ansamblom naravnost očarani.

VZHODNA LOTARINGIJA

Po obisku vseh velikih naših kolonij in vseh bolnikov po bolnišnicah se zopet oglašam s kratkim poročilom.

Svete maše v januarju 1980:

Merlebach: vsako nedeljo sv. maša v Hospice Ste Elisabeth ob 10. uri in na praznik 1. januarja ob 10. uri. — Med tednom: vsak petek in soboto ob 7,15 v župnijski cerkvi.

Creutzwald: Cité Neuland v torek, 8. januarja, ob 14. uri. — Cité Maroc 15. 1. (torek) ob 14. uri.

Habsterdick: v četrtek, 3., 17. in 31. jan. ob 9,30.

Farébersviller: 3. februarja (dan po svečnici) ob 14. uri.

Prilika za sv. spoved je vedno pred sv. mašo.

V preteklem letu so se vrstile velike slovesnosti kar vsak mesec:

Veselili smo se krasnega petja Slomškovega zbora v cerkvi, veselili smo se ozdravljenja našega sijajnega dirigenta g. Emila Šinkovca in velikih slovesnosti naših društev (petje, godba). Žalovali pa smo ob raznih pogrebihih naših rajnih, katere smo imenovali med letom.

Ko začenjamo *ново leto*, pa je moja velika dolžnost zahvale vsem za vse velike dobrote podpisane mu in našim rojakom ob raznih prilikah. Naj vas vse Bog blagoslovi in vam podeli zdravje, mir in vse dobro! — Še enkrat: Srečno novo leto! Vaš Stanko iz Merlebacha

NICA

Vlak življenja je na prehodu iz leta 1979 v 1980 pridrvel s svojimi 366 vagoni prenapolnjen s potniki vsega sveta in vseh stanov, da zapelje po nepoznanem tiru leta 1980, ne da bi se trenutek ustavil.

Ni treba, da se zgodi prometna nesreča, da vlak iztiri ali trči ali se prekucne v prepad... vseeno bo iz tega vlaka na tem potovanju izpadlo veliko potnikov. Praviijo, da vsako sekundo od naravne smrti ugasneta dve življenji. To pomeni, da bo vsako minuto izpadlo iz tega vlaka najmanj 100 potnikov, oziroma kakih 60 milijonov v tem letu. K temu je treba prišteti še tiste tisoče, ki se bodo pobili na cestah (lani je samo na jugoslovanskih cestah izgubilo življenje 5369 ljudi). Brez tega števila potnikov bo na kraju leta ta vlak spet pridrvel na mejnik, ki pelje v naslednje novo leto.

Kljub veselemu razpoloženju na dan Novega leta se nam nehote

Ko nas je lani obiskal v Nici škof dr. Lenič, smo se po maši nekateri z njim še fotografirali pred našo cerkvijo.

v podzavesti sili vprašanje: „Kdo bo letos moral izstopiti iz vlaka življenja? Ali sem tudi jaz med tistimi?“ Nihče rad ne misli na to, in vendar je to vprašanje tako pomembno, da bi si ga morali ponavljati ne samo ob takih mejnikih časa, ampak vsak hip življenja. Resnične so namreč tiste besede, ki so zapisane na zvoniku znamenite cerkve v Uruni na Španskem: „Vsak hip našega življenja nas ranjuje, zadnji pa usmrti!“

Ob Novem letu smo tudi priče bučnih zabav in veseljačenja. Marsikdo med nami se ga je tudi udeležil. Najbrž bo ravno podzavestni strah pred minevanjem življenja eden od razlogov, zakaj prav ob življenjskih mejnikih tako radi čezmerno veseljačimo. Kakor da bi hoteli tisto otožnost, ki se nas loti, utopiti v hrupnem veselju in alkoholu!

Resnica o minljivosti vsega zemeljskega ima važno mesto v krščanskem pogledu na svet. Kristjani trdno verujemo, da so naši cilji onstran telesne smrti, da smo rojeni za večnost.

V leto 1980 pojdimo s trdnim sklepom, da bomo odslej bolj zvesti Bogu, da bomo koristneje uporabljali dragoceni čas, ki nam ga Bog še daje na razpolago, da bomo bolj vestno izvrševali svoje dolžnosti do Boga, do družine in bližnjih, da bomo tako živeli, da bo z nami zadovoljen Bog in njegova Mati Marija!

Kljub minljivosti časa želimo vsem slovenskim rojakom veselo novo leto 1980. Preživite ga v veselju, kajti znani nemški astronom Johannes Keppler pravi: „Če imaš veselje v srcu, bo tvoj duh plodnejši in bistrejši, mišljenje bolj jasno, domišljija živahnejša, srce zadovoljnejše, razpoloženje bolj vzneseno, občevanje z ljudmi bolj prikupno, zdravje trdnjše ali vsaj manj slabotno, pobožnost nežnejša in krepost bolj pripravljena na žrtve!“

Z veseljem v srcu pojdimo v novo leto!

nemčija

FRANKFURT

Letošnji advent smo začeli v Frankfurtu z res lepo udeležbo. Naučili smo se tudi novo adventno pesem, ki je ubranost še bolj povečala. Mnogi so pristopili tudi k zakramentom, tako da smo res poskušali „pripraviti pot Gospodu“.

Miklavž nas je tudi letos obiskal. Po sv. maši nas je v dvorani lepo pozdravil in presenetil s svojo pri srčnostjo. Najprej je poklical dveletnega fantka, ki je z zvedavimi otroškimi očmi občudoval sv. Miklavža. In Miklavž je pokazal svojo ljubezen do otrok tako, da ga je vzel lepo v naročje, kar je želo navdušeno odobravanje vseh navzočih v dvorani; seveda so ta lepi prizor posneli tudi na filmski trak!

Otroci, ki hodijo k verouku, pa so se dobro odrezali, ker so znali odgovarjati na postavljena vprašanja, ki niso bila najlažja.

V zadregi so bili samo tisti, ki niso znali slovensko, a jih je sv. Miklavž rešil zadrege ter povabil, naj se naučijo slovenščine. Upajmo, da se pridružijo naši skupnosti in tako obnovijo tudi materinščino.

Tudi v Darmstadtu in Mainzu je obdaril otroke, samo da ni mogel priti v svečani obleki, nadomestil ga je kar domači župnik. Veselje je bilo kljub temu veliko.

V Mainzu je najprej rekel, da so darovi samo za ministrante, za ostale pa je zmanjkalo; zasvetile so se solze, ki so se pa hitro spremenile v veselje, ko je odkril še ostalo zalogo! Kako malo je potrebno, da naredimo veselje drugim!

STUTTART-okolica

Slovenski večer v Esslingenu: Na povabilo Ekumenskega krožka katoliške in evangeličanske župnije v Esslingen-Pliensauvorstadt smo lani v nedeljo, 25. novembra, priredili Slovenski večer v farni dvorani pri cerkvi St. Elisabeth. Dvorana je bila polna slovenskih in nemških gostov.

„naša luč“ - svobodni glas slovenskih kristjanov

Namen večera je bilo medsebojno spoznavanje. Nemški gostje, med katerimi smo pozdravili mestnega dekana, g. Mühlecke, župnika župnije St. Elisabeth, g. Kuhna, dva evangeličanska župnika od Südkirche g. Christofa Plag in Rudolfa Schütt ter glavnega urednika cerkvenega lista škofije Rotten-

Na Slovenskem kulturnem večeru v Esslingenu, 25. novembra 1979, je pozdravil rojake v imenu nemških udeležencev glavni urednik škotijskega lista „Katholisches Sonntagsblatt“, g. dr. Alois Keck.

270 slovenskih otrok je prišlo na miklavževanje v Stuttgartu v nedeljo, 2. decembra 1979.

burg-Stuttgart „Kath. Sonntagsblatt“ g. Kecka, so imeli dovolj prilike, da podrobneje spoznajo slovenski življenj na Württemberškem.

Slovenci smo se jim predstavili v dveurnem programu. Nastopil je moški zbor „Domači zvon“, mladinski ansambel, duet Podjavorškovke Anite in Heidi, predvajali smo film „Nova domovina v Cerkvi — Neue Heimat in der Kirche“, ki prikazuje vsestransko delo naše zdomske župnije na tem področju. V vseh točkah sporeda smo dobili laskavo priznanje.

270 otrok na miklavževanju: Na Miklavževo nedeljo, 2. decembra lani, je prišlo 270 slovenskih otrok v farno dvorano pri cerkvi St. Konrad v Stuttgartu, da pričakajo velikega prijatelja otrok, sv. Miklavža. Škoda, da v dvorani ni bilo prostora za vse odrasle, katerih je bilo to pot preko 400 pri maši. Drugo leto bomo morali dobiti kako večjo dvorano, da bo prostora za vse.

Preden se je na odru prikazal Miklavž, nas je mladinski ansambel povedel v svet adventnih melodij; otroci so nas v kratki igrici (pripravila jo je gospa Pihlarjeva) spomnili na to, da k Božiču spa-

dajo jaslice z Jezuškom, parkeljni so v deklamaciji povedali, kdo pripada njim, angelci so pokazali, kako se veselijo snidenja s pridnimi otroki.

S podporo Caritasverbanda in župnije Sv. Konrada, je mogel potem nebeški gost obdariti vse navzoče otroke (270 po številu).

Miklavževanje je star slovenski običaj, priljubljen pri otrocih in odraslih. Pri svobodni konkurenci „dedek Mraz“, prinesen izza mrzlega Urala in uradno vsiljevan v naši domovini, ne bi imel nasproti Miklavžu nobene „šanse“, ker je pač nekaj tujega.

H krstom čestitamo: V Stuttgartu Dolinšek Ladislavu in Hermini h krstu hčerkice Mojce in Belšak Francu in Alojziji h krstu sinka Roberta; v Schwäbisch Gmündu Vodušek Branku in Cvetki h krstu hčerke Danijelee.

Staršem iskrene čestitke, otrokom pa vse dobro v življenju.

Našli so mrtvega: V Sindelfingu so lani sredi novembra našli pod cestnim nadvozom 36-letnega rojaka Rodošek Jožefa mrtvega. Kako je do tega prišlo, še niso mogli dokončno ugotoviti. Ali je naš delavec, oče 6 otrok, ki je delal v tovarni mercedesov, obupal nad življenjem ali pa postal žrtev nasilja? Bog vé, kako je prišlo do tako žalostnega konca! Pokojni je bil rojen v Janškem vrhu,

s svojo družino pa je živel v Kočicah pri Ptuj. Njegovo truplo so prepeljali v domovino.

Naj počiva v miru! Vsem sorodnikom naše iskreno sožalje!

SEVERNA BAVARSKA

„Leta tečejo, nič ne rečejo,“ bi lahko nase obrnili znani ljudski rek. Tudi leta našega bivanja v tujini. Pa res nič ne rečejo? Morda pa njihovega glasu ne želimo slišati. Bolj, ko se čas odmika, bolj se kažejo tudi nekatere težave našega „zdomovanja“. Tako leta, ki tečejo sicer nič ne rečejo, a glasno govrijo, če jih slišimo.

Tokrat slišim vsa ta leta govoriti po otroških izkušnjah. Da, po izkušnjah naših otrok tu v Nemčiji, ali točneje, na Bavarskem, ali pa kar tu, v Ingolstadt. Slišim pa jih tako, kot jih doživljam.

Kako neposredni so otroci, bi včasih skoraj ne mogel verjeti, če bi ne doživljal vedno znova njihove „prizadete“ neposrednosti. Morda velikokrat prezremo prav neposrednost in resnost, s katero otrok sprejema svet okrog sebe. In kolikokrat napravimo nepopravljivo škodo v otrokovem duševnem in duhovnem razvoju, ko mu morda nevede vsiljujemo poglede odraslega človeka in s tem prezremo njegove „razloge“, „utemeljevanja“ in „argumente“! In ti so velikokrat bolj resni, kot si mislimo.

To sem velikokrat občutil pri „verouku“, če smem tako reči borinim poskusom, da bi bili naši otroci v Ingolstadt vsaj nekoliko deležni verskega doživljanja tudi v materinem jeziku.

Vedno znova spoznavam, da so jezikovne težave za otroke v njegovem verskem oblikovanju večja ovira, kot to zgleda na prvi pogled. Tudi to bi komaj verjel, če bi sam ne doživljal te vrste „stiske“ naših otrok. Poslušam dekletce sedmih let, ko mi pripoveduje „zgodbo“ o Adamu in Evi. Bolj ko jo poslušam, bolj dojemam, da v sebi ne more spraviti v sklad tega, kar vé, in tega, kar čuti. Pripoved je dojela le na pol, njeni čustveni vzvodi so ostali mrtvi, — Z desetletnim fantom sva se dolgo

„prepirala“, kaj pomeni „Vnebohod“ in nikakor nisva našla skupnega jezika.

Nobena teorija o asimilaciji (po domače bi pri zdomcih lahko rekli potujčevanje) mi ne more izpodbiti grenkega spoznanja, da naši otroci doživljajo čustveno razdvojenost in da mnogi, predvsem v prvih šolskih letih „lebdijo“ med čustvenim svetom svojih staršev in tistim, ki ga dihajo v svojem šolskem okolju. Žal, se pri mnogih tehničar v času odrasčanja prevesi na drugo stran. To je sicer naravni zakon, ki se ne dá odmisлити.

Vendar se ta razdvojenost dá ublažiti, če že ne čisto premagati. Usodno pa je, če to otrokovo razdvojenost podcenjujemo ali celo spregledamo. Kakor opažam, je ta razdvojenost še posebej vidna v otrokovem verskem dojemanju in čutenju. Otrok je na milost in nemilost prepuščen svojemu veroučitelju in samemu sebi. Veroučitelj je tu končno brez moči; vprašanje je, koliko sploh lahko zagna otrokovo stisko. *Družina*, ki naj bi tudi v tem pogledu imela vodilni vpliv, je velikokrat brez vsakršnega vpliva. Seveda je temu veliko kriva prezaoplenost staršev, v večini primerov sta oba zaposlena. Lahko pa mirno rečemo, da ima pri tem precejšen delež *nezainteresiranost staršev*. Starši, razumem vas, ko rečete: „Saj bo otrok imel verouk na nemški šoli, tam ga bodo že kaj naučili.“ Tega nikakor ne podcenjujem.

A kaj ga bodo tam naučili? Prav tu se začenja otrokova razdvojenost, tu začenja otrok izgublјati tla pod nogami, Bog ima namreč za otroka zelo konkretne oznake: dojemā ga preko vašega življenja in ravnanja, preko najbolj preproste molitve, ki mu jo z ljubeznijo približamo, preko pesmice, ki mu gre do srca. Kar dva dejavnika odločilno vplivata na otrokov verski svet: težave nemškega jezika (kolikokrat nemški kateheti to podcenjujejo!) in pomanjkanje verskega ozračja v domači družini (kolikokrat starši na to pozabljate!)

Pa vendar nismo v popolni „pu-

ščavi“, kot se to človeku zazdi, ko vidi, da so vsa prizadevanja bob ob steno. S kakšno resnostjo in zavzetostjo smo se npr. pripravljali na prvo sv. obhajilo prejšnjo pomlad v Ingolstadt! Ko smo z otroki sproti oblikovali prošnje, se mi je kar „milo storilo“, ko sem slišal: „Da bi se ata in mama dobro razumela“; „Da bi bolj ubogal starše“; „Da bi spoštoval starše, ki skrbijo zame“; „Da bi starši ostali zdravi“; „Da ne bi nikdar pozabila na Boga“. In še in še. Vsaka prošnja se je porodila iz doživetja, vsaka je imela svoje „ozadje“, za katero morda starši še slutili niste.

Otroci doživljajo svoj odnos do Boga scela, zares. Nobene narejenosti, nobene hinavščine! Prav tu lahko veliko storimo za zdravo versko vzgojo otroka. Najprej ga moramo skušati razumeti, spoštovati njegov svet, skušati prodreti v ta svet in prisluškovati otrokovi notranjosti z vso skrbjo in ljubeznijo.

Predvsem pa mu moramo pomagati h globljemu in pristnejšemu doživljanju Boga. Če je v nas dovolj ljubezni, bomo kljub delu in skrbem našli dovolj prilike za to.

Dragi starši! S tem sem vam želel pomagati razmisliti, ali bi ne bilo dobro, če bi poskrbeli, da bi se vaš otrok pripravil na prvo obhajilo v slovenski verski skupnosti.

To razmišljanje sicer ni poročilo o kakšnem posebnem dogajanju z našega področja. Je pa razmišljanje o stalnem dogajanju med nami. In prav zato ima svoje mesto na teh straneh.

*

Sicer pa smo tudi to jesen marsikje poskrbeli za veselo razpoloženje na tradicionalnih „vinskih trgatvah“. V Nürnbergu so nam igrali „Plavi biseri“ iz Ingolstadta. Igrali so tako vneto, da skoraj niso našli časa za oddih. Sicer pa so jih priganjali plesalci in plesalke. Kako so vzdržali poslednji, res ne vem. Marsikoga so morale drugi dan boleti noge, mnoge pa tudi glava. Lahko zapišemo: bilo je zelo domače in bilo je zelo veselo.

Tudi rojaki iz Erlangena so se v oktobru poveselili v župnijski dvorani. Sodček piva se je dokaj hitro praznil, glasovi pa so postajali vse močnejši, dokler se niso „ubrali“ v slovensko vinsko (ali bolje „pivsko“) pesem. Ko lahko odpreš vse svoje „registre“, šele takrat si zares sproščen — skratka Slovenec.

Ko smo v mesecu oktobru imeli v Neutraubingu „vinsko trgatv“ in smo v posebni gostilniški sobi po domače prepevali, rojaki pa so se radi zavrteli ob zvokih domače glasbe iz magnetofona, je prišel med nas eden izmed rojakov iz nekega večjega kraja in zavihal nos, češ da je mislil, da bo to nekaj velikega. Res je v Neutraubingu bolj malo slovenskih rojakov, pa si lahko vseeno privoščimo kak večer po domače, pa čeprav ta ni v „velikem stilu“. Važno je le, da se rojaki prijetno počutijo.

Čas nam kar hitro obrača tedne in mesece. Tako smo prvo soboto v decembru imeli v Nürnbergu že *miklavževanje*. Med mašo, ki je bila pred miklavževanjem, je bila leva stran velike cerkve popolnoma zasedena, kar se bolj redko zgodi. Tudi razmeroma velika dvorana je komaj sprejela rojake iz Nürnbergga, Erlangena in okolice. Bilo je izredno veliko „drobiža“, živžav pa temu primeren.

Tokrat so prišli na svoj račun predvsem otroci. Ko so zavzeto sledili igrici, ki so jo za Miklavžev večer pripravili otroci in nekaj odraslih iz Ingolstadta, so skoraj pozabili, da čakajo Miklavža. Angelčki so bili tako prikupni, da jih še odrasli niso mogli pozabiti. To se je posebej Tatjani, najmlajšemu angelčku, še posebej dobro zdelo, oči so ji kar žarele od veselja.

Življenje ni praznik. Tega se vsi zavedamo. In naše delo ni le v skrbi za prireditve. A nekaj ur vselega domačega ozračja nam vedno znova dobro dě.

12. januarja bo že leto dni, odkar nas je za vedno zapustila Verica Tompa. Ko njeno truplo ča-

pre dragi bralci

NASA LUC začenja svoje 25. leto. Spet bo desetkrat izšla, če Bog da, spet bo prinesla v slovenski prostor vrsto novih spoznanj, nagibov za polno življenje in ravnanje ter bivanjskega veselja in poguma.

NASA LUC je med najboljših informiranih slovenskih listov, ki si istočasno prizadeva za točenje čistega vina, to je za objavljanje neizkrivljene in neprikrojene resnice. Prav v tem dvojem je njena cena.

Seveda pa NASA LUC nismo samo njeni izdajatelji in uredniki, marveč ste prav tako nje naročniki in bralci. In ob tem dejstvu naj ob začetku novega letnika povemo nekaj besed!

● Hvala vsem, ki ste nam kot naročniki že dolga leta zvesti, ki list redno prebirate in ga širite med druge naše rojake! S tem opravljate plemenito delo.

● NAROČITE naš list, če ga še nimate, oziroma ostane nite mu zvesti še naprej! Vsak naročnik pomeni za obstoj lista veliko, vsaka odpoved lista pomeni zanj škodo! Pa seveda revijo tudi plačajte, takoj v začetku leta; če gre, jo berite in širite še med druge rojake!

● V zadnjem času smo nekajkrat prejeli od neznanih sodelavcev POROCILA OD DOMA. Tudi takšno sodelovanje je veliko vredno.

● PISMA BRALCEV nam povedo, kaj je v reviji prav, kaj ne. Pišite nam! Če bo pismo zanimivo za večino bralcev, ga bomo objavili.

Že vnaprej najlepša hvala za sodelovanje! Veliko sreče v novem letu! In lep pozdrav!

Uredniki

ka vstajenja v domači zemlji, pa v nas še vedno odmeva njena prisrčna domačnost, dobrotljivost in požrtvovalnost.

Njen mož Jože je povsod med nami sprejet z dobrosrčno domačnostjo in prijateljska beseda vsakega rojaka mu vsaj nekoliko pomaga celiti rane, ki mu jih je zadala zgodnja smrt njegove žene. Drugo nedeljo v januarju se bomo pokojne Verice posebej spomnili pri maši-obletnici v Ingolstadt.

MÜNCHEN

Miklavževanje je bil najbolj množičen dogodek v našem predbožičnem času. Medtem ko je sv. Miklavž lani na naši župniji obdaroval prvokrat več kot sto otrok, jih je letos kar 131. Zanimivo: kolikor manj družin je na Bavarskem, toliko več otrok je pri našem miklavževanju.

Sveti Anton je znal otroke pripraviti do sodelovanja, sicer je šlo pa za njihovo korist: pomagati so mu morali pregovoriti svetega Petra, ki je „sicer dober, vendar vsak dinar dvakrat obrne, preden ga izda“, da je dovolil prav tako polne vrečke kot prejšnja leta. Otroški „seveda“, izgovorjen še in še, je bil tako glasen in prepričljiv, da se je moral sveti Peter vdati.

Pred prizorom na odru so otroci naše male šole in osemletke recitirali o svetem Miklavžu in mu zapeli posebno pesem, ki jo je spremljal na piščali kvartet štirih punčk. Prvi in drugi so svojo vlogo lepo opravili.

Seveda ni smelo manjkati angelov — slišati je bilo, da so zelo lepi — pa seveda tudi ne parkeljnov, da o našem visokem, slovesnem, pa istočasno prisrčnem Miklavžu ne govorimo. Prav tako sta oba svetnika — Peter in Anton — svoji vlogi živahno in prepričljivo odigrala. Vsem odraslim, ki so sodelovali, najlepša hvala za veliko veselje, ki so ga pripravili našim otrokom!

Na koncu so se otroci z Miklavžem fotografirali, saj je tudi to v življenju velika redkost, da se lahko skupaj s svetnikom slikaš.

Adventne maše so bile lepo obiskane, molitev močna, petje lepo. Pouk je trajal do srede decembra, saj smo hoteli otroke tudi čim lepše pripraviti na božič. Misijonska nabirka je kasneje še narasla, tako da je končna številka 595,98 mark; dodali smo toliko, da smo lahko poslali Slovenski dušnopastirski pisarni v Celovec 600 mark; porabili jih bo za misijonarje. 11. maja bomo imeli birmo in prvo obhajilo; sredi januarja že začenjamo s pravico. Pridno prodajamo celovške mohorjevke in družinsko pratiko za 1980. Pustovanje bo v nedeljo, 27. januarja.

Krščeni sta bili: Tatjana Kostanjevec, hčerka Franca in Vere, roj. Rak, ter Asja Monika Terseglav, hčerka Jureta in Gerde, roj. Pauker. — Staršem iskreno čestitamo, punčkama pa želimo mnogo božjega blagoslova v življenju!

nizozemska

Martinovanje „Zvona“ in Društva sv. Barbare je bilo v soboto, 9. 11. 1979. Prosto zabavo so vodili „Planšarji“ Janeza Jeršinovca, ki jih je oskrbela Slov. izselj. matica. Bilo je prav živahno. Dva dni pozneje je ansambel nastopil v isti dvorani za tiste, ki so prvi večer stregli gostom.

„Zvon“ je v svojem jubilejnem letu bil zelo delaven. S pesmijo je v Hoensbroeku počastil 80-letni rojstva bivšega člana in poznega društvenika g. Franca Seliča, v Hexenbergu je zapel bivši članici ge. Omerzovi ob njeni 80-letnici. V maju je organiziral izlet v nemške vinograde. Nastopil je tudi na holandskem radiu. Imel je prireditve v Eygelshovenu.

Višek je bila slovesna jubilejna maša s sprejemom v Heerlerheide

Pri krstu Tatjane Kostanjevec
v Münchnu.

Sv. Miklavž obdaruje slovenske
otroke v Münchnu.

švedska

v začetku oktobra. V soboto, 1. 12. 1979 pa je imel slovesno večerjo za svoje člane. Ob tej priložnosti je odbor v svojem imenu in v imenu slovenskih vernikov pevovodji g. Willemsu v zahvalo in priznanje izročil spominsko serijo slov. zlatnikov, kjer so upodobljeni škof Baraga, Cankar, Ev. Krek, Prešeren, Slomšek in Trubar.

G. Franc Gril je kot zlati jubilarant v zboru dobil lepo uro, g. Rudi Garaj je dobil enako uro v zahvalo za 25-letno službo kot društveni blagajnik. Ga. Marta Handler, njena hči ga. Erna Vrovenraets, ga. Rezi Jančič in ga. Tini Taschauer pa so v priznanje za več kot 20-letno sodelovanje v „Zvonu“ dobile spominske emajlirane ploščice, ki predstavljajo Slovenijo in Holandijo.

Na tem večeru se je vseh 60 ljudi počutilo kot ena družina. To je dober znak za prihodnost. Pogumno in vztrajno naprejš!

Isti večer je *Društvo sv. Barbare* v Lindenheuvelu imelo družinski večer za svoje člane. Po maši se jih je okrog 80 zbralo v dvorani k večerji in prosti zabavi. G. Jožefu Mavriču iz Mežice je odbor izrekel posebno zahvalo in priznanje za 50-letno članstvo v društvu. Društvo vztrajno išče novih potov za svoje delovanje. Želimo mu lepih uspehov tudi v letu, ki ga začenjamo.

Dragi prijatelj!

Vedno imam težave s pismi. Toliko bi Ti rad povedal, toliko napisal! Ko pa začnem, razmišljam, pišem, radiram, navadno pa tisto, kar bi rad povedal, pozabim.

Danes Ti pišem iz dežele, ki je dokaj nenavadna, vsaj zame, ko jo prvič opazujem. „Priletel“ sem vanjo, zato Ti ne morem povedati, kako daleč je do doma. Nekateri so mi že povedali, da se dolgo vozijo do Celja in še posebej do Dolenje vasi. Pa so naša stara mama vseeno rekli, da svet ni tako strašansko velik.

Kaj hitro sem pozabil na te besede, ko sem začel s „sotrpinom“ Jožetom potovanje po najini „fari“. Škoda, da nisi zraven, tolikokrat bi pogledal na zemljevid, kdaj bo že Köping! Tam sva bila najprej. Obiskala sva neko našo družino, malo stran od mesta, v nekem gozdičku in ti ljudje so govorili slovensko. Saj je kot doma, sem rekel. Še lepše sem se počutil, ko so nama postregli s toplo večerjo. Skupaj smo nato obiskali „Vinsko trgatav“, kjer je bilo polno prijaznih ljudi in tudi ti so znali slovensko. Saj se mi potemtakem švedščine sploh ne bo treba učiti! (Pa se gulim že ves mesec, znam pa nič).

Naslednji dan sva maševala v *Eskilstuni* in *Örebroju*. Bil sem presenečen. Naši ljudje sodelujejo

pri sveti maši in kar nesrečni so, če ne morejo takoj najti besedila pesmi v pesmarici.

Tako bo sedaj vsako nedeljo, je rekel Jože in že sva hitela proti *Jönköpingu*. Zbralo se je več kot 50 ljudi — prijetna skupina s svojim organistom in ministranti! Župnik je vesel, da ima toliko dobrih ljudi v svoji župniji.

Kako je bilo v *Göteborgu*, ti je napisal že Jože. Veliko ljudi je bilo na to prvo nedeljo v novembru, saj so mnogi prišli molit za svoje pokojne prijatelje, starše, brate.

Tudi v južne kraje sva se odpeljala. V *Halmstadu* sva obiskala

**„našo luč“
v vsako
slovensko
hišo!**

nekaj družin, se pogovarjala in poslušala. Najprej mi je bilo malo tesno pri srcu, ko sva pritiskala na zvonce ob vratih. Prijazen obraz ob odprtih vratih pa me je vedno napolnil z nekim mirom. Da, to so Slovenci, je dejal župnik v Halmstadu! Kako lepo je, je rekel, da mnogi pridejo vsako nedeljo k sveti maši, nekateri zelo od daleč.

V *Helsingborgu* pa sem bil presenečen nad živahnostjo skupine. Toliko so povedali, in to precej zavzeto, o verouku, o maši, o birmi in še marsičem. Videti je, da ti ljudje želijo evangelij tak, kakršen je, nič popačenega. Da bi le ohranili to navdušenost!

Naslednjo nedeljo sva se odpeljala v *Landskrono*. Maša je bila v lepi, prijazni kapelici. „Slovenski“ organist naju je že čakal, da smo se pogovorili o pesmih in podobnem. Maševala sva za pokojno *Anico Prevolnik*, ki je umrla lani 31. oktobra in je tukaj tudi pokopana.

Njen mož nama je pripovedoval o zadnjih dneh njenega življenja. Res je bila zadnja leta boleha, vendar človek še vedno upa, je dejal. Vsak dan jo je obiskal, ko je bila v bolnišnici, ji dajal poguma in bil z njo, tako kot vse življenje, res tesno povezan. Poskrbel je tudi, da je k njej prišel duhovnik z zakramenti, da bi se ta povezanost z Bogom in družino še bolj utrdila.

Komaj 43 let stara je odšla h Gospodu. Njena družina in njeni prijatelji še naprej živijo z njo. To se je videlo tako ob pogrebu kakor pri sveti maši. Kapela je bila polna ljudi, ki so molili in peli. Peli so pesmi, ki jih veren človek na Slovenskem poje ob pogrebnih mašah: „Marija, Mati moja...“

V *Malmö* sva prispela, ko je bila že noč. Vseeno se je nabralo kar precej ljudi. Najprej smo bili prisotni ob *krstu* male Diane Hozjan in zaželeli, da bi rastla v Kristusovi milosti. Kar lepa skupinica je bila, pripravljena sodelovati pri sveti maši s primerno pesmijo in molitvijo.

Tako, malo sem Ti opisal svoje

Pokojna Anica Prevolnik iz Landskrone.

prve tedne tu na Švedskem. Rad bi Ti še povedal, da sem vesel lepega običaja, ki je pri naših ljudeh še posebno lep: pogovor ob skodelici kave ali pa brez nje, po maši. Opazoval sem in se čudil, kako so ljudje veseli takega srečanja. Zakaj ne, saj je to izpolnjevanje Jezusovega naročila: „Bratovsko se med seboj ljubite in v stiski drug drugemu radi pomagajte!“

In še ena stvar me je razveselila: *slovenski moške pri maši*. Toliko jih je bilo in tako so sodelovali s petjem, molitvijo, branjem, da je bilo veselje. Naj jih Bog blagoslovi!

O ostalih srečanjih ti bom pisal kasneje. Lep pozdrav!

Jože Bratkovič

Švica

Veseli Martin je v novembru v Solothurnu imel lepo udeležbo na *martinovanju*. Prišli so naši rojaki ob blizu in daleč, tudi iz Züricha. Veselemu razpoloženju je pripomogla dobra pijača in jedaja ter muzika. Žal nam je bilo, da smo se morali posloviti prehitro drug od drugega. Čas nas je že preganjal. Podali smo si še roke in želeli

srečno pot in na veselo svidenje na prihodnjem martinovanju.

Na vrsti je sv. *Miklavž*. Otroci so ga prosili takole: Sv. Miklavž lepo te prosim, da mi daš: orehe, oranže, kolače, pogače in tudi igrače. In res, prinesel je še več, kot so prosili.

Najprej je obiskal otroke v *Solothurnu*, in to prvič, v soboto zvečer, 1. decembra. Po kratkem pozdravu in nagovoru je otrokom razdelil darove, vsem enake. Prijazno je vsakega otroka pozdravil, podal roko in vprašal, če zna kaj moliti ali peti. Lepo je bilo poslušati, kako so znali moliti in peti. Po končanem razdeljevanju daril so se otroci še z Miklavžem slikali, nič se ga niso bali, le redki so raje ostali v varstvu mamice. Nekateri se še parklja niso bali, saj so se celo rokovali z njim.

V *Zürichu* smo imeli miklavževanje v nedeljo, 2. decembra, v farni dvorani Guthirt. Po maši, ki je za miklavževanje redno ob 15. uri, smo se zbrali v dvorani, ki je bila skoraj premajhna za tako veliko udeležbo.

Oder je bil izredno lepo pripravljen. V ozadju hiša z napisom: Miklavžev dom. Pred Miklavževim domom so že čakali otroci, da mu zapojejo v pozdrav. Miklavž je prišel s svojim spremstvom in z darovi na saneh. Po končani pesmigi je pozdravila mala Andrejka in mu izrekla dobrodošlico. Tega prizora ni bil vesel le Miklavž, ki se je lepo zahvalil za tako ljubezniv sprejem, ampak vsi navzoči v dvorani. Po nagovoru in zahvali za sprejem je obdaroval najprej otroke na odru, nato pa je sledilo obdarovanje ostalih. Vsakega otroka je prijazno pozdravil, mu podal roko. Bilo je nekaj izredno razveseljivega, kako so eni povedali svojo deklamacijo, drugi zapeli ali molili kratko molitvico.

Vsem je bilo prijetno pri srcu gledati in poslušati naše male, kaj vse so se naučili za Miklavža. Najbolj pa so bili veseli starši, ko so slišali mili glas svojih otrok, otroci pa darov.

Bil je res prijeten miklavžev večer. Ker so otroci obljubili, da

bodo pridni, je tudi Miklavž obljubil, da prihodnje leto spet pride.

Za božične praznike se je tudi letos odpravilo veliko število naših rojakov domov, da preživijo praznike med dragimi domačimi. Nekaj se jih je za stalno poslovilo od nas. Vračajo se k svojim družinam, saj otroci že težko čakajo na očeta.

Mi, ki smo ostali tu, smo se

zbrali na sveti večer ob devetih uri k polnočni maši v Zürichu in tukaj dali duška našim lepim božičnim pesmim. Tudi nam je bilo lepo, čeprav smo v duhu bili pri svojih dragih doma.

V Švici so bili krščeni še sledeči v letu 1979:

Gosgnach David, sinček Maria in Antonije Mihelič; Šimec Tomaž, sinček Antona in Vladimire Pisk; Beg Dejan, sinček Dušana in Cvet-

ke; Ovčar Marjan, sinček Alojza in Eme Kolar; Jug Danijel, sinček Silvestra in Jožice Zorman; Kramer Tanja, hčerka Jožefe; Poredoš Danijela, hčerka Franca in Verene Kaiser.

Staršem čestitamo, otrokom pa želimo vse dobro v življenju!

Slovenska katoliška misija v Švici vošči rojakom v Švici in po svetu ter v domovini srečno in blagoslovljeno novo leto 1980!

slavenci ob meji

KOROŠKA — Dvojezični vrtec v Št. Primožu je zaprosil pri občini Škocijan za denarno podporo, ki pa je bila odklonjena, čeprav občina podpira nemški otroški vrtec. — Krščanska kulturna zveza je priredila ob „Letu otroka“ revijo mladinskih zborov. Prireditelj je bila v Št. Jakobu v Rožu. — Oder „Mladje“, ki je organiziran v Koroški dijaški zvezi, je pripravil igro „Čudežni pisalni strojek“, s katero gostuje po Koroškem. — Tudi slovenski Korošci so bili v oktobru lani na vseslovenskem romanju v Rimu. Ziljanka v narodni noši je papežu podarila koroško darilo. — V novembru so začeli z vrtnanjem cestnega predora skozi Karavanke. — V Kulturnem domu na Radišah so 18. novembra proslavili 30-letnico ustanovitve Narodnega sveta koroških Slovencev. — V Šmihelu pri Pliberku je bila ustanovljena nova lutkarska skupina: „Lutkovna skupina KPD Šmihel“. — Dijaki celovške Slovenske gimnazije so parkrat izvedli akcijo, da bi dobili tudi v Celovcu vozne karte v slovenščini. Pristojni uradniki jih niso hoteli razumeti. — 116 delegatov se je udeležilo občnega zbora NSKS, ki se je začel z mašo na Radišah. — Za ohranjanje slovenske ljudske pesmi na Koroškem ter za koncertno delo je prejel dr. Tischlerjevo nagrado Lajko Milislavčević, dirigent pevskega zbora v Št. Jakobu v Rožu. — Predstavnike obeh slovenskih političnih organizacij na Koroškem je 7. decembra sprejel avstrijski kancler dr. Kreisky. — Mešani pevski zbor „Srce“ iz Dobrle vasi se je udeležil „Cecilijanke“ v Gorici.

GORIŠKA — V Ronkih so po obljubah le odprli slovenski otroški vrtec. — Gledališka sezona za leto 1979/80 v Gorici se je začela lani 7. novembra. Ker je dvorana v Verdijevem gledališču zaprta, se bodo vse predstave vršile v dvorani Katoliškega doma. — V okviru prenove goriške Cerkve so volili najprej župnijske predstavnike, nato predstavnike pastoralnih področij. Za prenovo je bil ustanovljen poseben pastoralni svet. — Župnija sv. Lovrenca v Ronkih je obhajala 400 let samostojnosti. Do leta 1579 so pripadali Tržiču (Monfalcone). — Slov. kat. prosvetno društvo „Sedej“ v Števerjanu je priredilo koncert. Nastopila sta tudi Moški zbor iz Sveč in tamburaši iz Hodiš na Koroškem. — Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici je priredila lani 17. in 18. nov. „Cecilijanko 1979“. V soboto je nastopilo osem, v nedeljo pa deset zborov. — SKPD „Mirko Filej“ v Gorici je povabil g. Vinka Zaletela, da je predaval o Slovencih v Argentini.

TRŽAŠKA — Po dveh letih je postala 223 km dolga meja med Italijo in Jugoslavijo končnoveljavna. — Društvo slov. izobražencev v Trstu je lani v oktobru začelo z novo sezono. Do junija 1980 se bodo vsak ponedeljek zvečer zbirali k predavanjem, debatnim večerom in sestankom. Prvega srečanja, 15. oktobra 1979, se je udeležil tudi tržaški škof Bellomi. — Cerkev Brezmadežne na Pesku je lani oktobra praznovala srebrni jubilej. Zaradi nove državne meje je bil del župnije brez cerkve. To so pred 25 leti postavili na Pesku. — Tržačani in Goričani so lani novembra poromali v Gonars pri Palmovi. Tam je bilo veliko taborišč, kjer so Slovenci preživljali bridke čase v letih 1942 in 1943.

462 naših rojakov je tam umrlo in našlo zadnji počitek na gonarskem pokopališču. V župni cerkvi je bila najprej maša in nato obisk pokopališča. — Slovenske Tržačane so močno razburila imenovanja odgovornih za slovenske oddaje na Radio Trst A. Brez natečaja so zasedli mesta ljudje, ki so jih izbrali po politični, in ne po kvalitetni liniji. — Tržaški škof Bellomi je lani 18. novembra obiskal Slovence v Rojanu. Njegovo mašo v slovenščini je prenašala tudi radijska postaja. Po maši so se srečali verniki s škofom v Marijinem domu. — V Kulturnem domu v Trstu je 25. novembra lani Zveza cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem priredila zborovsko revijo.

slavenci po svetu

AVSTRALIJA — V Melbournu je slovenska mladina priredila mladinski koncert. Sodelovali so „Veseli planšarji“, klarinetni trio, ansambel „Triglav“, „Glasniki“, plesna folklorna skupina in solista Majda Špacapanova, David Peršič iz Geelonga ter napovedovalka Irena Birs. Ves dobiček (638 dolarjev) so darovali za Dom počitka. — Canberski nadškof je obiskal slovensko skupnost v Canberri in ji maševal. — 25. novembra so priredili v Sydneyu slovenski maturantski ples. Z njim so proslavili 8 slovenskih maturantov. — Novembrske „Naše misli“ poročajo, da je v razdobju enega leta odšlo 53 naših rojakov v večnost. — Ob „Dnevu ostarelih“ so nabrali v Melbournu za Dom počitka 4570 dolarjev. — Novembra lani je „Slo-

k verouku. Že dejstvo, da se postavlja vprašanje vernega učitelja v naši šoli, priča, da obstaja tudi vprašanje vernega človeka v naši družbi, namreč vprašanje njegove resnične enakopravnosti. Če bi bili verni res enakopravni, potem sploh ne bi smelo biti vprašanja, ali veren učitelj more poučevati ali ne, pa četudi hodi vsak dan v cerkev. To bi moralo biti nekaj samo po sebi razumljivega. Prav zadeva vernih učiteljev na naših šolah jasno kaže, kako daleč smo še od enakopravnosti vernih v naši družbi.

Naša ustava lepo pravi, da je svoboda posameznika omejena le s svobodo drugih. Zato so ne samo verni, ampak tudi marksisti, glede svobode svetovnega nazora omejeni s svobodo drugih. To bi moralo veljati tudi v vzgojnoizobraževalnem procesu oziroma na naših šolah.

Odgovorni v naši družbi se morajo zavedati posledic, ki jih prinaša idejni totalitarizem, zlasti na področju šolstva. Živimo v svetovnonazorsko večmišljenjski družbi. Ta različna mišljenja bi morala na neki način odsevati tudi naša šola. Miselni totalitarizem v svetovnonazorsko večmišljenjski družbi predstavlja duhovno nasilje in krši pravice in dostojanstvo človeka. S takim totalitarizmom ne moremo oblikovati človeške družbe. V šoli pa miselni totalitarizem izkrivlja učenčevo osebnost, ga sili v neiskrenost in onemogoča človeške vzore človekove vzgoje.

Prav je, da se verni zavemo svojih pravic, ki jih imamo na podlagi občnih človekovih pravic in določil naše ustave tudi na področju vzgoje in izobraževanja. Te pravice moramo povsod odločno braniti.

Franc Perko

Družina, Ljubljana, 18. novembra 1979, str. 7—8.

DROBTINICE

Glede odnosov med našo samoupravno socialistično družbo in VER-SKIMI SKUPNOSTMI je (na seji komisije SR Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi 8. oktobra) prevladala ocena, da se razvijajo zadovoljivo. Glede rimskokatoliške cerkve je bilo prav tako ocenjeno, da se njena, sicer povečana dejavnost, odvija v skladu z zakoni. Res pa je, da posamezni duhovniki prekoračujejo zakonske okvire in se spuščajo v izvenckveno ter izvenversko dejavnost, kar pomeni poskus politizacije cerkve, to pa vnaša v odnose s to versko skupnostjo nepotrebne motnje in težave. Še posebej velja to za nekatere očitke glede verske svobode, ki so povsem neutemeljeni.

Kar zadeva vprašanje delovanja slovenske rimskokatoliške cerkve med našimi izseljenci in zdomci ter v zamejstvu, je bilo ugotovljeno, da posveča v zadnjih letih dušnemu pastirstvu v tujini veliko pozornosti in je temu primerno tudi aktivna.

Delo, Ljubljana, 9. 10. 79.

Predsednik republiške komisije za odnose z verskimi skupnostmi Stane Kolman je (na seji koordinacijskega odbora RK SZDL za odnose med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi 28. 9.) opozoril, da se v verskem tisku pojavljajo zadnji čas vse polemičnejši toni, ki jih ponavljajo tudi posamezniki, na primer v predavanjih na teološki fakulteti ali v manifestacijah na tujem.

Tone Fajfar je v razpravi dejal, da se kaže (zaostrovanje) na dveh področjih: eno je razlaga NOB, ko spet razvijajo tezo, da je bil to ideološki boj med cerkvijo in ateizmom; drugo področje so polemike z mark-

vensko društvo" v Melbournu obhajalo 25-letnico obstoja s kulturno prireditvijo.

ARGENTINA — V 82. letu starosti je 25. novembra lani umrl v Buenos Airesu duhovnik Jože Košiček. Bil je kaplan na Jesenicah, nato nekaj let glavni tajnik „Slovenske ljudske stranke“ do razpustitve leta 1929, nato časnikar in ravnatelj Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani. Leta 1948 je prišel v Buenos Aires in tudi tam veliko delal v slovenski katoliški skupnosti. — Od 8. pa do 18. novembra so priredili v Slovenski centralni hiši razstavo slovenske gospodarske podjetnosti v Argentini. Prva razstava je bila že leta 1974. Po petih letih so se slovenska podjetja soet predstavila s svojimi kakovostnimi izdelki slovenski in argentinski javnosti. — V Domu onemoglih v Slovenski vasi v Lanusu so 4 Marijine sestre, ki so prišle iz Slovenije, prevzele skrb za ta dom. — 20-letnico slovenske božje službe ter obstoja cerkvenega pevskega zbora so slovesno praznovali v Ramos Meia. — Voarški žuonik, g. Vinko Zaletel je obiskal Slovence v Buenos Airesu in po vseh slovenskih domovih predaval, po katerih celo dvakrat. — Športnim in kulturnim programom sta Zvezi slovenskih fantov in deklet priredili že 27. mladinski dan na Slovenski pristavi. — 13. oktobra je poteklo 25 let, kar je bila ustanovljena v Buenos Airesu „Slovenska kulturna akcija“, ki se ponaša z mnogimi knjižnimi izdajami, z revijo „Meddobie“, biltenom „Glas kulturne akcije“ in s številnimi znanstvenimi ter kulturnimi prireditvami. — 18. novembra 1979 je poteklo že 20 let, kar je bila blagoslovljena slovenska cerkev v Slovenski vasi. — S spominsko proslavo so se 8. decembra 1979 v slovenski centralni hiši v Buenos Airesu spomnili 20-letnice smrti velikega zdomskega misijonaria, ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana.

ZDA — V dvorani Sv. Štefana v Chicaqu so 27. oktobra 1979 pripravili „Slovenski dan“ z mnogimi kulturnimi nastopi. — V Grant Parku v Chicaqu, kjer je maševal papež Janez Pavel II., so nastopili tudi Slovenci in sicer zbor „Slovenska pesem“ ter folklorna skupina slovenskih plesalcev. — V Genevi v Ohio je 17. novembra

1979 priredil prvi koncert pevskega zbor „Lipa“. — Pevski zbor „Slovenska pesem“ je v Jolietu priredil lep koncert. Nastopili so ženski zbor, moški in mešani zbor. — Župnik Mihael Železnikar, po rodu lžanec, je po 39 letih duhovništva in 29 letih župnikovanja v La Salle (Illinois) odšel v pokoj. — Društvo sv. Cirila in Metoda v Tower (Minnesota), ki je drugo najstarejše društvo v ZDA, je praznovalo 90-letnico delovanja. — Nad 2000 ljudi se je zbralo pri lurski Mariji v Euclidu na prvi večer Baragovih dni v Clevelandu. Pridigal je v slovensščini in angleščini torontski pomožni škof dr. Lojze Ambrožič. — Slovenska folklorna skupina „Kres“ je v Slov. narodnem domu v Clevelandu slovesno proslavila 25-letnico obstoja. — 18. septembra je postalo staro 80 let podporno društvo „Marije sedem žalosti“ v Pittsburgu v Pennsylvaniji. — V Clevelandu je umrl g. Martin Košnik, doma iz Trstenika na Gorenjskem. Bil je 39 let organist pri Sv. Vidu v Clevelandu in pevodvaja cerkvene zbor „Lira“. — „Fantje na vasi“, to je zbor v Ameriki rojenih fantov, je priredil drugi samostojni koncert. Dvorana je bila popolnoma zasedena. — Na prvih izločilnih volitvah za župana v Clevelandu je dobil največ glasov g. Jurij Vojnovič, ki je slovenskega rodu.

KANADA — Kanadske oblasti so izgnale enega od torontskih jugoslovanskih podkonzulov, ker je izvajal nedovoljen pritisk na Kanadčane jugoslovanskega porekla. — Letos so že enaintrideseti poromali kanadski Slovenci, ki so se jim pridružili tudi rojaki iz ZDA, na grobove kanadskih mučencev v Middelandu. Romanje je vodil škof dr. Lojze Ambrožič in je bilo posvečeno spominu škofa dr. Gregorija Rožmana ob 20-letnici njegove smrti. — Na Slovenskem letovišču v Boltonu so kanadski Slovenci še posebej že šestič obhajali Baragov dan. — Župnija „Marija Pomagaj“ v Torontu šteje ob srebrnem jubileju 737 družin ter 190 posameznikov. V 25 letih je imela tri župnike: Začel je dr. Jakob Kolarič, nadaljeval je Andrej Prebil in njemu je sledil Tone Zrnec, vsi lazaristi. — Nenadoma je odšel v večnost 70 let stari Janez Muhič, ki je bil eden od stebrov slovenske skupnosti v Torontu. — Okrog 60 slovenskih rojakov iz

sizmom, v katerih izpostavljajo ateizem kot bistvo marksističnega svetovnega nazora.

Ribičič Mitja: Naprednim tokovom znotraj rimskokatoliške cerkve in drugih verskih skupnosti moramo dati priznanje; tisti, ki skušajo stanje zaostrovati, pa morajo vedeti, da bo to škodovalo njim samim.

Delo, Ljubljana, 9. 9. 79.

Po sedanjih cenitvah je v zdomstvu NA ZAČASNEM DELU okoli 800 tisoč delavcev in okoli 400 tisoč članov njihovih družin. Zadnja leta odhaja iz Jugoslavije na delo v tujino od 3 do 4 tisoč delavcev letno, okoli 20 tisoč pa jih odhaja v okviru naših tozdov, ki so si tam zagotovili delo.

Vse več se jih vrača: iz ZRN se je na primer leta 1977 vrnilo 16.700 delavcev, 1978 pa je to število znašalo 12.500.

Delo, Ljubljana, 26. 10. 79.

Medtem ko se proti koncu vsakega leta pri nas doma vedno znova in na enak način vprašujemo, koliko zdomcev se je vrnilo in zakaj se jih ni več, je skoraj neopazno spremenila vodilna vseljevalna dežela Zvezna republika Nemčija svojo dosedanjo politiko nasproti „gastarbeiterjem“, tako da jih bo prek druge in tretje generacije načrtno „integrirala“, kar po naše prej pomeni asimilirala.

Spoznanje v bistvu izhaja že vsa zadnja leta iz mnogih anket in podatkov, ki kažejo, da vsako leto postaja vse več „gastarbeiterjev“ stalnih in da jih vsako leto vse več želi stalno tudi ostati v ZRN. Za Slovence sicer nimamo posebnih podatkov, iz domačih poročil o tem, kako redki se vračajo, pa vemo, da jih bo večina tudi ostala tam.

Delo, Ljubljana, 8. 11. 79.

sedanji slovenski trenutek

Ta članek nam je poslal neznani sodelavec — najbrž živi doma, pa se ni hotel podpisati, ker si pač ni hotel spraviti na glavo težav. Pismo je bilo oddano na pošto nekje v Nemčiji.

Zdi se mi, da v vašem časopisu veliko premalo pišete o tem, kdo je resnični izdajalec Slovenije. Pobudo za to misel mi je dala že pred leti vrsta sestavkov v DELU.

Neki Franček Saje je na primitiven način in brez dokazov označil

Hamiltona se je udeležilo Baragovih dni v Clevelandu. Vseh rojakov iz Kanade pa je bilo nekaj nad 100.

vrsto slovenskih voditeljev za narodne izdajalce (npr. ministra Korošca). Zakaj? Ali zato, ker so se bojevali za priznanje in uveljavitev slovenskega naroda in slovenske besede? Očitno! To potrjuje dejansko stanje v Sloveniji štirin-trideset let po tako imenovani osvoboditvi. Slovenski narod, ki je stoletja ključeval ponemčevanju, poitalijančevanju, pomadžarjevanju, je tokrat obsojen na smrt po posrbljenju. Gre za načelno in skrbno premišljeno politiko.

Prvi znaki, da Jugoslavija ne prija večjezična država enakopravnih narodov, so že v upravi. Ne samo, da na meji komaj slišite od carinikov slovensko besedo, tudi uradne tiskovine na slovenskih mejah so v srbsčini. Danes se vam zgodi isto po bolnicah, hotelih in

restavracijah, uradih in trgovinah. Slovenske napise v slovenskem glavnem mestu zamenjuje mešani- ca tujk in srbsčine. Na avtobusni postaji jih ni sram napisati samo enojezično DOLAZAK I POLAZAK AVTOBUSA, v trgovinah naletite na napise CIJENA (Novi dom), na cestah oznake za KOPAR in podobno, da navedem samo nekaj primerov.

Pri tem mi ne gre za neki pretirani nacionalizem in šovinizem, ki ga Slovenci sploh nismo zmogni, kot je videti. Te vrstice so znak zaskrbljenosti za usodo naroda, ki vedno bolj izgublja svojo narodno zavest in podobo.

Usodno je, da gre pri tem za načrtno politiko vlade in njenih predstavnikov. Nelskrenost njihovega početja najbolj otipljivo osvetli njihovo prizadevanje za pravice koroških in tržaško-goriških Slovencev. Njihovi predstavniki naj bi imeli pravico do uporabe materinega jezika celo v parlamentu na Dunaju in v Rimu. V matični domovini pa nimajo slovenski politiki pravice slovensko govoriti ne le v Beogradu, ampak celo v matični Sloveniji (npr. govor Staneta Dolanca in Franca Šetinca v Bohinju, intervjuji Edvarda Kardelja za ljubljansko RTV v srbsčini).

Raznarodovalno deluje v prvi vrsti šola. Slovenščina je skrčena na najmanjšo mero. Poučujejo jo mnogokrat neusposobljeni učitelji, celo iz drugih republik, ki slovenščini sploh niso kos. Dalje igra veliko vlogo pri tem politika pobratenih mest. Na sebi je to sicer lepa misel in dejanje, a kaj, ko že vnaprej črta s programa posebnosti slovenskega ljudstva in seveda slovenskega jezika. Veliko vlogo igrajo tudi mešane delovne brigade, pri katerih gre za načrtno mešanje ljudstev. Uradni jezik teh brigad je, podobno kot v vojski, seveda srbsčina. Prezreti ne gre tudi vloge tiska, zlasti cele vrste žepnih romanov in šunda, ki so preplavile Slovenijo, tako da ljudje vedno bolj izgubljajo čut za slovenski jezik. Najbolj porazen pa je vpliv radia in televizije. Ljub-

ljanska RTV ni več sposobna svojega programa sama oblikovati. Že pri poročilih se vključi neposredno v program drugih jugoslovanskih postaj in, namesto da bi slovenski novinar ali napovedovalec poročal o dogodkih v sosednjih republikah, poslušamo neposredni prenos radia Sarajevo, Zagreb, Beograd itd. Mislim, da bi si tisti, ki ne razume samo slovensko, lahko brez težave sam poiskal odgovarjajočo postajo iz sosednje republike. Poleg tega smo prisiljeni poslušati vse dolge govore Tita in drugih politikov v srbsčini. Do sedaj ni še nikomur prišlo na misel, da bi oddajali slovenski posnetek takega govora, kot to store za Brežnjevo-ve ali Carterjeve govore. Ne smemo pozabiti tudi filmov na televiziji, vključno oddaj za otroke, pri katerih se zdi urednikom odveč, da bi jih sinhronizirali (kar bi morali, če je slovenski jezik res enakovreden) ali vsaj oskrbeli s podpisi (kar bi bila vsaj borna tolažba).

Marsikaj bi se dalo povedati tudi o „kulturni dediščini“ Sloven- cev, ki postaja vedno bolj južnja-ška, z vsem prostaštvom in psov-

kami (ki so prodrle celo v leposlovje in v radijske razgovore), razbijanjem, pljuvanjem in podobnim. Slovenska mesta postajajo vedno bolj javna smetišča in človeku se včasih upira iti že v nekatere „nekše boljše“ restavracije.

Pri vsem tem postajajo ljudje vedno bolj otopeli. Te stvari jih ne motijo več. Tudi ni nihče za nobeno stvar več odgovoren. Navidezna blaginja, ki jo ljudje uživajo in v kateri je deloma utonila njihova narodna zavest, je zelo srednjeveško tlačiteljska: gospod ni tisti, ki plačuje, ampak tisti, ki daje; od njegove milosti je odvisno, ali boste dobili določeno blago ali ne in v kakšnem stanju ga boste dobili. Predaleč bi vodilo, če bi se spuščal tokrat v socialno in gospodarsko politiko dežele, čeprav bi bilo tudi to vprašanje vredno posebne razprave.

Brez zamere! Ne mislim, da bi te vrstice objavili. Želim le, da bi bile nekomu pobuda za poglobljeno razmišljanje o usodi slovenskega naroda.

Pozdrav!

Bralec

hiš'ca ob cest' stoji ...

Pod tem naslovom je NAŠ GLAS, glasilo slovenskih društev na Švedskem, objavilo septembra 1979 tole zgodbo:

Pred štirimi leti smo se poslavljali od Eme in Ludvika. V slovenskem domu smo si segli v roke in jima zaželeli srečno pot. Skupaj z otrokoma Petro in Robertom sta se za stalno vračala v Jgoslaviijo. Bila sta vesela in razpoložena, morda nekoliko nervozna, pa kaj bi ne bila, saj se sanje človeku ne uresničijo vsak dan. Njima so se, v domovini stoji hiša, nova in velika, čaka ju delo, otroka si želita domov: kaj jima še manjka? Urno na pot!

Ko se je bil Emi in Ludviku na Štajerskem pred petnajstimi leti rodil Robert, jima je postalo stanovanje pri Emi mami pretesno.

Čeprav je bil Ludvik poslovođa v trgovini in Ema novopečeni gradbeni tehnik, je bilo v tistih časih le težko spraviti skupaj denar za stanovanje. Odločila sta se, da si postavita hišo. Prej jo je bilo treba seveda zaslužiti. Ludvik je odšel na Švedsko, kmalu za njim pa še Ema. Robert je ostal pri stari mami.

Dve leti sta hitro minili. Bila sta sama in prihranila sta veliko. No, vseskozi nista bila sama. Na Švedskem je na svet privekala Petra in, ko sta se 1967 preselila nazaj v Jugoslaviijo, je dveletni Robert prvič videl svojo sestro.

S prihranjenim denarjem sta Ema in Ludvik pričela uresničevati svoje sanje: gradila sta hišo. Ludvik je bil zopet poslovođa v trgovini in čas je tekel in hiša je dobila streho.

S časom je skopnel tudi prihranjeni denar. Višje je rasla hiša, manjši je bil kupček. Od obljubljenega posojila v Ludvikovi organizaciji pa ni bilo ne duha ne sluha.

Sedaj sta Ludvik in Ema že vedela, kje se da priti iz finančne stiske. Tako je Robert 1969 prvič prišel na Švedsko, njegova dve leti mlajša sestra pa že drugič.

Vendar sedaj Emi in Ludviku denar ni pritekal tako hitro. Otrokom pač nista mogla odtrgati od ust. Otrok mora imeti udobno življenje za rast in razvoj. Hiša je dobivala pravo podobo bolj počasi. Med letnim dopustom.

Medtem je Ludvik napravil izpit za vožnjo avtobusa in se zaposlil pri stockholmskem krajevnem prometnem podjetju. Leto pozneje se mu je kot šofer pridružila tudi Ema. Skupaj sta krmarila rdeče orjake po mestnih ulicah, brez napa in brez nesreč. Vsi so ju imeli radi. Zato so ju skoraj nejeverno gledali, ko sta po nekaj letih vožnje začela resno govoriti o Jugoslaviji. Da bi pustila službo namreč in se preselila. Da bi dobila enako službo v domovini. Da je hiša že skoraj gotova. Da se otroka doli boljše počutita. Vendar volana za vse na svetu ne bi hotela pustiti iz rok. Šoferski poklic se jima je priljubil.

Konec leta 1974 je prispelo težko pričakovano pismo: "...vas sprejme v delovno razmerje kot voznika avtobusa z dnem 15. 6. 75." Vsak svoje sta dobila. Pri istem podjetju.

Zbrala sta še nekaj tisoč kron za vsak primer in odpotovala maja 1975. Ne na vrat na nos. Imela sta vendar službo in hišo. Takrat smo se poslovili od njiju.

Sedaj so vsi skupaj zopet na Švedskem. Tu so že štiri leta. Robert je tak „fant, da bi gore premikal“, Petra pa se tudi že kar po dekliško hihita. Poskusa svojih staršev, da bi se za stalno naselili v Jugoslaviji, se komaj spomnita. Trajal je namreč samo dva meseca. Eno kratko poletje za otroka, za njuna starša pa dolgo, težko in usodno poletje. Tisto vroče poletje jima je domovina zbežala na južni

tečaj in njuna hiša je postala kot večni led na njem. Kaj se je zgodilo?

Sedaj sta se Ema in Ludvik že pomirila, sprijaznila, dobila upanje. „Bila sva duševno in gospodarsko nepripravljena.“ Doživela sta nekaj porazov in razočaranj.

Podjetje, ki jima je dalo službo, je zahtevalo, da opravita preizkusno vožnjo pred njihovo komisijo. Onadva, ki sta leta vozila avtobus v mestnem prometu, preizkusa nista opravila. Ema: „Dobila sem star avtobus, ki ga še nikoli v življenju nisem vozila. Volana skoraj nisem mogla obračati, prestave so bile prav tako trde. Čutila sem se prevarano in ponižano. Ponudili so mi mesto v pisarni, vendar nisem sprejela.“ Meni tudi, da v podjetju nikakor ne bi trpeli voznice, zato so ji ponudili pisarno.

Tudi Ludviku so ponudili mesto pri nabavi in vzdrževanju, vendar z nekoliko nedoločenimi nalogami, ki jih ni hotel sprejeti.

V šoli so jima priporočili, da bi otroka, kljub temu da sta obvladala slovensko, ponavljala isti razred, ki sta ga že opravila na Švedskem.

Čas pa je tekkel. Njuni tisočaki so skopneli, šola je bila pred durmi. Odločiti se je bilo treba hitro in hitro sta se odločila.

Že drugi dan po vrnitvi na Švedsko sta dobila službo pri svojem starem podjetju, kjer jima nihče ni oporekal sposobnosti. Tam sta v službi še danes.

(nadaljevanje s strani 7)

na starih križevih potih so turški.) V skrajni bolečini se zateka k Mariji, katero imenuje predvsem „žalostna Mati božja“.

O turških vpadih je treba reči, da se je tedaj slovenski človek znova trdneje čutil povezanega s Cerkvijo. Graščak, ki bi ga bil moral po tedanjem pravu braniti, ga je pred turško nevarnostjo zapustil. Zato se je ta zatekel k cerkvi in organiziral svojo obrambo okrog cerkve. V svoji zadnji stiski se je zatekel k Bogu, hkrati pa računal

Zakaj je šlo vse tako narobe?

Lahko je biti pameten sedaj, vendar mora podjetje v domovini, ki je Emi in Ludviku obljubilo delovno mesto voznikov avtobusa in potem svoj sklep razveljavilo, nositi veliko odgovornost za to, da njuna hiša stoji prazna.

Ludvik prizna, da sta tudi onadva ravnala naglo in nepremišljeno. In da je delno krivda tudi v tem, da nista bila gospodarsko toliko zavarovana, da bi lahko ostala kakega pol leta brez zaposlitve in si medtem preskrbela primerno mesto. Vendar je bila odgovornost za družino prevelika, njuni živci pa že preveč razrvani, da bi lahko ostala še nekaj časa v negotovosti.

In kaj mislita sedaj?

„Nič!“ pravi Ema. Otroka, ki sta ji pomagala preboleti živčno krizo, sta sedaj njena glavna skrb. Pridobila si bosta poklicno izobrazbo na Švedskem, potem pa bosta odločila sama, kje bosta živela. Slovensko znata dobro, vendar je Robert rekel, da bi se sedaj v Jugoslavijo ne preselil rad. „Najprej poklicna izobrazba tukaj, potem bom pa videl,“ mi je odločno zatrdil. Tisto usodno leto, ko bi skoraj ostal v domovini, je že zdavnaj za njim.

Včasih razmišljam, ali bi bil njegov resni in zamišljen obraz prav tako zrel in zamišljen, če bi živel v tisti prazni beli hiši ob neki cesti na Štajerskem.

Tone Jakše

na svojo pomoč in spretnost.

Kar zadeva kmečke punte, mislimo, da niso pustili veliko sledov v slovenski vernosti. Verjetno je tudi Cerkev zamudila lepo priložnost, da bi iz dogodkov izluščila zdrav verski nauk. Zahteve kmetov so bile upravičene in so se torej ujemale z božjo zahtevo po pravičnosti. Toda duhovščina ni znala prerasti svojega časa. Bila je preveč povezana z oblastjo, zato je ljudi predvsem opominjala k pokorščini.

(dalje prihodnjič)

mali oglasi

- **PREVAJALSKA PISARNA** v Münchnu uredi uradno prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje

in nudi pravno pomoč: Dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, telefon (089) - 14 13 702.

- Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. Obrnite se naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Biesenstr. 30, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. Telefon 02103-44 5 62. Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

Vzemi in beri!

- *Ljubo Sirc, NESMISEL IN SMISEL. 190 strani, broširano, 70.— šil.*

V tej knjigi opisuje pisatelj (sedaj že nekaj let univerzitetni profesor v Glasgowu na Škotskem), kako je njega, bivšega partizana, kmalu po koncu vojne OZNA aretirala in ga vlačila po svojih zaporih — pod pretnostjo, da je špijoniral za zahodne zaveznike. V knjigi je v napeti zgodbi orisana vsa zlaganost stalinistično-komunistične justice in v njej se srečujemo z zanimivimi imeni na strani zasliševalcev in na strani žrtev. Knjiga je edinstveni dokument polpretekle zgodovine na Slovenskem in bo lahko nekoč služila kot dragoceno gradivo.

- *Karel Mauser: LJUDJE POD BIČEM (3 deli). 1024 str., broširano, vsi trije deli samo 140.— šil.*

To je povest (roman), ki pripoveduje o času tik pred drugo svetovno vojno, o dobi okupacije in prvih poveljnih letih. To ni le leposlovno delo, temveč tako rekoč tudi dokument...

Junaki se v razvoju dejanj vsak na svoj način rešujejo izpod biča: nadučitelj Razpet se mu umakne s samomorom, Nataša se reši v umiranjju, Lidija v blaznosti,regar pa tik pred rešitvijo propade. Najdaljšo, a najslajšo pot pa prehodita Silva in Žalar, ki rasteta pod pritiski v okolju in iz očiščujočega duševnega trpljenja v ljubezen in svobodo.

- *Tomaž Kovač, V ROGU LEŽIMO POBITI. (96 strani, broš. 20 šil.)*

V odličnem uvodu prikaže pisatelj medvojno dogajanje v Sloveniji, kot ga gledajo objektivni zgodvinarji, potem pa naniza osebna pričevanja članov slovenske protikomunistične vojske, ki so jih Angleži konec maja 1945 z zvijačo vrnili iz Vetrinja na Koroškem (kamor so se zatekli kot politični begunci ob koncu zadnje svetovne vojne) v Slovenijo, kjer so se potem kot redke priče rešili iz skupnega groba v Kočevskem Rogu, v katerem počiva na tisoče njihovih tovarišev.

To knjižno delo je prispevek k objektivni slovenski zgodovini, ki bo, kar upamo, nekoč napisana brez izkrivljanja resnice. Kajti le ona more biti pot k rešitvi in nadaljnjemu zdravemu življenju našega naroda.

- *Matjaž Klepec, TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO. (102 str., broširano, 35 šil.)*

Podobno kot v prejšnji je tudi v tej knjižici opisana usoda slovenskih protikomunističnih vojakov, ki so bili nasilno vrnjeni po izdaji Angležev iz Vetrinja v Slovenijo po drugi poti kot oni, ki so bili pobiti v Rogu: skozi Pliberk v Teharje pri Celju. Vse ugotovitve o resničnosti dogajanja v prejšnji knjigi veljajo tudi za to.

Knjige lahko naročite pri Mohorjevi knjigarni, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt-Celovec, Austria.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvojce pisem za tujino.

pol smehca ...

Zazvoni telefon. Mož vstane, gre k aparatu in dvigne slušalko.

„Žena, telefon je zame. Ali smem?“

V nekem živalskem vrtu so dobili mladega leva in ga zaprli v kletko skupaj s starim levom. Mlad lev je ves čas letal sem in tja, rjovel nad obiskovalci in jim grozil, stari lev pa je ves dan poležaval. Zvečer je vrgel paznik staremu levu velik kos mesa, mlade mu pa nekaj banan.

„To je krivica!“ je potožil mladi lev staremu. „Ti si ves dan ležal, pa si dobil meso; jaz sem ves čas letal sem in tja, sem pa dobil samo banane.“

„Veš,“ mu je razložil stari lev, „midva sva v živalskem vrtu majhnega mesta, ki si ne more privoščiti dveh levov. Tebe imajo tu za opico.“

Ženska pride k frizerju: „Prosim, ostrižite me čisto na kratko, ker sem že sita tega, da me imajo za moškega, če imam dolge lase.“

Nekdo proda svojo dogo znanca. Čez nekaj dni ga ta pokliče po telefonu in vpraša: „Pozabil sem vas vprašati, ali ima pes rad majhne otroke.“

„O zelo rad, a bi vam svetoval, da mu rajši kupite piškote, so bolj poceni.“

Tine vzame svoje pivo in ga zliviva za eno pivo, da bom zлил nate vrček piva, ne da bi bil ti moker.“

„To je nemogoče!“

„Staviva!“

„Pa dajva!“

Tine vzame svoje pivo in ga zliviva na Toneta. Ta je ves moker in jeclja skozi peno: „Ti bedak, ti, jasno, da sem moker!“

„Imaš prav: Stavo sem zgubil.“

„Ali je bil Matjaž sinoči tu v gostilni?“

„Ja, do polnoči.“

„In sem bil jaz z njim?“

Dva sedita v gostilni.

„Kaj je hujšega: ogenj ali voda?“

„Žeja.“

„Ali tvoji konji kadijo?“

„Kaj se ti meša?“

„No, potem ti pa hlev gori.“

Martin je gledal v gledališču Cankarjevo Lepo Vido. Na poti domov ga je ustavil policaj.

„Od kod pa vi?“

„Od Lepe Vide.“

„Kje pa stanuje?“

Gost krčmarju:

„Koliko sodov piva iztočite na teden?“

„Največkrat po dvajset.“

„Jaz vam povem, kako bi jih lahko potočili petindvajset.“

„Kako?“

„Vrčke polnite do vrha!“

„Primož, kaj bi storil, če ne bi bilo več mene?“

„Isto kot ti.“

„A tako? Saj sem si vedno mislila od tebe takšno nesramnost!“

Med pijančkoma.

„Ali ti kdaj piješ vodo?“

„Nikdar. Se bojim, da bi zarjavel.“

Nadzornik je prišel v bančno podružnico v manjšem kraju na deželi na kontrolo. V banki ni bilo nobene stranke, v prostoru za okencji pa so vsi štirje uslužbenci igrali karte. Ker nadzornika niso opazili, je ta pritisnil na gumb alarmne naprave. Tudi ob tem se ni nihče zganil. Pač pa je kmalu za tem prinesel natakark iz sosednje krčme štiri steklenice piva.

Jaka je odšel iz gostilniške sobe na stopnišče. Za njim je zavpil Jure: „Ali naj prižgem luč?“

„Ne, hvala, sem že na tleh.“

Pri zobozdravniku.

„V zadnjem zobu imate ogromno luknjo..., luknjo..., luknjo.“

„Zakaj pa ponavljate isto besedo?“

„Saj je ne ponavljam: to je le odmev.“

Škot je šel na grob svoje žene. Tam je gorela sveča, ki jo je neznanec tja postavil in prižgal. Škot je svečo upihnil, jo spravil v žep in rekel: „Ljuba žena, naj ti sveti večna luč!“ ter odšel.

„Zakaj mi pa nisi povedala pred poroko, da igraš klavir?“

„Čemu neki? Saj tudi ti nisi brez napak!“

Zdravnik starejšemu bolniku: „Ali vam slušni aparat dobro služi?“

„Odlično! Že trikrat sem spremenil oporoko.“

„Kako se počutiš v zakonu?“

„Slabo. Ne smem kaditi, ne smem piti, ne smem v gostilno.“

„Potem ti je žal, da si se poročil?“

„Ne, ker mi tudi žal ne sme biti.“

... pol jokca

V DŽUNGLI PRILEZEJO NAJVIŠE OPICE.

Direktorji med seboj o delavcu: „O njem vodimo izredno skrb: kar se stanovanja tiče,

ga že dvajset let postavljamo v prvi plan.“

DIREKTOR DELAVCU: „KER ŽE DOLGO PRESEGAŠ NORMO, SMO SE ODLOČILI, DA TI KOT DOBREMU DELAVCU ZVIŠAMO NORMO.“

Po Pavlihu

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Rot, 62 Offley Road, London S. W. 9 (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 83 56).
Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein bei Graz. (Tel. 03124 - 23 59).
P. Janko Bohak OFM, Canisianum, 6020 Innsbruck (Tel. 0522 - 22 9 59)
Ivan Tomažič, Albertgasse 48 („Korotan“), 1080 Wien VIII.
Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).
Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.
(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).
Slovenski dušnopastirski urad. Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.
(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisden, 3630 Maasmechelen.
Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.
(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1/361-80-68).
Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1/253-64-43).
Stanislav Kavalar, Presbytere Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.
Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz.
Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.
Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice.

ITALIJA

Jure Rode, Collegio Pio Latino, Via Aurelia Antica 408, 00165 Roma.

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).
Anton Stekl, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus, (Tel. 030-785 30 91 do 93), in 1 Berlin, Kolonnenstr. 40. (Tel. 030-784 84 34).
Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Bausenhorststr. 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).
Pavel Uršič, 42 Oberhausen 11, Oskarstraße 29. (Tel. 0208 - 64 09 76 ali 64 11 72).
Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdähler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).
Mirko Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611-63 65 48).
Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 2 85 00).
Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).
Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).
Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).
Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).
Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c. (Tel. 0821 - 9 79 13).
P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).
Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).
Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisden, 3630 Maasmechelen, Belgie.

SVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).
Jože Bratkovič, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

SVICA

P. Fidelis Kraner, Postfach 191, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.
(Tel. 01/50 31 32).
P. Angel Kralj, Kapuzinerkloster, 4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).